

دەربارەى مېشك و خەواندنى

موگناتىسى

ئالان قەرەداغى

۲۰۲۶

سالى بلاوكردنه وه به ئەلكترونى

ھاوینی ۲۰۱۷

ناوى كتيب: دهربارهى مېشك و خهواندنى موگناتيسى

بابه ت: ليكولينه وه - سايكولوزيائى كه سيئى

نوسينى: ئالان قهره داغى

تايپ: نوسهر

سال: ۲۰۱۷

ئەم كتيبه سالى ۲۰۱۷ به شيوهى ئەلكترونى بلاوكراوه ته وه له
ژير ناوى (خود ناناگا و خهواندنى موگناتيسى) بو چاپكردى
به پيوستمان زانى ناونيشانى كتيبه كه زياتر گشتگر بكهين بو
ئەم ناوهى ئيستاى

لاپه ره

پیږست

۶..... پیښه کی

به شی یه که م

۱۴..... ده روزه یه که بؤ بابه ته که

۱۶..... وزه ی ناوه کیت

۲۰..... وه همی چاره نووس

۲۳..... میښک

۲۷..... نااگاهی (نه ست) چیه ؟

۳۲..... نااگاهی (نه ست) به پرسیاره له چی ؟

۴۳..... نه ست و خه وینین

۴۷..... خه وینین و داهینان

خه وینین بؤ چاره سه ری کیشه و گه یشتن به

۵۰..... ویسته کانت

به شې دووهم

- خه واندنی موگناتیسې..... ۵۵
- به کارهینانی سه روو ئاسایی..... ۶۸
- به کارهینانی توانا سه روو ئاساییه کان..... ۷۰
- خه واندن و جادوو و خه یال..... ۷۵
- سرپوونی ههستی کومه لگا..... ۸۸
- نمونه کانی به کارهینان..... ۹۶
- راستکردنه وهی چه مکی موگناتیسې..... ۱۰۲

لوتکه ی هیزی بیر

- بیرگورکی یا خود ته له پاتی..... ۱۰۶
- بیرگورکی و کونترول کردن..... ۱۱۳
- بایکونیسس..... ۱۱۸
- چونیه تی خه و بینین به ویستی خوت..... ۱۲۰

به شی سییه م

به کرداریکردنی خه وانندی موگناتیسسی..... ۱۲۲

به شی چواره م

نمونه ی کرداری..... ۱۶۰

کوَتایی..... ۱۸۰

سه رچاوه کان..... ۱۸۴

پیشه کی

به ناوی خوی گوره

(احرص علی ما ینفعک واستعن بالله ولا تعجز)

رواه موسلم

یه کیکه له فهرمووده کانی په یامبه ر (درودی خوی

له سهر بی) که نیمامی موسلم گپراویه تیه وه

واته: سووربه له سهر نه وه ی سودت پی

ده گه یه نیت، پشت به خوا ببه سته و ده سه وسان

مه به .

سه یریکی کتیبه کانم نه کرد و به لامه وه سه یر بوو

نه م هه موو کتیبه بو نوسراوه؟ بو کی نوسراوه؟

سودی چیه؟ نایه کتیب نه توانیت ژیانم بگوریت؟

ئايە ..؟ پۇژىك زۆر دەس بە تال بووم بە جۇرىك
ھىچ نە بوو خۇمى پىۋە خەرىك بىكەم بە پىكەوت
يەكىك لە كىتتېبە كانم دەر كىرد بىخوئىنمە وە
لە و كاتە وە ھۆگىرى خوئىندە وەى كىتتې بووم
بە تايىبەت لە بوارى پەرە پىدانى مرۆبى لە و كاتە
بە دوا وە تىگە يىشتم لە وەى كە ئە و كىتتېبانە تە نھا بۇ
كۆمە لە كە سىك نە نوسرا وە يان بۇ نە تە وە و
ئايىنىك بە لكوو بۇ ھە موو كە سىكە كە بىە وىت
سودى لىببىنىت و ژيانى بگورىت.

پرسىارىك؟! كاتى ئە وە نە ھاتو وە پرسىار
لە خۇمان بىكەىن ئايە ئىمە ژيانمان لە ژىر كۆنترۆلى
خۇماندا يە يان كە سانى تر كۆنترۆلىان كىدو وە؟

نایه جیاوازی نیمه و خه لکی تر چیه که
پیشده که ون و داهینان ده که ن و نه بنه که سی
لیهاتوو؟ کاتی نه وه نه هاتوو خو مان
بیربکه ینه وه نه که سانی تر ناراسته مان بکه ن؟
نه گهر که سی که هه موو توانایه کی مادی هه بیټ و
خاوه نی گه وره ترین سه رمایه بیټ به لام له ناخه وه
که سی کی پوخاو و نه ریڼی بیټ ناتوانیټ بگات به
نامانجه که ی له بهر نه وه ی نه وه ی که مروژ به هیژ
ده کات به هیژ بوونی ناخه نه که به هیژی مادی بو یه
نه گهر له پرووی ماددیشه وه به هیژ نه بیټ به لام
ناخت به هیژ بیټ و وزه شاراوه کانی ناخت
بدوژیته وه ئیدی هیچ بهر به سټکیټ بو دروست

نابیت له بهر دهم سهرکه وتندا، نه گهر بهر به ستیشت
بؤ دروست بیت نه توانیت به ئاسانی بگه ی به
چاره سهره که ی و بهر به سته که وه ک فیروونی
رپگایه کی نوی ببینیت و نه زمونی لی وهر گریت.
له م کتیبه دا هه ولمد او ه به زمانیکی ساده و بی
گری باسی گرفته کانی تاک بکه م و هوکاره کانی
نه رینی بوون و چونیه تی گوړینی باوه پری نه رینی
بؤ نه رینی وه لی هه ندی ده سته واژه م به کاره ی ناوه
که له کوریدیا هیچ واتایه کی نییه و
لیتیکه یشتنیشی ئاسان نییه بویه به ناچاری
ده سته واژه عه ره بی یان ئینگلیزیم وه کو خوی
به کاره ی ناوه به لام به هو ی زور به کاره ی ناوه له ناو

كوردە زۆربە مان لىي تىدەگەين. بۆ تىگەيشتن لە
كارىگەرى نەرىنى بوون و پەنگدانەوہى لە ژيانى
پۆژانەدا با چىرۆكىكى كورت بگىرمەوہ: لەكاتى
وہرگرتنى مؤلەت بووين بۆ تاقىكردنەوہكانى
وہزارى پۆلى ۱۲ لەگەل برادەرىكما بەيەكەوہ
ئەمانخویند بە چەند پۆژىك تىگەيشتن زۆر شتى
جوان فىربووم ئەوہى لىرەدا باسى دەكەم
يەكىكە لەوانە دوای ئەوہى پۆژانە كاتى ئىواران
لە شوينىك ئەمانخویند ئەو برادەرە زوو زوو ئەم
قسانەى دوبارە ئەكردەوہ (من مېشكەم وەرى
ناگرىت ... من ناتوانم وانەكان تىبگەم ...
هەموويم لەبىر ئەچىتەوہ ...) بەم شىوہيە خوۋى
بەرنامەرىژ كەردبوو بە لىدوانى نەرىنى و ہەموو

پۆڭى ئەم قسانەي دووبارە ئەكردەوہ من زۆرم
 پى سەير بوو ... دواي ماوہ يەك بەرپكەوت لە
 نىت قسەم لەگەل کرد وتم ناتناسم تۆ كىيت؟ وتى
 من فلان كەسم بەو ناونيشانەي ئەو پۆڭە لە فلان
 شوين ئەمانخويند و تۆ ئەو جۆرە موبايەت پى
 بوو ... ئەمەي كە وتى دواي نزيكەي ۸ مانگ بوو
 .. زۆرم پى سەير بوو كە ئەمەي وت چونكە ئەو
 ھەميشە گلەي لە خۆي دەكرد كە مېشكى باش
 نىيە و شتى لەبىر ئەچىتەوہ ئەي ئەمەي چۆن
 بىرمابوو؟ بۆيە منيش ھەولە دەم لەم كىتبەدا تۆ
 ئاشنا بكەم بەو دوو جۆرە بىرکردنەوہ يە و
 كاريگەرييان لە ژيانى پۆڭانەتدا ... كەواتە تۆ
 ئەوكاتە خاوەنى خودى خۆتى كە بتوانىت

بیرکردنه وه کانت کونترول بکه یت هه میښه له یادت
بیت به و شیوه یه بیرکردنه وه کانت ناراسته بکه که
ئه ته ویت ئه نجامه که ی ببینیت. له م کتیبه دا فیږی
ئه وه ده بیت چوں بیرکردنه وه کانت کونترول
بکه یت چوں ناتوانمه کان بگوریت به ئه توانم چوں
له سه ره تاوه خومان به رنامه ریژ بکه ین به بیږی
ئه ریڼی و هوکاره کانی که و امان لی ده که ن نه ریڼی
بین چین چوں له ناو کومه لگایه کی نه ریڼی تو
جیاوازیبیت و ریگا راسته که ی بیرکردنه وه بگریته
به ر. وه ک ده لین له ناو درکا گولبرژیر که یت.
ئه وه بزانه ئه گهر خه لکی تر بتوانن که واته تویش
ده توانیت، ئه گهر خه لکی تر نه توانن تو هه ر

دەتوانىت. تۋاناکانت سنوردار مەكە خۆت بە
كەسى تر بەراورد مەكە تۆ خۆتى نەك كەسى تر.

□

□

□ ئالان قەرە داغى

□ ۲۰۱۶/۱۲/۱۳

□ سلیمانى

□

□

□

دهروازه‌یهك بۆ بابته‌كه

سهره‌تا كه خه‌ریكى نوسینی ئەم كتیبه بووم نه‌مویست
 بابته‌تی خه‌واندن و وه‌رزشه ده‌روونیه‌كان بنوسمه‌وه
 به‌لام به‌هۆی گرنگی بابته‌كه و په‌یوه‌ستبوونی به
 به‌نامه‌پێژکردنی مرۆڤ و کاریگه‌ریه‌كانی له‌سه‌ر ژیانى
 پۆژانه پیم باشبوو وه‌كو زانیاریه‌ك ئەگه‌ر كه‌میش بی‌ت
 له‌سه‌ر خه‌واندن و وه‌رزشه ناوه‌كیه‌كان بنوسم
 له‌به‌رئه‌وه‌ی وه‌رزشه ناوه‌كیه‌كان به‌تایه‌ت وه‌رزشی
 ده‌روونی و خه‌واندن پۆلى گرنگی هه‌یه له
 پرۆگرام‌کردنی مرۆڤ واباشتره وه‌كو ئیستا هه‌ردووكی
 به‌یه‌كه‌وه بنوسمه‌وه و ئه‌وه‌ی په‌یوه‌ندی نییه به
 باسه‌كه‌مان له خه‌واندن به‌كرداری ناینوسم و زۆریش
 له‌سه‌ری باس ناكه‌م ته‌نها زانیاری نه‌بی‌ت به‌لام ئه‌وه‌ی
 كه په‌یوه‌سته به بابته‌سه‌ره‌كیه‌كه هه‌وله‌ده‌م به

زمانیکی ساده و بی گری لئی بدویم به تیوری و پراکتیکی.

ئوهی من لیږه نویسومه چ له خوځه واندن بیټ چ له خه واندنی کهسانی تر مه رج نییه هه مووی ئه زموونی خوم بیټ ئه ویش به هوی هندی هۆکار که نه متوانیوه هه مووی تاقیبکه مه وه و ئه زموونی بکه م، به لکو به پشتبهستن به تاقیکردنه وه و ئه زموونی راهینه ران و کهسانی تر نویسومه، و به لام هه ولمداوه زوربه ی تاقیکردنه وه کان ئه وانه باس بکه م که خوم تاقیمکردوته وه و ئه زموونم هه یه له گه لی. بویه ئه وه ی که نویسومه به تایبته به کارهینانه کانی خه واندن به پیی توانا و ژینگه له که سیکه وه بو که سیکی تر ئه گورپیت و به پیی بیرکردنه وه کانیش ده گورپیت له بهر ئه وه

که وتوتته وه سهر خوت که تا چند بتوانیت بگهیت به و
توانایانه ی که ده ته ویئت (توانا سهر و ئاساییه کان).

وزهی ناوه کیت

(وفی أنفسکم أفلا تبصرون) الزّاریّات ۲۱

واته: وه له خودی خویشتاندا به لگه گه لی هه یه بو
دۆزینه وه ی خوا ده سا له خوتان ناروانن و ته ماشا
ناکه ن؟

ئه گهر ئوتۆمبیلێکمان هه بیئت مۆدیڵ بهرز و پاک بیئت،
بمانه ویئت له شارێکه وه گه شت بکه ین بو شارێکی تر،
سه ره تا ئه بی بزانی ئوتۆمبیله که بی کیشه یه؟ ئه گهر
هه ر کیشه یه کی هه بوو چاره سه ری بکه ین پاشان
پیویسته ئه وه بزانی که ئایه بری به نزینی پیویستی
تیایه یان نا؟.. پاشان پیویسته نه خسه ی ریگا که

بزانين تا بزانين به چ ئاراستە يەكدا دەرۆين، ليرەدا با
 پرسيارىك له خۆمان بکهين ئەگەر ئۆتۆمبيلە کهت بى
 کيشە بوو و پوکارى دەرەوہى پاک و مۆدیل بەرز بوو،
 بەلام برى پيويستى له سوتەمەنى تيا نەبوو ئايە
 ئەتوانيت کارى پيیکەي؟! بيگومان نەخير، هەرچەندە
 ئۆتۆمبيلە که تازە بييت و پوکارى دەرەوہى بى کيشە
 بييت بەلام کار ناکات چونکە برى پيويستى له بەنزين
 تيا نيە لە بەرئەوہ بۆ ئەجامدانى گەشتە که پيويستە
 برى پيويست له بەنزين هەبييت کەواتە بنچينە کهي
 کارە که بەنزينە که يە ئەگەر وا نەبييت ناتوانين کار به
 ئۆتۆمبيلە که بکهين.

ژيانى رۆژانەي ئيمەش وەك ئەو ئۆتۆمبيلە وايە بۆيە
 پيويستە وزەي ناوہ کيمان زيادکەين پيش برياردان بۆ
 کارىك ئەم وزە ناوہ کيەش له بيرکردنەوہى ئەرينيەوہ

سەرچاوه دەگریت بۆیه پێویسته هه‌میشه
 بیرکردنه‌وه‌کانمان ئه‌رینی و وزه به‌خش بن تا بتوانین
 ژيانمان به‌و ئاراسته‌یه به‌ین که ده‌مانه‌ویت نه‌ک به‌و
 شیوه‌ی که هه‌ین، ئه‌گه‌رچی توانایه‌کی باشت هه‌بی‌ت و
 له زۆر وار شاره‌زاییت هه‌بی‌ت و خاوه‌نی سه‌رمایه‌یه‌کی
 زۆر بی‌ت، به‌لام ئه‌گه‌ر ب‌روات به‌و وزه ناوه‌کییه‌ی خۆت
 نه‌بی ئه‌گه‌ر تا ماوه‌یه‌کیش سه‌رکه‌وتوو‌بی‌ت دوا‌جار بی
 هیوای زه‌فه‌رت پێده‌بات و تواناکانت که‌م ده‌کات.

له‌م کتیبه‌دا هه‌ولمداوه به‌ زمانیکی ساده و بی‌گری
 ئاشنات بکه‌م به‌و وزه ناوه‌کیه‌ت که وزه‌یه‌کی شاراو‌یه
 و له‌وانه‌یه هه‌ست پی‌ نه‌کرد‌بی‌ت، فی‌ری ئه‌وه ده‌بی‌ت که
 چۆن وزه شاراو‌ه‌کانت به‌کار‌بی‌نیت به‌و ئاراسته‌یه‌ی که
 ده‌ته‌وی‌ت، له‌به‌ر ئه‌وه کاتی ئه‌وه هاتوو‌ه که خۆمان
 بیر‌که‌ینه‌وه پێش ئه‌وه‌ی که سانی تر بیر‌کردنه‌وه‌کانمان

كۆنترۆل بىكەن، لە بەرئەو دەي ئىمەيش وەك ھەر يەككىن
 لەو كەسانەي كە خاوەنى بىر كەردنە دەي خۇيانن و بوون
 بە كەسانى سەر كەوتوو و داھىنەر ئەو ەش بزانه
 ئەوانىش ھەر وەك ئىمە بوون ھىچيان لە ئىمە زياتر
 نىيە تەنھا ئەو نەبىت ئەوان بىر كەردنە وە كانيانە كە
 ئەمپۇي بۆ دروست كەردوون، بۆيە ھەمىشە لە ياد ت بىت
 تۆ ئەو كاتە خاوەنى خودى خۆتى كە بتوانىت
 بىر كەردنە وە كانت كۆنترۆل بىكەيت، بەو شىو ەيە
 بىر كەردنە وە كانت ئاراستە بىكە كە دەتە وىت ئەنجامە كەي
 ببىنىت.

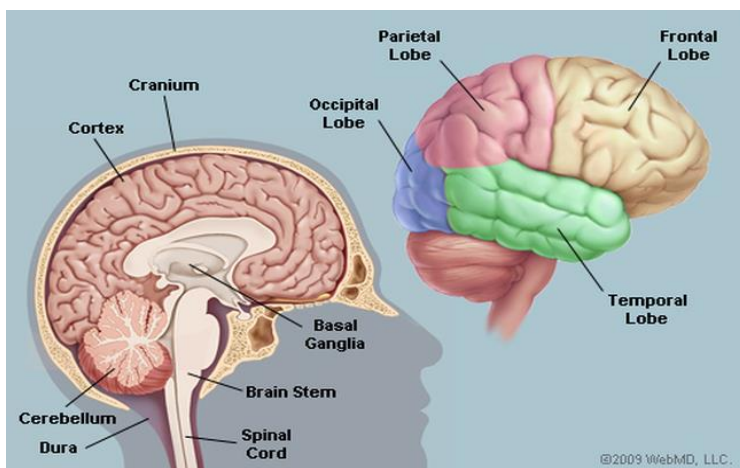
وھمى چارەنوس

ئەگەر ھەرىكەتتە ئىكەن دەھاتتوي خۇمان بزانىايە
چىمان لىدىتت و توشى چى دەپىن ئايە بەم شىۋەيەى
ئىستا ژيانمان بەرپىدەكرد؟ بىگومان نەخىر... كەواتە
ھىچ كاريكى خودا بى ھۆكار نىيە خۇ ئەگەر بىتتو ئىمە
مانزانىايە بەچى دەمرىن و چۆن دەمرىن بىگومان
ئىستا دەسەوسان دەۋەستايىن و ھىچمان نەدەكرد
بەلكو پىرمان لە دواساتى ژيانمان دەكردەۋە ئەگەر
كەسىك زانىتت بەھۆى پىشەكەيەۋە كۆچى دواى دەكات
ئەۋا ھەرگىز بىر لەۋە ناكاتەۋە كە لەۋ كارە
نەزىكىبىتتەۋە. لەبەر ئەۋە چارەنوس كە لە كۆمەلگەى
ئىمەيە بە ھەلە لىي تىگەيشتوون زۆر باۋە و بۆتە ھۆى
دواكەوتنى زۆرىك لە خاۋەن فكرەكانىش و بەجۆرىك كە
بىركردنەۋەيانى پەك خستوۋە... لاي ئىمە وا

به رنامه پریژ ئه کریین که فلانه شت له چاره نووسمان نه نوسراوه بویه بومان نابیت و نابیت توخنی بکه وین هر ئه مه شه وا ئه کات که زوریک له لاهه کان که وتونه ته ژیر ئه م بیرکردنه وه و توانا اشاراوه کانیاں به ته واوی لاواز کردووه .

بویه بو گه یشتن به هیز و توانا اشاراوه کانت پیویسته ئه و ریچکه یه به ربه دیت و هه ولده دیت واقع بگوریت (ئه و واقعه ی که لای تو وایه واقعه، به لام له راستیدا وه همه). ئه گهر بالنده یه که له قه فه سدا له دایکبووبیت، فرین به تاوان ده زانیت، و ئه گهر بالنده یه کیش فرین نه زانیت قه فه زه که ی به چاره نووس ده زانیت، به لام نه فرینی بالنده ی یه که م تاوانه نه قه فه زه که ی بالنده ی دووه میش چاره نووسه به لکوو هه ردوو بیرکردنه وه که وه همیکه بو خویمان دروستکردووه .

له بهر نه وه پښوېسته بڅی وهك نه وهی كه نه ته ویت،
نهك وهك نه وهی كه هیت. له بیرت بیټ سهر كه وتن
ته نها ئیراده یه کی پته وی پښوېسته تا بتوانیت نه وهی
كه پیټ و تراوه (واقع) بیگوریت.

مېشك

ئالۇزىتىن بەش لە مۇۋقدا مېشكە كە بېگومان ئەۋەش
 گەۋرەى دروستكارەكەى دەردەخات لەبەرئەۋەى ھېچ
 ھېزىكى تر نەك مېشك ناتوانن تەنھا خانەيەك
 دروستبەكەن، مېشك شوپىنى دەستگرتنە بەسەر زانىارى
 و ھەست و سۆز، مېشكى مۇۋق لەپوۋە فېزىكىيەكەيەۋە
 لە دوو نيوەگۇ پىك دىت نيوەگۇى لاي پاست و
 نيوەگۇى لاي چەپ نيوە گۇى لاي پاست ئەۋ ناۋەندانە

له خو ده گریټ که دست ده گرن به سهر جیشوین و تیگه یشتن لئی و چاره سه رکردنی بیرکدرنه وهی ژیرانه و نیوه گوی چهپ نه و دوو ناوهنده له خو ده گریټ که کونترولی دووان و زمان دهکات و میښک ده کریټ به چوار پله وه نه وانیش ناوچه وانه پل که جولّه و بو نکردن و قسه کردن له خو ده گریټ، دیواره پل که ههسته کانی وهک گهرمی و ساردی و بهرکه وتن و تامکردن له خو ده گریټ، لاجهنگه پل که مه لبه ندی بیستنه، پشته پل که مه لبه ندی بینینه.

عهقل (ژییری)

ژییری (عقل) به گشتی پیک دیت له دوو بهش نه وانیش بهشی ناگاهای (وعی) و بهشی ناناگاهای (لاوعی) که ههریه که یان کاریکی تایبتهت به خوئی ههیه و بهیه که وه

ژيانى لەسەر بەندە و كارەكانى يەكتر تەواو دەكەن ،
 بەشى ئاگاھى بەرپرسىيارە لە زۆربەى كارەكانى ژيانى
 پۇژانەمان و ھەستەوەرەكان و ويستى مروڧ و
 پروگرامكردنى نائاگاھى بە گىشتى بەشى ئاگاھى شوينى
 كۆنترۆلكردنى كردارە خۆويستەكانى مروڧە وەك جولە
 و بيستن و بينين...ھتد ، بەشى نائاگاھى بەرپرسىيارە
 لە كۆنترۆلكردنى ئەو كردارانەى كە بە ويستى خۇمان
 نىيە وەك سوپى خوين و ليدانى دل و ھەناسەدان و
 دەردانى ھۆرمۆنەكان و خويەك كە لە ژيانى پۇژانەدا
 پەنگى داووتەوہ وەك پەنجە تەقاندن و شەرمكردن
 جولەى نائائىساى لەكاتى قسەكردن...ھتد و بەشى
 نائاگاھى ئەو پەيامانە وەردەگرىت كە لە
 ھەستەوەرەكانەوہ (بينين،بيستن) پى دەگات و
 كاردەكاتەوہ سەر ئاگاھى، نائاگاھى بەرپرسىيارە لە

خەزنگردنی یادهوههريهکان و بیرهوهری. بهشی
نائاگاهی ۳۰۰۰۰ جار له بهشی ناگاهی گهوره تره، لیڤه
به دواوه ئه وهی زیاتر باسی لیوه ده کهین وهك کرۆکی
بابه ته که گرنگی پی ده دهین و سه رسوپهینه ریه کانی
بهشی نائاگاهییه* (۱)

۱- مه به ست له کاره سه رسوپهینه ره کانی بهشی نائاگاهی ئه و شیوازه نوویه یه له
کرداره کانت که دوا ی تا قیکردنه وه کان ده بیینیت چ گۆرانکارییه ک دروستده کات.

ناناگامی (نەست) چییە ؟

کە گویمان لە وشە ی نەست یان لا شعور دەبیّت یان ئەو دوو شوه دەبینن راستەوخۆ بیرمان بۆ لای کە سیك دەچیت بەناوی (سیگمۆند فرۆید)، بیگومان فرۆید وەك پزیشك و دەروناسیکی گەورە پڕخۆشکەر بوو بۆ قولبونهوه لە ناخی مڕۆڤ و شیکردنەوهی دەروونی لەبەرئەوهی بە ئاشکرا لقیکی تری لە زانستی شیکردنەوهی دەروونی دانا و نەستی بە تەوه‌ره‌ی سەرەکی ئەو لقه دانا، و کۆمەلێ چاره‌سەری دەروونی هینایە کایه‌وه بۆ ئەو پەشێویانە ی کە بەهۆی نەسته‌وه دروست دەبیّت، کاره‌کانی فرۆید و شۆرشی شیکردنەوهی دەروونی لەلایەن فرۆیده‌وه باسیکی دورودریژی ئەویّت و بە چەند وشەیه‌ك باس ناکریت بۆیه بەپێویستی نازانم کاتی خوینەر زیاتر به‌وه بگرم چونکە ئەم بابەتە جگە لە شیکاری دەروونی بابەتیکی فەلسەفییەوه لەبەرئەوهی بەپێی سەرچاوه‌کان راستە

فرۆید به ئاشکرا باسی نهستی کرد، به لآم ئەمه به مانای ئەوه نایهت که فرۆید دامه زینهری ئەم چه مکه بیټ به لکو ئەتوانین بلیین فرۆید وه ک گه شه پیدهر پۆلی بینویه چونکه پیش فرۆید نهست وه ک بابه تیکی فهلسه فی مشتومپی له سه ر هه بووه و فه یله سوفه کان درکیان پیکردوه .

بۆیه ئەتوانین یلین نهست پیش فرۆید دۆزراوته وه و مشتومپی له سه ر هه بووه به لآم ئەوه ی زیاتر ناساندی فرۆید بوو .

فرۆید هاتوو دوو به شی له مروڤ جیاکرده وه ئەوانیش ههست و نهستن و فرۆید پیی وابوو که نه خوشی و ناته واویه کی جهسته په یوه ندی نییه به نهسته وه به لآم نه خوشییه دهرونیه کان په یوه ندی به نهسته وه هه یه و ئەم بیردۆزه بوو وایکرد له زانستی پزیشکیدا دوو بهش جیا بکرینه وه له یه ک که ئەوانیش بایه لۆجی و دهروونییه .

ئەگەر بەپپى تىۋرىيەكى فرۆيد ژىرى بچوئىن بە نمونەى
 ئەو شاخە بەستەلەكەى كە لەناو دەريايەكدايە بەشە
 كەمەى سەر پووى ئاۋەكە بەشى ئاگاھىيە و بەشە
 زۆرەكەى ژىر ئاۋەكە بەشى ئاگاھىيە كە نىكەى لە
 ۹۰٪ ژىرىيە.

نەست بەشىكى شاراۋەى ژىرىيە كە مرؤف ھاندەدات
 لەناخەوہ و فەيلەسوفەكانى پېش فرۆيد بە ھىزىكى
 شاراۋەيان لەقەلەمداوہ كە تا ئىستاش ھىچ شوئىنىكى
 دىارىكراۋى نىيە لە مېشكا وەك پەخنەگران باسى لىۋە
 دەكەن نەست بابەتىكى مېتافىزىكىيە واتە وەك ماددە
 بوونى نىيە كەواتە ھىچ شوئىنىك لە بۆشايدا داگر
 ناكات بەلام ھەندى سەرچاۋە بۆ باۋەرھىنان بەو بەشە
 شوئىنجان بۆ دىارى كردوۋە ھەندى سەرچاۋە باسى
 ئەوہ دەكات كە نەست ئەكەۋىتە بەشى خوارەوہى
 مېشك.

نەست لەكاتى بېدارىدا خۆى مەلاس ئەدات و نائاگايە و ئەوكاتە ئەكەۋىتە كار كە ئاگايى سېر دەبىت و ئىدى نەست ئەكەۋىتە كار و چالاک دەبىت، نەست (نائاگايى) جياۋزى ناكات لەنيوان پاست و ناراستى بەلكوو ھەر پەيامىكى پېدريت ئەو بەپاست ۋەرى دەگرىت و كاردانەۋى خۆى دەبىت.

ئەگەر بە نمونەيەكى سادە باسى ھەست و نەست بگەين ئەوا مرؤف ئەشوبھىنن بە كۆمپىتەرىك ۋاى دادەننن نەستى مرؤف ھاردىسكى كۆمپىتەرەكەيە و پەيام و لىدوانىش يو ئىس بى يان سىدىيەكە، ئىستا ئەگەر ئىمە سىدىيەك كە پېبىت لە قايرۆس و ترؤجان بىخەينە سەر كۆمپىتەرەكە ئەبىنن كۆمپىتەرەكە تىك دەچىت، بەلام ئەگەر سىدىيەكە زنجىرە درامايەكى لەسەربىت ئەبىنن كۆمپىتەرەكە ئەۋىش پىشان ئەدات بۆيە جياۋزى نەكرد لە پىشاندانى قايرۆس و زنجىرە

دراما که ههردووکی پشان دا و کاردانه وهی بۆ
قاپرۆسه کهش هه بوو.

نمونه یه کی تر بۆ نه ست وه ک خه زنگه ریڤک، سه ره تا بوو
بیرۆکه ی نوسینی ئەم کتیبه م لا دروست بوو له
په ره کانی ئینته رنیت ئەگه پام، ریکلامی هه لیکی کارم
بینی و له خواره وه ژماره ی ته له فونه که ی درابوو تا
په یوه ندی پیوه بکه ی منیش سه یریکی ژماره که م کرد
و وه ک بلایی ته نها به سه یرکردنیڤک ژماره که م له بهر کرد
له وکاته دا ماوه یه کی که م دوا ی ئەوه نزیکه ی ده
ده قه یه ک ئەبوو ویستم ژماره موبایلکی تر خه زن بکه م
به لام تا نیوه ی ژماره کانم نوسی سه یرم کرد ژماره ی
ریکلامه که بووه خه ریکم ئەینوسم هه رچه نده به وتنیش
له بهر خۆمه وه ژماره تازه که م ئەوت به لام به بی ئەوه ی
به خۆم بزائم ژماره ی ریکلامه که م نوسی که ئەو کاته
بینیبوو، ئەمه چۆن پوویدا؟ له وکاته دا که ژماره ی
سه ر ریکلامه که م بینی راسته وخۆ له نا ئاگا هیمدا ئەو

وئىنەيە خەزىن بوبوو و كاردانەوہى ھەبوو لەسەرم، بۆيە لەكاتى نوسىنى ژمارە تازەكە ئەم وئىنەيە كاردانەوہى لەسەر ھەستەكانم بووہ.

ناناگاہى (نەست) بەرپرسىارە لە چى؟

با بە تاقىكردنەوہيەك دەستپېكەين بۆ ئەم مەبەستە ئەوہى ئىستا ئەيخوئىتەوہ دواى خوئىندنەوہى وئىناى بكە لە مېشكەت دەستپېكە چاوت دابخە و خەيال بكە كە تۆ ئىستا لە ژورىكدای دانىشتوويت و سى جۆر خواردن لە بەردەستايە خەيار و لىمۆ و تەماتە، ئىستا تۆ لىمۆيەك ھەلدەگرىت و بە چەقۆيەك لە ناوہراستدا لەتى ئەكەيت و خوئى پىوہ دەكەيت وردە وردە لىمۆكە ببە بەرەو دەمت لەناكاو قەپالئىك لە لىمۆكە بگرە. ئىستا چاوت كەرەوہ تىبىنى چىت كرد؟! بىگومان بى ئەوہى لەدەسەلاتى خۆتا بىت دەمت ئاوى كرد. بۆ تىگەيشتن لە نەست يان خود ناناگا ئەم نمونەيە شروڤە دەكەين.

له و کاته ی که تو ئه م نوسینه وینا ده که هیت یه که م جار
 خوت ئه خه یته حاله تیک که به ته واوی دانه برییت له
 ده و روبه ره که ت پاشان تو ئه چیه خه یالیک ی قول که
 ئه وه ئامانجی کاره که ی ئیمه یه له م کاته دا نه ستی تو
 چالا که و هر په یامیک ی زهینی یان هر وته یه ک
 وه رگریت بی لیکدانه وه و جیاوازیکردن له نیوان راست و
 دروستی راسته وخو کاردانه وه له سهر به شی به رپرسیار
 دانه نییت له م نمونه یه دا نه ست بی ئه وه ی هه ست به وه
 بکات که ئه م لیمویه له راستیا بوونی نه بوو به لکوو
 ته نها له پرگه ی بیرکردنه وه تو دروست کرد له میشتکا
 نه ست به راست وه ری گرت و نامه ی ئاگادارکردنه وه ی
 نارد بو ئه و به شه ی که به رپرسیاره له پژاندنی ئاوی ناو
 ده م.

سوپی خوین: وه ک له سه ره تا باسم کرد نا ئاگاهی ئه و
 کردارانه کو نترول ده کات که خو نه ویسته و ویستی مرو ف
 زال نییه به سه ریدا یه کی ک له وان ه ش سوپی خوینه که

ئاتوانى بە ويستى خۆت كۆنترۆلى بىكەيت ئەگەر
 تىبىنىت كىرىپت كاتىك كەسىك قىسە دەكات يان وتار
 بۆ كۆمەلە كەسىك دەدات ئەگەر يەكەمجارى بىت و
 شەرم بىكات ھەست بە چى دەكەيت لەو كەسەدا؟
 دەبىنىت پىومەتەكانى سور ھەلدەگەپىت كە ئەمەش
 نامەي ئاگادارى لە ناناگاھىيەو ھەردەگىت
 بەشىۋەيەك كە كار لە ملولەكانى خويىنى دەكات و
 وادەكات دل خويىنىكى زياتر پال بىت بە لولە
 خويىنەكاندا.

ئارەقە پىزىنەكان: تا ئىستا تىبىنى ئەووت كىرەو ە كە لە
 بازگەكان چۆن خەلكى ئاساى جىادەكەنەو ە و تاوانبار
 دەناسنەو ە؟ ئارەقەكىن يەكىكە لە ناسەرەو ەكان
 لەوانەيە بلىت لەكاتى گەرما يان نەخۆشى ھەموو
 كەس ئارەقە دەكات، بەلام ئەو ئارەقەكىنەو ە جىايەي
 لەگەل ئارەقەكىنەو ەي ترس و درۆ لەو كاتەدا كەسى
 تاوانبار يان داواكراو كە دەكاتە بازگەكە خۇنەويستانە

ترسىكى بۇ دروست دەبىت و ئارەقە پۈتۈنە كانى دەكە ونە كار و ئارەق دەردەدات كە جارىكى تر ئەمىش نائاگاہى دەستى بەسەردا دەگرىت.

پەرچە كەردار: تا ئىستا پويداو دەستت بەر شتىكى گەرم كەوتىت و بىرىكە يتەو بەزنى چى بكەيت؟ يىگومان نەخىر بەبى ئەوہى بتوانى زالبى بەسەر جولەكە تدا خۇنە وىستان دەستت بە خىراى لادە بەيت لەم كاتەدا عەقلى ئاگاہى تۆ ناتوانى پارىزگاريت لى بكات بەلكوو ئەوہ نائاگاہىيە بەو كارە ھەلدەستى و نائاگاہانە كۆنترۆلى ئەو جولە خۇنە وىستە دەكات و پەرچە كەردارى بۇ گەرمىەكە دەبىت كە گرنگى نائاگاہى لىرەدا دەردەكە وىت.

بىرىكە و تنەوہ: وەك لە پىشتەر باسەم كەرد نائاگاہى شوينى يادەوہ رىيە و اتا ھەر شتىك لەرپى بىنن، بىستەن، بۆنكەردن بىتە مېشكەتەوہ ئەوا لە نائاگاہى دەمىننىتەوہ و لەكاتى پىويستەدا بىرتەدەكە وىتەوہ ئەتوانن بۇ

بیرکه وتنه وهی یاده وه ریه کان له ریگی کلیله
 وشه یه که وهیه... با به تاقیکردنه وهیه که ئه وه
 بسه لمینین... ئاماده ی؟ ئیستا بیر له شتی که بکه ره وه بۆ
 ماوه ی پینچ چرکه یان زیاتر ... دوا ی ئه وه ی بیرت
 کرده وه ئیستا ناوی خۆت له سه ر کاغه زی که بنوسه ...
 پرساری که له و کاته ی که بیرتده کرده وه ئایه بیرت له وه
 کرده وه که تۆ ناوت چیه؟ له وانه یه بیرت لی
 نه کرد بیته وه.. ئه ی چۆن دوا ی زانیت که ئه وه ناوی
 تویه که نویوته؟ بیگومان ناوی خۆت ده زانی و له
 نااگاهیت مابویه وه به لام ئه وه ی که وایکرد ئه و ناوه
 بوروژیت له نااگاهیتدا پرسیاره که ی من بوو که واته
 نااگاهیت له گه ل پرسیاره که ی من راسته وخۆ وه لامه که
 که ناوی خۆت بوو هینا یه وه بیرت.

نوسینی هۆنراوه: زۆر به ده گمه ن رویداوه که سیک بیته
 شاعیر و چه زی به هۆنراوه نه بیته، نه که ده گمه ن ئه توانم
 بلیم هه ر نییه... ئایه ئه کریت یه کی که چه زی به هۆنراوه

نەبىت و ھۆنراۋەش بنوسىت؟ ! لەبەر ئەۋە ئەۋە كەسەى
 كە ھۆنراۋە دەنوسىت ھەزى بە ھۆنراۋەيە و پىشتەر
 ھۆنراۋەى شاعىرەكانى پىش خۆى خۆىندۆتەۋە و گۆى
 لىگرتوۋە نائاگايانە زۆربەى وشەكانى خەزن كىدوۋە و
 لە نائاگاہى ھەلى گرتوۋە ئەمەش وا دەكات كە دەس
 بكات بە ھۆنراۋە نوسىن و لەكاتى نوسىنى ھۆنراۋەكان
 ئەم وشانەيە كە پىشتەر خەزنى كىدوۋە و داى
 ئەپىزىتەۋە، بىستومانە ئەلەن فلان كەس لە شوپىكى
 دىارىكراۋ ئىلھامى ھۆنراۋە نوسىنى بۆ دىت .. ئايە ئەم
 ئىلھامە چىيە؟ بۆچى پىۋىستى بە كەشىكى ئارام و
 ژىنگەيەكى لەبارە؟ ۋەك پىشتەر باسمان لە نائاگاہى
 كىد كە شوپىنى يادەۋەرى و خەزنىكردنە، لەدوايشدا
 باسى ئەۋە دەكەين كە نائاگاہى چۆن چالاك دەبىت
 يەككە لە رىگەكانى چالاكبونى نائاگاہى ئەمەيە، لەۋ
 كاتەدا كە ھۆنراۋە نوسەكە لە كەشىكى
 ئارامدايە(سەۋزايى، ھازەى ئاۋ، دەنگى بالئندەكان) لەم

کاته دا میښک ئیسراحت ده گات و ناناگامی چالاک ده بیټ که به چالاکبوونی ناناگامیت ئه توانیت سودی لیببینیت و یه کیک له به کارهینانه کانی ناناگامی بیرکه وتنه وه یه بویه له م کاته دا وشه کان که پیشتر خه زنت کردوه بیرت دیته وه .

ترس و خه زنکردن: مندال که له دایک ده بیټ دوو شت نازانیت ئه ویش ترس و درویه و ئه م دوو شته ییش له گه ل گه وره بوونیدا له پری یه کیک له هوکاره کانه وه که له دوایدا باسی ده که م میښکی بهرنامه پریژ ده کریت و ئیدی ئه م بیرکردنه وه ی له گه ل ئه مینیته وه . مندالیک ئه گه ر یه که مجاری بیټ ئاگر ببینیت به بی ئه وه ی لی بترسیت لی نزیک ده بیټه وه چه ند جاریک دوریشی بخه یته وه ئه و هه ر نزیک ده بیټه وه به لام که ده سی بهر ئاگره که که وت یان شوینیک سوتا ئیتر ئه م کاته ی له بیر ناچیته وه و ئه و روداوه به وینه وه له زهینیدا خه زن ده بیټ و هه رکاتیک ئاگر ببینیت بیری ئه که ویته وه که ئه وه

دەيتتە ھۆى سوتان و ئازار بۆيە نائاگايانە لىي دور دەكە و يتتە ھە .

فېربوونى زمان: زمان ۋەك دياردەيەكى مرۆيى لە كۆنە ۋە سەرنجى مرۇقايەتى و لىكۆلەرانى بەلاى خۇيدا راکىشاۋە ئەمەش بۆتە ھۆى ئەۋەى چەند گرىمانە و بۆچوونىك دابنرېت بۆ دروستبونى زمان لەبەر ئەۋەى ئەم بابەتە زۆر فراوانە و كەمتر پەيوەندى بە بابەتەكەى ئىمە ۋە ھەيە بۆيە زۆر لەسەرى نارپوم تەنھا ئەۋە نەبېت كە زانىارىيەكى كەم لەسەر ھەندى لە بۆچوونەكان باس دەكەم و ئەۋ بۆچوونەى كە پەيوەندى بە باسەكەى ئىمە ۋە ھەيە .

گرىمانەى دەنگەكانى سىروشت بە پوختى ئەم گرىمانەيە باس بەۋە دەكات كە زمان لە دەنگەكانى سىروشتەۋە ۋەرگىراۋە بەپىيى ئەۋ دەنگانەى كە لە سىروشتدا ھەن ناۋ لە شتەكان نراۋە ۋەكو دەنگى باران و جىيوەى بالندەكان و دەنگى ھەۋرە گرەمە... ھتد، بەلام ئەم

گریمانہ یه که موکورتی له وه دابوو که نه گهر و اتا و ناوی شته کان له دهنگی سروشته وه و هر گيرابیتن بۆ له زمانیکه وه بۆ زمانیکي تر جیان و اتا نه گهر نه م گریمانه یه ته و او پاست بوايه نه و ا هه موو مروقیایه تی به یه ک زمان قسه یان ده کرد و جیاوازی زمان دروست نه ده بوو.

گریمانه یه کیتتر هه یه باس له وه دهکات که ناو و دهنگه کان له وه دهنگی ههست و ئازارانه وه دروستبووه که به مروقت دهگات وه ک دهنگی نه خووشی و خووشی و توره ییی... هتد.

و لیکۆلهر له بواری زانستی زمانناسیدا (فریناند دی سۆسیر) پیی وایه که زمان سیستمیکه له هیما و ئاماژه و ئاماژه بۆکراو (دال و مه دلول) له خووه وهرده گرن و به پیکه وتنی کۆمه لایه تی ئاماژه دهنگیه کان دروست ده کریین. و پیی وایه که ئاماژه و ئاماژه بۆ کراوه هه ردووکیان له میشکدا خهزن ده بن و

نىشاندىنى ھەرىيەكەيان ئەوئىتر لەگەل خۆيدا دەھىئىت
 بۆ نمونە كە دەئىين درەخت ئەوا يەكسەر لە مېشكماندا
 ئاماژەبۆكراوۋەكە ئامادەدەبىت كە وئىنەى درەختە و
 بەھەمان شىۋە كە درەختىك دەبىنين ئاماژەكەى لە
 مېشكمان ئامادە دەبىت كە ناوہكەيەتى. بەپىئى ئەم
 گریمانەيە بىت واتا ئاماژە و ئاماژە بۆكراو لە زەيندا
 خەزن دەبن.

ھەر بۆيە توئىزىنەوہكان گەيشتوونەتە ئەوہى كە ئەگەر
 تۆ لەكاتى نەخۆشى يەككە بىبىنىت دوايش كە چاك
 بوويتەوہ كەيف بەو كەسە نايت لەبەر ئەوہى لەكاتى
 نەخۆشىەكە تۆ وئىنەى ئەم كەسەت خەزن كەدووە ئەم
 وئىنەش لەگەل ئازارى نەخۆشىەكەدا بووہ بە يەك.

يان زۆر كەس ھەيە رقى لە زەنگى موبايلىكەى
 دەبىتەوہ لەبەرئەوہى كە لەكاتىكى ناخۆشيدا گوئى
 لەو زەنگە بووہ و يان بە پىچەوانەوہ خەلك ھەيە
 زەنگىكى ديارىكراوى لا بۆتە يادگارى چونكە لەكاتىك

كە دلى خۆشبووۋە گوڭى لەو زەنگە بوو، ھۆكارى ئەمەش ئەو ھەيە كە ئەو زەنگە لەو كاتەدا لەگەل وئەنەكەي ئەو كاتەي تۆي تيايت بەيەكەوۋە لە زەيندا خەزن دەبن و ھەركامىكىانت بىر بكەوئەوۋە ئەوى تر لەگەلدا دئەوۋە بىرت، لەو كاتەي تۆ لە منالدا گوڭت لە زەنگى موبايلىك بوو لەو كاتەدا لەوانەيە شتېكت بىنى بئت يان ھەر بى ھۆكار دلت خۆشبوو بىت ئەم دلخۆشەت لە مېشكەت خەزن دەبئت لەگەل ئەو زەنگە بۆيە ھەركات گوڭت لەو زەنگە دەبئت راستەوخو ئەو وئەت يەتەوۋە ياد يان ئەو كاتەي كە دلت خۆشبووۋە تيايدا.

مۆدئىلى ناوكەترشى دى ئئىن ئەي: ئەم بەشە لە بەشى دووھى كتېبەكە بە وردتر باسى لئوۋە دەكەم بەلام لئزە ھەر پوختەي كارەكە باس دەكەم، نائاگاھى بەرپرسە لە رېزبونى بۆھئەلەكانى ناوكەترشى دى ئئىن

ئەى واتا بە بىر كۆرۈنۈش ۋە كۆنترۇل كۆرۈنى نائاگاھىت ئەتۈنەيت ئەو بۆھىلانە بە وىستى خۆت دابرىژىت.
بىرگۆرۈكى: بىرگۆرۈكى ۋە ناردن ۋە ەرگرتنى وئەى زەىنى
لەنىۋان دوو كەسدا ئەم بەشە لە بەشى دووہم بە وردى
باسى لئوہ دەكەىن.

نەست ۋە خەوبىنەن

خەوبىنەن يەككە لەو دياردانەى كە لە كۆنەوہ تا
ئىستاش مۇقەكانى توشى سەرسامى كردووەس كە تا
ئىستاش هېچ لىكدانەوہ يەكى تەواو پوون نىيە لەسەرى،
هەر لە مېژەوہ شارسنانىتە كۆنەكان هەوليانداوہ لە
خەوبىنەن تىبگەن ۋە هەر دەستەيەكيش بەپىى بىر ۋە
بۆچوونى خۆى لىكدانەوہى بۆ كردووە، ۋە هەندىكىان
خەونيان گەپاندۆتەوہ بۆ كارى خودا ۋە شەيتانەكان
شارسنانىتە كۆنەكان گىرنگىەكى يەكجار زۆريان بە
خەوبىنەن داوہ هەر وەك لە قورئان ۋە تەورات ئامازە
دراوہ بە لىكدانەوہى خەون لەلايەن يوسف پىغەمبەر

(سەلامى خىواي لەسەر بى) كە ئەمە بۆتە ھۆى ئەو ھى
زىرەكى ئەو دەربكە وئىت و بگاتە پلەى بالا لە
دەسەلات.

لەم كىتەبەدا ئىمە باسى خەوبىننن ئەكەىن كە نەست
لىي بەرپىرسىيارە و ئەو بىردۆز و لىكۆلىنەوانەى كە
تايبەتە بەم بابەتە شىدەكەىنەو ھە و ئەو ھى پەيوەندى
بە ئاينەكانەو ھەىە لىرەدا لىي نادوئىن.

فرۆىد و خەوبىننن

ناكرىت باسى دوو چەمكى وەك (نەست و خەوبىننن)
بكەىن و دەرونناسىكى وەك سىگمۆن فرۆىد باس
نەكەىن بەجۆرىك ئەتوانىن فرۆىد بە گۆرپانكارى
دەرونناسى ناو ببەىن چونكە خەلكى لەپىش
بىردۆزەكەى فرۆىد پىيان وابوو كە مرۆڤ تەنھا يەك
ژىرى(عقل)ى ھەىە و ھەر ئەو ھىە كە مرۆڤ ئاراستە
دەكات و ھەر بەو شىو ھەش لەداىك بوو، بەلام فرۆىد
ھات و ئەم بۆچوونەى گۆرى و ئەو واى دانا كە مرۆڤ

ژیرییه کی تریشی هیه که ئەو به ژیری ناوه کی ناوی برد و پیی وایوو که ئەمە ی ئیمه پیی ده لئین ژیری مروڤ ئەم ژیرییه لاوازه له ئاراسته کردنی مروڤ به لکوو ژیری ناوه کییه که مروڤ ئاراسته ده کات بو کاره کانی و پیویسته زیاتر گرنگی به و ژیرییه بدریت و لیی بکوړیته وه، هه رچه نده له هه ندی لایه نه وه ئەم بپردۆزه ی فرۆید هه له ی هیه به لام تا ئیستا بپردۆزیکی زۆر پیشکه وتوو و سه قامگیره .

فرۆید بوچوونیکی تری پیش خوی گۆری که خه لکی پیش خوی پییان وابوو مروڤ ته نها یه ک خودی هیه، فرۆید پیی وایه که ناکریت مروڤ ته نها یه ک خودی هه بیته چونکه ناگونجی مروڤ له سه ر کاره خراپه کانی خوی سه رزه نشته بکات له بهر ئەوه ی لیڤه دا خودیک سه رزه نشته خودیکی تر ده کات به هوی کاریکی خراپه وه بویه فرۆید پیی وایه که مروڤ سی خودی هیه ئەوانیش خودی ئازه لی و خودی مرویی و خودی

نمونه یی، و پیی وایه نه ست خودی نازهلئییه که بی
 گویدانه چاکه و خراپه یان حرام و حلال ته نها
 دهیه ویټ چیژوه رگریټ و حزه خراپه کانی
 دابمرکینیت هوه و به رده وام مروټ هانده دات بو حه زی
 خراپ* (۱)، خودی نمونه ییش نه و خوده یه که خه لک به
 ویزدان ناوی ده بن و به رزترین ئاسته له مروټدا و وا له
 مروټ ده کات ریگریټ له خراپه و کاری باش بکات.
 خودی مروی نه و خوده یه که له نیوان خودی نازهلئی و
 خودی نمونه ییدایه.

نه و خه وهی که حزه کانی تیا دانه مرکیت هوه که له کاتی
 بیداریدا لیت قه ده غه کراوه نه م جوړه خه وه خودی
 نازهلئی لیی به رپرسیاره و نه و نه و سیناریوییه دروست
 ده کات و تو به شیوهی فیلمیک ده بینیت که خوت
 رولی سهره کی تیا ده گپریټ و نه گه یت به لوتکه ی
 حزه که ت.

۱- نمونه یه ک بو دامرکانده وهی حه زی خراپ بینیتی خه وی گه نجان هیه (شه یاتی
 بوون) که به پیی بوچوونی فرؤید بی نه ست به رپرسیاره له و خه وه.

خەوینین و داهینان

نەست کانگای داهینانە بە جوړیک ئەگەر بیر لە داهینانە گەرەکانی میژوو و ئیستاش بکەینەو بەیروکەکی لە خەوینینیکەو هاتوووە کە خەوینینیش کاری ناناگامییە، لەکاتی خەودا عەقڵی ناگامی تەواو سەر دەبیت و ناناگامی چالاک دەبیت و ئیتر وزە شاراوەکان و هیژە بیسنورەکان خۆیان ئاشکرا دەکەن. سایتی گوگل یەکیکە لە سایتە هەرە بەناوبانگەکانی جیهانی تەکنەلۆجیا ئەم سایتە یەکیک لە دامەزرینەرانی بەناوی (لاری پەج) دەلیت کە بیروکەکی دامەزراندنی گوگلی لە خەویکەو بو هاتوووە. بەهەمان شیوە زۆر لە داهینانەکانی تریش لەوانە وەک باس دەکەن داهینەری مەکینەکی درومان کاتی مەکینەکە دروست دەکات کیشەیهکی بو دروست دەبیت کە ئەویش دەرزی مەکینەکە یە زۆر بە داغی ئەم کیشەیهو یەر ئەکاتەو و تا جاریک بەم بیرکردنەو یەو خەوی لی دەکەویت و

خەونىك دەبىنىت لە خەوہكەيدا توشى جەنگ دەبىت و ئەبىنىت ئەو كەسانەى كە بەرامبەرى شەر دەكەن ھەموويان رەميان پىيە و سەرى رەمەكە كونيكي تىايە، دواى ئەوہى خەبەرى دەبىتەوہ ئەم خەوہ دەبىتە ھۆى ئەوہى كە دەرزی مەكىنەكە لەسەر شىۋازى رەمى ناو خەوہكە دروست بكات و بەو شىۋەيە كىشەكە چارەسەر دەكات.

كەم كەس ھەيە ناوى زاناي فيزيا و ماتماتىكى (ئىسحاق نيوتن)ى نەبىستبىت ھەموويشمان دەزانين ھىزى كىشكردى زەوى نيوتن دۆزىيەوہ كاتى بىنى كە سىۋىك لە دارەكە دەكەوئتە خوارەوہ و پرسىارى ئەوہى بۆ دروست بوو كە بۆچى ناچىتە سەرەوہ و دىتە خوارەوہ؟! لەمەوہ نيوتن ھىزى كىشكردى زەوى دۆزىيەوہ زۆربەى بۆچوونەكان دەلئىن كە نيوتن لەو كاتەدا لە ھالەتى ئەلفا بووہ كە ھالەتى پىش خەوتنە و نەست تىايدا چالاكە و ئەم پرسىارەشى

لەوہوہ ہاتوہ بہ مېشكيدا، ئېستا ہندیٰ لە
سەرچاوہ كان باسى ئوہ دەكەن كە عەقلى ئاگاہى
لەكاتى خەودا بەشىكى كەمى بە بېدارى ئەمىنئەتەوہ و
سپ ناپېت.

ئەگىنا نيوتن پېش ئوہش كەوتنە خوارەوہى بىنيوہ
بەلام لەكاتى بېداريدا بووہ و ھىزە شاراوہكانى
نەخستوتەكار. بە ھەمان شىوہ ئەلبېرت ئەنىشتاين بۆ
دانانى بېردۆزى فېزىيائى رېژەيى سودى لە بەكارھىنانى
نائاگاہى وەرگرتوہ. ئو كەسانە و ئو داھىنان و
بېرۆكانە زۆرن كە فكرەكانيان لە خەويكەوہ يان بە
سود وەرگرتن لە نەست دروست بوون، بەلام نامەوېت
كاتى خوېنەر بەوانە بگرم وەكو دەلېن مشتېك نمونەى
خەرورېكە كەواتە ئەم نمونانەش بەسە بۆ ئوہى ئېمە
لە بەھىزى و گەرەى ئەم بەشە شاراوہى مېشك
تېبگەين.

خەوبىنن بۆ چارەسەرى كېشە و گە يىشتن بە ويستەكانت

خەوبىنن دەتوانىت ھەندى لە كېشە و گەرفتەكان
چارەسەر بكات بە مەرچىك ژىنگەيەكى لەبار و
ئامادەسازى دەرونى بۆبكرىت وەك لە بەشى پىشتەر
باسم كرد زۆرىك لە زاناكان لەرېگەى خەونەوہ
گەيشتون بە بىرۆكەى داھىنەنە مەزەنەكان و
چارەسەرى گەرفتەكان و تەنانەت ھەندى لە زاناكانى
ماتماتىك لە رېگەى خەوبىنن ھاوكېشە گەورەكانيان
شىكار كردوہ.

بۆ بىننى ئەم جۆرە خەونە پىويستە ئامادەكارى
دەرونىت بۆ كردبىت ئەويش ئەوہيە كە ئەو گەرفتە
بەدەيت بە مېشكەت و بەراستى بىرى لىبكەيتەوہ و بىيتە
كېشە لەلات وەك بلىي كېشەيەكى گەورەيە و بەدوای
چارەسەرەكەيدا دەگەرپىت وەك دەگىرنەوہ يەكىك لە
مورىدەكان ئەچىتە لای شىخەكەى و لىي ئەپرسىت

چۆن پیغه مبه ر(درودی خوی له سهر بیئت) له خه ودا
 ببینم؟ چه ز ده که م پیغه مبه ر(درودی خوی له سهر
 بیئت) ببینم. له وه لآمدا شیخ پیی ده لئیت ئەم ئیواره لای
 من بمینه ره وه، له پاش ئە وهی شیخ خواردنی بۆ
 دروست ده کات و خواردنی ئیواره ده خۆن به لآم
 خواردنه که ی زۆر زۆر سویر ده بیئت و شیخیش ناهیلئیت
 ئاو بخواته وه تا خه وی لئ ده که وئیت بۆ به یانییه که ی که
 خه به ری ده بیته وه شیخ پرسیری لئ ده کات ئە مشه و
 خه وت به چیه وه بینی؟ موریده که ده لئیت له خه وما
 له لای کانیاویک ئاوی سازگارا بووم... هتد. ئینجا شیخ
 وه لآمی پرسیاره که ی ده داته وه و ده لئیت ئە گهر تۆ
 به پراستی تامه زرۆیی بینینی پیغه مبه ر
 (درودی خوی له سهر بیئت) بیت ئە وا ده بیئت به و
 شیوه یه تینوی بینینی بیت که ببیته کیشه له لات و
 میشتک داگیر بکات بینیت چۆن تامه زرۆی ئاو بویت
 دوا ی خواردنه سویره که ده بیئت ئاواش به پراستی

تامة زړوی بینینی یت ئه وکاته له خه ودا بهم ئاواته ت
ده گیت و ده بیینی.

له م چیرۆکه ئه وه مان بو پونده بیته وه که هه رشتی
تامة زړوی بین و میښکمان سه رقال بکات له کاتی
بیډاریدا ئه و له کاتی خه ودا نه ست ئه م حه زه ت بو
جیبه جی ده کات و پیی ده گیت.

خه وی گه نجانه: باوترین خه و بینین به تایبه تی له لای
چینی گه نجان ئه م خه و بینینه یه که زیاتر به (شه ی تانی
بوون) ناسراوه ئه گه ر بو لیكدانه وه ی ئه م خه و نه
بگه ریینه وه بو بوچوونی فرۆید ئه وه ئه م جوړه خه وه
ته نها بو گه یشتنه به و حه ز و ویسته ی که له کاتی
بیډاریدا میښکی سه رقال کردووه و ئه م حه زه له
میښکته قه تیس بووه له کاتی ئاسای لیته قه ده غه
کراوه بو یه ئه م حه زه له ناناگامی خو ی مه لاس داوه و
چاوه ریی ده رفه تیکه بو یه ناناگامی هه لده ستی به
دروستکردنی فیلمیک بو ئه و مه به سته تا له ورپگه یه وه

بە ھەزەكەت بگەيت و ئەو گېرى دەروونت
 دامرکیتەوہ. لە کۆندا و تا ئیستاش ھەندى کەس پى
 وایە ئەم خەوہ کارى شەیتانە و ئەوہى لە خەودا
 ئەیبىنى شەیتانە کە ھەزەكەت دائەمرکینیتەوہ.

گەیشتن بە ویستەکانت: ئەمەش جوړیکە لەو خەوانەى
 کە ویستی تیا مەیسەر دەبیٹ بو نمونە ئەو کاتەى کە
 لە بیداریدا تامەزرۆى بینى ھاورپپەکتى و بەھۆى
 ھەرچییەکەوہ بیٹ نەتوانیت بیبىنیت تەنانەت ئەگەر
 راستەخۆ بیریشى لى نەکەیتەوہ بەلام ئەم ویستە لە
 نائاگاہى ھەبیٹ نائاگاہى لەکاتى خەودا کە چالاک
 دەبیٹ خەویک دروست دەکات کە لەویدا ئەو کەسە
 دیتە لات و دەیبىنیت بەمەش ئەو ویستەى تۆ جیبەجى
 دەبیٹ.

کیشە و ناکۆکى: ئەگەر پوژیک لە پوژان کیشەت لەگەل
 ھاورپپەکت یان کەسێکدا بووبى دواى کیشەکە تۆ ھەز
 بکەى لەگەل ئەو کەسەدا ئاشتیبیتەوہ و کیشەکەتان

چارەسەر بیټ بەلام ئەو نەیه ویټ. لیڤرەدا حەزەکە تۆ
لە ناڤاگاہی دەکریت بە وینە و لەکاتی خەودا بەو
شیۆە یە خەو دەبینیت کە ئەو کەسە خۆی دیت بۆ لات
و قسەت لەگەڵ دەکات و ئاشتت دەکاتەو، بەلام بە
پێچەوانەو ئەگەر بتەویټ تۆلە ی لی بکەیتەو ئەوا لە
خەودا دیبینیت کە لیی دەدەیت و تۆلە ی لی
دەکەیتەو.

پراھینانەکان ھەمووی لە بەشی دووھ دەنوسمەو.

کوۆتای بەشی یەکەم

بەشى دووہم

خەواندىنى موگناتىسى

رەنگە وشەى خەواندىنى موگناتىسىت بىستىبىت يان لە
نوسراوئىكا بىنىبىتت بەلام ئايە ئەزانى خەواندىنى
موگناتىسى چىيە ؟ كاريگەرى چىيە ؟ چۆن كار ئەكاتە
سەرتاك و كۆمەلگا ؟!

مىژووى دۆزىنەوہى خەواندىن ئەگەرپىتەوہ بۆ سالى
۱۸۴۲ زاینى لەلايەن دكتور جىمس برىد
خەواندىنى موگناتىسى ئەگەر چى لەناو كۆمەلگەى
ئىمەدا بەلارپىدا براوہ، ھەندىك پىيى واىە جادووہ و
ھەندىك پىيى واىە راست نىيە و خەيالئىكى قولە،
بىگومان ئەم بىرکردنەوہش بى ھۆ نىيە بەلكو ئەوہش
كاريگەرى كۆمەلگەى و بۆماوہىيە كە لە كۆنەوہ بەو

جۆرە بىر كىردنە وەيە بەرنامە پىژ كراوين كە ئە وەى
 پىمان ھەزم نە كرىت و بىر كىردنە وە مان نە يە وىت يان
 بەدلى خۆمان نە بىت بە ناراستى لە قە لەم بەدەين تەنھا
 لە بەر ئە وەى بىر كىردنە وەى ئىمە ئە مەى پى ھەزم
 ناكرىت بى ئاگىن لە وەى كە لە ولاتانى دەر وە ئەم
 بابە تە لە وەدا نە ماوہ كە بلى راستە يان نا بەلكو
 توپىنە وە و لىكۆلىنە وە كان زۆر زياتر لە وە تىپەرى
 كىدو وە و ئە وان زۆر قولبونە تە وە لە بابە تە كە بۆيە
 ئە گەر بىر يارىت بابە تە كە بە ناراست بەدەين لە قە لەم و
 رە تىبە كە يە وە ئە بىت دواى ئە و سەر چاوانە بکە وين نەك
 بە پى قسەى كۆمە لگای خۆمان لە بەر ئە وەى لای ئىمە
 ھەركەس لە لای خوى شتىكى پى ھەزمنە كرا ئىتر
 بە جۆرىك ئە بىو غىزىنىت وەك بلى ھەموو دنيا ھە لە يە و
 ئەم لە سەر حەقە، يە كىك لە و بابە تانەى كە مشتومرى

له سه ره خه واندنی موگناتیسیه وهك له سه ره تا باسم
 كرد زور كه س به خه یالکی قول ناوی ده بهن به لام
 خه واندنی موگناتیسې راستیه و له زور بهی ولاتان وهك
 زانست ناسینراوه، بۆ زور مه بهست به کار دیت وهك
 (ناشکرکردنی تاوان و دوزینه وهی تاوانبار، سپرکردنی
 به شکی جهسته بۆ نه شته رگه ری، له ده زگا
 هه والگریه کان زورترین به کار هیانی هه یه بۆ
 سیخو پیکردن... هتد).

له م کتیبه دا هه وله دم ئه وهی ئه یزانم له سه ر ئه م
 زانسته به توی خوینه ری ئاشنا بکه م و زیاتر باسی ئه و
 به شان به که م که خوم سودم لی بینوه و تاقیم
 کردوته وه له بهر ئه وهی زانسته که لای خه لک نه بییت
 شتیکی وه همی و تاقینه کراوه، وه لی اسی هیزه سه روو
 ئاساییه کانم کردوه، به لام خوم هیچ تاقیکردنه وه یه کم

نە كەردووه لەو واره ئەویش بەھۆى ئەو ھۆكارانەى كە
 لەدوایدا باسى دەكەم بەلام ئەوہى بیستوومە و لە
 سەرچاوەكەى دلنیام وەك زانیاری پونكردنەوہم لەسەر
 داوہ تەنھا بۆ زانین لەبەر ئەوہى ئەم كتیبە فیرى
 خەواندنت ناكات وەك بابەتیكى پاراسایكۆلۆژى، بەلكو
 بۆ فیربوونى سەرەتایی و سود وەرگرتنە لە
 چالاكردنى نااگاھیت بۆ بەرنامەپێژكردنى خۆت نەك
 بەكارھینانى سەرئاسایی.

سەرەتا با بزانین خەواندىنى موگناتىسى چىيە؟
 خەواندىنى موگناتىسى جۆریكە لە خەوتن لە ھەمان
 كاتیشدا بەخەبەریت و حالەتیكە لە نیوان ناگاھى و
 نااگاھى

لەكاتى خەوتنى موگناتىسىدا حالەتیكى بى ھۆشى و

خاوبونه وهی ماسولکه کانی له شی مروؤ پوده دات،
 له کارکه وتنی هر پینج هسته که و په قبوونی جهسته و
 که وتنه کاری هستی شه شه م* (۱) و چالاکبونی به شی
 ناناگاهی که ئەمە ی دوا ی ئامانجی پرۆسه که یه، له کاتی
 خه وتنی موگناتیسیدا مروؤ به حاله تیکدا تیده په پریت
 که دایرانه له دنیا ی دهره وه هستکردن به ئاسوده یی
 و بینینی جیهانیکی تر* (۲) ئیدی ئەتوانین بلین ورده
 ورده که مروؤ چوه خهوی قوله وه له کووت و بهندی

۱- هستی شه شه م هندی سه رچاوه به نه ست ناوی بردوه و هندی
 سه رچاوش پیی وایه هستی شه شه م چاوی سییه مه که به خه لوته
 ئەکریته وه، به لام لیره دا من به پشتبه ستن به سه رچاوه کان مه به ستم
 پیی نه سته.

۲- جیهانیکی تر به و مانایه ی که چاوت ئەکریته وه به پووی هندی
 لایه نی ترا و بیرکردنه وه کانت له قه تیسبوون رزگاری ده بیته، به
 مه به ستمی جیهانی میتافیزیک ئەو ده سته واژه م به کاره یئاوه.

ئاگاھى پزگارى دەبىت و ياساكانى فېزىيا گۆرانى
 بەسەردادىت بەجۆرىك كە ھېچ سنورىك لە
 بىركردنە وەكانى مرؤف نامىنىت چۈنكە كەسەكە لە
 خەودايە لەھەمان كاتىشدا بەخەبەرە لىرە بەدواوہ
 ھىزە سەروو ئاسايىيەكانى مرؤف خۆى ئاشكرا دەكات و
 سەير و سەمەرەكانى خەواندن لىرەدا دەستپىدەكات
 بەجۆرىك كە ئىستا ھەر لە دەزگا ھەوالگىيەكانەوہ تا
 تاكەكەسىك ئەوہى شارەزى ھەبىت ئەتوانىت
 بەكارىبىنىت لە دەزگاي ھەوالگى زۆر كارى پىدەكرىت
 كەسى خەولىخراو ئەنئىرنە ولاتان بۆ كۆكردنەوہى
 زانىارى و ئاشكراكردى نەينى و بىننى زانىارى ناو
 كۆمپىتەر و فايەلە شاراوہكان .... ھتد و لە بوارەكانى
 تردا زۆر كارى پىدەكرىت ھەك سېركردنى بەشىكى

جهسته بؤ نه شته رگه ری و ته رککردنی خوویه کی
 ناپه سهند و چاندنی کرداریکی باش له شوینی .... هتد
 پیم باشه سهره تا باس له به کارهینانی و به شه کانی
 بکهین پاشان تیگه یشتن له ناوه پوکی بابه ته که و
 راهینانه کانی به ده ستهینانی.

خه واندن گرنگی زوری هه یه له ژیانی پوژانه دا به داخه وه
 له ولاتی خومان گرنگیه کی نه وتوی پینادری وه ک
 ولاتانی تر. له ولاتانی ئه مریکا و روسیا و چین و
 نه مسا... هتد گرنگی زوری پیدراوه و ته نانه ت خویندن
 تایبه تیشی هه یه، هاوکات له ولاتی ئیرانیش گرنگی
 باشی پیدراوه به تایبه ت له بواری ته ندروستی که
 به کارده هینریت بؤ سپرکردنی به شیکی جهسته بؤ
 نه شته رگه ری و به دلنیا یه شه وه له ده زگای هه والگری

ئەو ولاتە كارى زۆرى پىكراوہ... ھتد ھەرچەندە لە كوردستان بە كارھىنانى زۆر كەمە بەلام تا رادەيەك باشە ئەويش بە كارھىنانه لە بواری تەندروستی كە بۆ سېكردى ددان بۆ ھەلكىشانی ددان بە كارھىنراوہ كە لە سلیمانی خەوینەرىك ئەمەي كەردووە.

بە گشتى خەواندى موگناتىسى بە ھەردوو جۆرەكەيەوہ خەواندى خۆيى يان خەواندى خەلك ئەم بە كارھىنانهي ھەيە و ھەموو كەسيك ئەتوانىت بگاتە بەم ئاستە بەپيى راھىنان و ئەو بارودۆخەي كەسەكەي تىدايە كە لە بەشەكانى تر نوسىومە.

ھەست كەردن بە خودى خۆت: يەككە لە سەرەتايترين بە كارھىنانى خەواندن ھەستكەردنە بە توانای خۆت و چالاكى لە ژياندا و بەھيژبوونى مېشك كە بە

خۆخاوکردنه‌وه ده‌بیټ پاشان هه‌ستکردن به ئارامی
جه‌سته و ده‌روون.

سپرکردنی به‌شیکی جه‌سته: له ولاتی ئی‌ران خه‌واندن له‌م
بواره به‌کاره‌ینانی هه‌یه که به‌شیکی جه‌سته سپر
ده‌که‌ن بۆ نه‌شته‌رگه‌ری به‌بی به‌نج ئەمه‌ش سو‌دی
زۆری هه‌یه له‌وانه به‌کارنه‌هینانی به‌نج و ئارامبوونه‌وه‌ی
جه‌سته و میثک و زوو ساپژبوونی برین.

به‌ده‌سته‌هینانی توانای به‌رگری: خه‌واندن و
خۆخاوکردنه‌وه یارمه‌تی که‌سه‌کان ده‌دات له
به‌ده‌سته‌هینانی توانای به‌رگری کیشه‌کانی ژیان و توانای
زه‌ینی به‌پێژه‌یه‌کی به‌رچاو زیاد ده‌کات.

ترس له به‌رده‌م خه‌لك: له‌پێگه‌ی خه‌واندنه‌وه ئە‌توانریت
ئە‌و ترسه‌ بپه‌وه‌یته‌وه که له‌کاتی وتاردان یان له‌سه‌ر

سەكۆي نىمايش دروستدەبىت كاتى له بەردەم خەلكىكى
زۆردا وتار دەدەيت.

دۆزىنەوہى توانا شاراوەكان: ھەر كەسەك لە ئىمە
خاوەنى كۆمەلەك تواناى شاراوەين بەلام كەم كەسمان
ھەستى پى دەكەين ئەویش بەھۆى كىشەكانى
پۆزگارەوہىە يان ھۆكارى تايبەتى كە ئەم تواناىانەى
شاردۆتەوہ بۆ بەكارخستەن و بزواندى ئەو تواناىانە
خەواندى مۇگناتىسى يەكەك لە پىگاكانە بۆ ئەو
مەبەستە لەپىگەى گەيشتەن بە بەشى ناڭاگاہى مېشك
ئەتوانىت تواناكانت بدۆزىتەوہ كە لە داھاتودا باسى
دەكەين.

زمان گىران: لەپىگەى خەواندەوہ ئەتوانىت كىشەى
زمان گىران و گرفتى قسەكردن چارەسەر بكرىت بە
پىدانى پەيامى چارەسەر.

فېربوونى زمان: لە بەرئەوھى لە کاتى خەودا ياساكانى
 فېزىيا گۆرانى بە سەردا دىت و بەشى نائاگامى مېشك
 چالاک ئەبىت كە بەشى نائاگامى كانگامى بېرەوھىيە
 بۆيە بە ئاسانى ئەتوانىت چەند قاتى كاتى بىدارى وشە
 و دەستەواژە وەربىگرىت و بەم شىوھىەش ئەتوانى
 لە ماوھى چەند رۆژىكدا فېرى زمانىك ببىت لە بەر ئەوھى
 كە وشەى زىاتر وەردەگرىت و درەنگترىش لە بىرت
 دەچىتەوھ* (۱).

۱- ئەم بەكارھىتەنە زىاتر لە دەزگا ھەوالگىيەكان بە كاردىت كاتىك كە
 بىانەوئىت كە سىك بنىرنە ولاتى مەبەست بۆ بە دەستخستنى زانىارى بەم
 پىگايە لە كاتىكى كەمدا فېرى زمانى ئەو ولاتەى دەكەن.

شەرمىنى و گۆشەگىرى: شەرمىنى و گۆشەگىرى
 پەيوەندى بە باوەر و كاريگەرى خىزان و كۆمەلگا ھەيە
 و ئەمەش كار ئەكاتە سەر ئاوەز و پۇژانە پەيامى سلبى
 پىئەدرىت كە شەرمىنى يان گۆشەگىرى تا ئەبىتە باوەر
 لەگەلدا و ئەبىتە تايبەتمەندىەكى ئەو كەسە و ئەمەش
 پەيوەندى راستەوخۆى لەگەل بەشى نائاگامى ھەيە كە
 پىشتەر بەرنامەپىژ كراوە بۆيە بە چەندجاريك
 خۆخەواندن بەتەواوى ئەو گىرقتە چارەسەر دەكرىت و
 ئەتوانىت ئەو بىركردنەوہى كە كاريگەرى سلبى
 لەسەرت ھەبوو بە ئاسانى تىكى بشكىنىت و لەبرى ئەو
 بىركردنەوہى ئىجابى بچىنىت.

ترس: زۆر كەس ھەيە ترسى لە تاريكى، بەرزى، مشك،
 سەگ، ... ھتد ئەم ترسە لە ئاوەزى چسپاوە ھەر لە
 مندالىەوہ لەگەلدا بوو بە باوەر لەلاى بۆيە ئەمىش بە

خەواندن ئەتوانرېت پەيوەندى بېكەي بە بەشى
 نائاگاھىيەوہ و ئەم باوہرە نەھىلېت و باوہرى تر لە
 شوئىنى بچىنى.

تەركکردنى زۆر لە خووەكان: ھەندى كەس ھەن خوو
 بەشتىكەوہ دەگرن و بۆيان تەرك ناكريت وەك
 جگەرەكيشان، ماددەھۆشبەرەكان، نىنۆك جوين،
 پەنجە تەقاندن، دەست و قاچ لەرزىن، خوى نھىنى،
 جولەي نائاسايى چاۋ لەكاتى قسەکردن... ھتد ئەمانە و
 ھەر خوويەكى تر بەئاسانى لەرېگەي خەواندەوہ
 چارەسەر دەكرېت بە چەند خۆخەواندنىك و پيدانى
 پەيامى چارەسەر و دووبارەکردنەوہى.

كيشى لەش: قەلەوى جەستە و لاوازى لای زۆربەي كەس
 كيشەيە و گرفتى دەروونى دروستکردوہ خەواندن

چارەسەرى ئەمەش دەكات بەپېدانی پەيامى تايبەت و
بەرنامە پېژى بەشى نائاگاہى و ویناکردن.

بەکارهینانى سەرو ئاسایی

ئەوہى تا ئىستا باسى كرا توانای ئاسایی بوو لەلاى
هەموو كەسىك هەيە ئەتوانیت بەكاربېینیت بۆ
هەرمە بەستىك بیهویت خۆى يان خەلكى پى چارەسەر
بكات بېگومان لە بەشىكەوہ بۆ بەشىكى تر ئەگۆرپیت و
لە كەسىكەوہ بۆ كەسىكى تریش ئەگۆرپیت بۆ نمونە بۆ
وازەینان لە جگەرەكیشان لەوانەيە كاتى زیاتر بویت
وہك لە چارەسەرکردنى شەرمى و لە كەسىكەوہ بۆ
كەسىكى تریش ئەگۆرپیت چونكە هەندى كەس هەن
دەرەنگ ئەكەونە ژېر كاریگەرى خەواندن و دەرەنگ
ئەتوانى پەيوەندى بكەيت بە بەشى نائاگاہى

بەپېچە انە شەوہ ھەندى كەس زۆر بە زوى پەيوہندى
 ئەكات بە بەشى ناناگاہى بەلام لەكۆتايدا ھەموو كەسى
 ئەتوانىت بەم رېگايە ئەو چارەسەرانە بكات.
 لەم بەشەدا باسى توانا سەرو ئاسايىھەكان دەكەين كە
 تواناى لەرادە بە دەرى مېشكە و ھەندى كەس لە
 منالېوہ ئەم توانايىھەى ھەيە و بۆماوہى و ھەريگرتوہ،
 بەلام لای زۆر بەى خەلك توانايەكى كەمتر ھەيە و بۆ
 بەھيزبونى پېويستى بە راھىنانە كە لە داھاتوودا پىي
 دەگەيت.

به کارهینانی توانا سه روو ئاسایه کان

زۆرتین به کارهینانی توانا سه روو ئاسایه کان له ده زگا هه والگریه کانه بو کارى سیخوړى و زانینی مه له فاتى ولاتانی تر و ناردنی بیر و کارتی کردن له دووره وه و بیرخویندنه وه و کارکردنه سه ر که سانی تر ... هتد

زانینی نهینى: به کارهینانی توانای سه روو ئاسایى میښکه بو زانینی شتی نهینى و نادیار که بوونى هه بیټ و بو دؤزینه وه ی که رهسته ی ونبوو و زانینی شوینى نادیار که که سی خه وتوو ئیتر خوځه واندن بیټ یان خه واندنی که سی تر بیټ که سی خه وتوو ئه چیټه ئه و شوینه ی که ئه یه ویټ له که مترین کاتدا و ئه توانیټ به ئاسانى هه موو شتیك بدؤزیته وه چون بو شوینه که واته که سی خه وتوو وه کوو خه و بینین ئه چیټه ئه و

وھلامى بداتەوھ چونكە لېرەدا قسەكردنە لەگەل
مېشكى كەسەكە بۆيە درۆ دوستنابىت .

خویندەنەوھى بىر: يەككىكېترە لە بەكارھېنانەكانى لە
دەزگانان كە كەسى خەوتوو وا پرۆگرام كراوھ كە
لەكاتى بېدارىشدا(كاتى ئاسايى) بتوانىت خۆى
خاوبكاتەوھ و بېرى كەسەكان وھەرگىت و بېريان
بخوینىتەوھ .

ناردنى بېرى كارتىكەر: ناردنى بىر و وھەرگرتنى بىر
يەككىكە لە توانا سەرو ئاسايىيەكانى مرۆڤ كە لەپىگەى
پراھىنانەوھ پىي دەگەيت لەگەل ناردنى بىر بەشىكى تر
ھەيە كە پىي دەوترىت بېرى كارتىكەر يان بېرى
كارىگەر ئەم جۆرە بىر ناردنە بىرتىيە لە ناردنى ئەو بىر
و مەبەستەى كە خۆت ئەتەوئىت بۆ كەسىكى تر و

كارىگەرى دابنېت لەسەر كەسەكە و بەو جۆرە
 ھەلسوكەوت بىكات كە دەتەوېت كە ئەمەش لە دەزگا
 ھەوالگىيەكان زۆر بەكار دېت كەسە پېشكە وتووەكان لە
 پاراسايكۆلۆجى بېرى كارتىكەر ئەنېرن بۆ ئەندامانى
 دەزگای ولاتانى تر كە بە پېچەوانەى ويستى خۆى و
 ولات كار بىكات.

بېنىنى سەروئاسايى: لە ژيانى پۆژانەدا ھەستى بېنىن
 سنوردارە و مروف ئەتوانېت مەودايەكى ديارىكراو
 بېنىت , بەلام لە خەوى موگناتىسىدا تا رادەيەك ئەو
 سنورە نامېنىت چونكە كەسى خەولېخراو ئەتوانېت
 تەنانەت نوسىنى شاراوە بېنىت واتە بۆ تاقىكردنەوہى
 ئەوہى بزانى كەسەكە چۆتە خەوى قولەوہ ئەتوانېت
 لەسەر كاغەزىك چەند دېرېك بنوسىت و بىخەيتە ناو
 شوېنىكى داخراو كە نەتوانى بېنىت پاشان بە كەسى

خەولىخراو بلى ئىستا بچۆ ئەو كاغەزە بخوینەرەوہ کہ
 خویندیەوہ راست دەرچوو واتە چۆتە خەوی قولەوہ کہ
 لە دواتر باسى قۆناغەکانى خەو دەکہ م پشت بەخوا.

بىستنى سەرو ئاسايى: بەھەمان شىوہى بينين لەکاتى
 خەودا بىستنىش تا رادەيەك بىسنور دەبىت و کہسى
 خەوتوو ئەتوانىت لە دورەوہ ببىستىت بۆ تاقىکردنەوہ
 ئەتوانى کہسى خەوتوو بنىرىتە لای ھاوپرپىيەکت بلى
 بزانه باسى چى دەکات کہ بۆى گىراپتەوہ پاشان بزانه
 راستە .

خەواندن و جادوو و خەیاڵ

وێکۆ له سه‌ره‌تا‌دا باس‌م کرد خەواندن هه‌یج هه‌یژیکه‌ی
 ئه‌فسونا‌یی نییه‌ و شتی‌ک نییه‌ که‌ په‌یوه‌ندی هه‌بی‌ت به‌
 پشت به‌ستن به‌ هه‌یژیه‌ ده‌ره‌کی و هه‌یژیه‌ نا‌دی‌ار (جنۆکه‌ و
 په‌ری)، به‌ لکو‌ ته‌نها خه‌ویکی ئاساییه‌ و ئه‌وه‌ی که‌
 له‌خه‌وی سروشتی جیای ده‌کاته‌وه‌ ئه‌وه‌یه‌ که‌ له‌
 خه‌واندن به‌رده‌وام ئه‌بی‌ت ته‌رکیز چ‌ر بکه‌یته‌وه‌، وێنا‌ی
 میښکی دروستبکه‌ی، له‌ خه‌وی موگناتیسی ته‌واو
 ناچیه‌ خه‌وی قوله‌وه‌ واته‌ به‌شیک له‌ ئاگای چالاکه‌ و
 ویست ده‌وری خۆی هه‌یه‌ . به‌لام له‌ خه‌وی سروشتی
 به‌بێ ویستی خۆت ئه‌چیه‌ خه‌وی قول و پێویستت به‌
 وێناکردن نییه‌ بۆ خه‌وتنی سروشتی، له‌ خه‌وی
 سروشتی ته‌واوی نا‌ئاگای چالاکه‌ و به‌شی ئاگای
 به‌ته‌واوی ناچالاک ده‌بی‌ت هه‌رچه‌نده‌ ئیستا ئه‌وه‌ی

باسی لیو ده ده کریت ئه وه یه که له خه وی سروشتیش به شیکی که می ناگاهی هر چالاکه .

ئایه خه واندنی موگناتیسی دروسته ؟

له پرووی دینه وه ریّ به خۆم ناده م فتوای حه رام یان حه لالّ بوونی بده م به لام به پیی تیروانینی خۆم بۆ لایه نه زانسیه که ی باسیکی پوختی پرۆسه که ده که م و بریاری ئه وه بۆ خوینه ر جیدئلم که ئایه دروسته یان نا و چۆن به کاریدینیت .

خه واندنی موگناتیسی بریتییه له به کارهینانی توانای سه رو ئاسایی میښک و چاو و ته رکیز و شیوازی په یامدان و ریڅخستنی ئاستی تۆنی ده نگ تا له و ریڅه یه وه هه سته به رامبه ر (خه ولیخراو) سر ده که یه ت و په یوه ندی به نه سته ده که یه ت و ئه وه ی ئه ته ویت له

نەستى دەيچە سېپىنيت (بە رازى بوونى ويستى خۆى).
 لە خەواندىن ھەركە سېك چەند ئامانجىكى ھەيە بۆ ئەو
 ئامانجە ئەچىتە خەوى قولەو ھە زۆر ولات بۆ كارى
 خراپ و سيخورى بە كارديت بەلام تۆ دەتوانيت بۆ
 كاريكى باش بە كاربيپنيت ۋەك بەرنامە پيژكردى مېشك
 بە ئەرىنى و چارەسەركردنى ۋەھمى ترس و ۋەسۋەسە
 و نەخۆشى دەرونى... ھتد.

لەپرووى زانستىيە ۋە ئەتوانم بە دلنيايى بليم كە دورە لە
 خەيال و ئەفسانە لە بەرئەو ھى ئىستا و لە پيشتريشدا
 لە زۆر بوار خەواندىن تاقىكراۋەتە ۋە ھىزە سەرو
 ئاسايەكانى مرؤف خراۋەتەكار لە كوردستان لە شارى
 سليمانى نوسەريك بۆ سېركردنى ددان كە سېكى
 خەواندوۋە ۋەك لە پيشتردا باسەم كورد نوسەريكى
 كورد سالى ۱۹۸۹ مېرمندالتيكى خەواندوۋە و ناردويەتى

بۇ نوگرەسەلمان ھەموو كەسەكانى ئەۋىيى بىنيوھ لە
 يەككىتر لە بەكارھىنان لەبواری نەشتەرگەرى سالى
 ۱۹۹۹ لىكۆلەر (مارى ئىليزابىس فايمونقىل) ئەزمونى
 كرد لەسەر ۱۹۷ نەخۆش كە نەشتەرگەرى غودەى
 دەرەقيان بۇ دەكرا ئەگەر بىتوو ئەم نەخۆشىيە بەھۆى
 نەشتەرگەرىيەۋە ئەنجام بدرىت پىۋىستى بە برىكى زۆر
 لە ماددەى بىھۆشكەر ھەيە و دواى نەخۆشەكە
 پىۋىستى بە ۲۸ رۆژ دەبىت بۇ چاكبونەۋەى بەلام ئەم
 لەرپىگەى خەۋاندنى موگناتىسىيەۋە نەخۆشەكانى
 بىھۆش و سىر كىرد و نەشتەرگەرىيان بۇ كرا و لەماۋەى
 ۱۵ رۆژ چاكبونەۋە , پزىشكەكان پىيان وايە ماددەى
 بىھۆشكەى ئەبىتە ھۆى كەمبونەۋەى تواناى بەرگرى
 لەش لە خۆى كە ھۆكارە بەھۆى ئىلتىھاب كىردن و
 سودىكى تىرى خەۋاندن ئەۋەيە كە خوينى كەمتر لە

نەخۆشەكە ئەپوات وەك لەوہى كە بە ماددەى
 بېھۆشكەر نەشتەرگەرى بىكرىت چونكە ماددەى
 بېھۆشكەر تواناى خوین گىرسانەوہى كەمە . دواى ئەم
 تاقىکردنەوانە ئەتوانىن نمونهكانى دەزگای
 ھەوالگىرەكان وەرگىرىن كە بۆ چ مەبەستىك بىانەوئیت
 بەكارى دەھىنن . لەبەرئەوہ ئەتوانىن بلىین كە
 خەواندن راستىیەكى زانستىیە و لە ھەندى ولات
 خویندىن تايبەت و پرونامەى تايبەتى ھەیە ، بەلام
 ئەگەر بىتو یەكك كە بە من بلىت ئایە خەواندن راستە؟
 یان ئەسلى ھەیە؟ منیش دەلیم بۆ من راستە بەلام بۆ
 تۆ نا و بۆ ئەویش نازانم جارئ . لیرەدا كە باسى بىنىنى
 شوینى دوور دەكەین پرسىارى ئەوہ دیتە پىشەوہ ئایە
 ئەوہ زانینى غەیب نییە؟ جارئكى تر ئەپرسىت كەس
 غەیب نازانىت كەواتە حرامە لەپرووی دینەوہ؟!

به پیی هندی به لگه له قورئان و سونه تدا و
 لیكدانه وهی زانستیانه ی من شیکارییه کی بچوک ده که م
 و وه لآمی ئەو پرسیاره بو شاره زای بواری ئاینی
 جیدیلیم چونکه ئەوه ئیشی من نییه فتوا بدهم
 له سه ری. پیم وایه هندی کمان به هه له له مه سه له ی
 غیب تیگه یشتووین و داهاتوو و غه ییمان تیگه لاو
 کردوو هه ره ک چۆن دا لعه و خه یالمان تیگه ل کردوو
 که ئەمه ی دوا ی گرنکه جیا یی بکه ینه وه چونکه دواتر
 وه لآمی پرسیاریکی گرنکی له سه ره .

ئه گه ره له پوی فیزیاهه بروانینه کات ئەگونجیت داهاتوو
 و ئیستا و رابردوو هیچ جیاوازییه کیان نه بییت وه ک بللی
 ئیمه له ناو ده ریایه کدا مه له ده که یین پیی ده لیین کات
 واته چۆن رابردوو مان له بیر ده مینیت ئاواش ده کریت
 داهاتوو مان له بیر بییت به و شیوه سه یری داهاتوو نه که یین

كە لە بووندا بونى نىيە، ھەلبەتە ئەم باسە زۆرى ئەوئیت
 و پەيوەندىشى بە باسەكەى ئىمەوہ نىيە بۆيە زۆرى
 لەسەر نارۆين تەنھا بۆ رۈنکردنەوہى غەيب و داھاتوو و
 پەيوەندى بە خەواندنى موگانتىسىيەوہ بە كورتى
 ئاماژەيەكى پى دەكەم.

خەواندنى موگناتىسى زۆر بابەتتىكى قول و تا رادەيەك
 سامناكە بەوہى كە لىكدانەوہ و تاقىکردنەوہى زۆرى
 لەسەر كراوہ و و زۆر شتى تىشى لەسەر وتراوہ كە
 ھىشتا تاقىنەكراونەتەوہ يان پاست نەبوون تا ئىستا
 يەككە لەوانە (بايكۆنىس: گۆرىنى رەنگى چاو و قز و
 دووبارە دارشتنەوہى بۆھىللەكانى ناوكە تىشى دى ئىن
 ئەى)، بابەتتىكى سامناك و تىكەلكراوہ بە روح و
 جىھانى نادىار و ژيانى بەرزەخ وەك ھەندى لە
 خەولىخەرە شارەزاكان پىيان وايە لە قۇناغە قولەكانى

خەواندىن (قۇئاغى ۷ و بەرەو سەر) كەسى خەوتوو
ئەتوانىت پەيوەندى بىكات بە جىھانى روھەكان و ژيانى
بەرزەخ بىبىنىت و لىدوان لەگەل مردووەكان بىكات
روھەكان بىبىنىت.

يەككە لە بەكارھىنانەكانى خەواندى ئەوھىە كە
ئەتوانىت كەسى خەوتوو بىبىرىتە شوپىنىكى تر و ئەوھى
لەوېيە بىبىنىت وەك ئەوھى كە خۇى لەوېى بىت، بەلام
لىرە پرسىارى ئەوھى دوست دەبى ئايە ئەو زانىنى
غەيب نىيە؟

دوای پونكردەنەوھەكە وەلامى ئەم پرسىارەش بو خوينەر
جىدىللم، ئايە ئەگەر ئىمە بە تەلەفون قسە لەگەل
ھاوپىيەكمان بىكەين ئەوھى ماناى وايە ئىمە غەيب
ئەزانىن؟ بىگومان نەخىر... ھەرچەندە ئەشتوانىن لە

شاریکه وه ته له فون بو شاریکی تر بکهین و هه موو
هه والیکی نه و شاره بزانی که له هاوړپیه که مان وه ری
نه گرین له ریگای ته له فونه که وه، به لام نه مه غیب نییه
چونکه نه وهی که زانیتمان شتیک نه بوو که له بووندا
بونی نه بیټ و ئیمه بیزانین، به لکوو نه وهی که زانیتمان
بوونی هه بووه به لام به نیسبه ت ئیمه وه له لای ئیمه
بوونی نه بوو واته له جییه کی تر هه بوو و ئیمه به
به کارهینانی ئامیریکی په یوه ندی و له ریگای
نیوه ندیکه وه که هاوړیکه مان بوو نه وهی که له وی بوو
زانیمان. باشه من پرسیاریک ده که م نه گه ر نه وه زانینی
غیب بیټ که واته ئیمه له م سه رده می ته کنه لوچا
هه موومان غیب ده زانین !!

دەربارەى داھاتووش پېم وايە ئەۋەى كە لەپۇى
 فېزىياۋە باسى لېۋە دەكرىت تا رادەيەك ھەلە نەبىت.
 پېم وايە ئەۋەى بىنىنى داھاتوۋى لاي ھەندىكمان
 سنوردار كىدوۋە ھەندىك بەربەستە. (خوینەرى بەپىز بە
 ھەلە تىنەگەيت لىرەدا مەبەستم داھاتوۋە نەك غەيب،
 چونكە داھاتوۋ غەيب دوۋ شتى جىاۋازن ئىمە تىكەلمان
 كىدوۋن).

بۇ نەمۇنە ئەتۋانن نەمۇنەى ئۆتۆمبىلەك ۋە رەگرىن كە
 بەپىگايەكدا دەپرات ۋ ئىمە سەرنشېنەكانن با ۋا
 دابنىنن من لە دۋاۋەى ئۆتۆمبىلەكە دانىشتوۋم لەلاى
 دەستە راست ۋ تۋىش لە پىشەۋە لەلاى شۇفېرەكە
 دانىشتوۋىت، ئىستا ۋاى دابنى ئۆتۆمبىلەكە لە
 پىگايەكى پاسادا ئەپرات ئەۋەى ئەمانەۋىت بۇى بچىن
 گۈندىكە كە لە ئىستادا لەناۋ ئۆتۆمبىلەكە نىكەى يەك

کیلۆ مه تر لیمانه وه دووره له م کاته دا با گونده که به
 داهاتوو دابنځین چونکه هیشتا پیی نه گه یشتووین و
 ئامانجه که مانه که واته داهاتوو، ئیستا تو که له
 پیشه وه دانیشتووی ئه توانیت گونده که ببینیت ئیتر
 هندی شت ئه بینیت دواى که نزیك ئه بینه وه له وانه یه
 وانه بیټ و تو به وه ترانیبیټ شتیکه و شتیکی تر بوبیټ
 به هه رحال تو گونده که (داهاتوو)ت بینیی، به لام من زور
 به که می یان هر نه مبینی له به ره وه ی به ره ستيك
 هه بوو که کوشنه کانی پیشه وه ی ئوتومبيله که بوو و تو
 و شوفیره که که ریگر وون له بینینی من، ئیستا من
 ناتوانم بلیم ئه وه ی که تو بینيوته نه ئه بوو ببینیت
 چونکه غه یبه و ئه وه شی که تو بینيوته غه یب نییه
 به لکوو له بووندا بونی هه یه که واته ناتوانین بلین
 غه یبه، غه یب واته شاراوه، واته له دنیاى ئیمه دا

شاراوهیه و وهك بلیی له بووندا به نیسبته ئیمه به گشتی بوونی نییه و ناتوانین بیزانین. باشتر بلیین زانستیکی خودایه و له ئاده میزاد شاراوهیه واته لای ئیمه نادیاره، هر بویه پروام وا نییه که ئه وهی باسی لیوه ده کریت له بینینی جیهانی روحه کان و ژیانی به رزه خ له پریگه ی خه واندنه وه راست بیته له بهر ئه وهی ئه مه یان غه ییه به نیسبته ئیمه وه و زانستیکی خودایه و بو ئیمه نییه په ی پیببهین.

ئه وهشی که ئه وتریت هیه یان بینراوه هرچه نده تا ئیستا به لگه یه کی ته واو باوه پریکراوم نه دیوه و نه مبیستوووه که له م بواره دا خه واندن به کارهاتبیت واته که سیک ژیانی به رزه خی بینیبیت یان لیدوانی له گه ل روحه کان کردبیت، پیم وایه ئه وهی که باوه پری پییه تی له پریگه ی خه واندن ئه مه بکریت ئه وه ته نها

گفتوگو کردنی که له گه لّ خودی خوئی و هیچیتەر و ئەو
 وه لآمانه ی که ئەو پئی وایه روحی مردووه کان وه لآم
 ئەدهنه وه تهنه ا دروستکردنی خویه تی به لآم ههست
 پینه کراوه. ئەگەر وانیه هه ر که سیک یان خه ولێخه ره
 به توانا کان با به لگه ی باوه رپییکراو بیئن نه ک نویسنی
 کۆن و دووباره ی کتیبه عه ره بییه کان.

که واته به کورتی به بره وای من ئەکریت داها توو بزانییت
 به نه مانی ئەو به ره به ستانه ی که رێگره له به رده م بینینی
 داها توو، به لآم غه یب له مرۆقه کان شاراو هیه و زانیینی
 مه حاله. و هه ر شتیکیش له بووندا بوونی هه بییت
 ناچیته قالبی غه یب، به لکوو بو پهبیبردنی رێگای باش
 و خراپیش هه یه و به کارهینانی باش و خراپیش هه یه
 که که وتۆته وه سه ر به کارهینهر.

سەپوونى ھەستى كۆمەلگا

پىت سەير نەبوو كە خەواندنى موگناتىسى تەنھا كاركردن نىيە لەسەر كەسىك و پىدنى پەيام و لىدون لەلەين كەسىكى ترەوھ و مەرچىش نىيە كە باس لە خەواندن دەكەين تەنھا بىرمان بۆ كارە سەرسورھىنەرەكان و لەيەنە سەيروسەمەرەكانى بچىت ئەگەر تىبىنىت كرديت لەم نوسراوھدا زۆر وشەى دەزگا ھەوالگريەكانم بەكار ھىناوھ چونكە خەواندن زۆرتىن بەكارھىنانى لە ھەوالگرىدا ھەيە، دەزگا ھەوالگريەكانىش زىرەكانە ئەتوانن نەك كەسىك و دوو كەس بەلو سەدان كەس و تەنانەت مىلەتىك بخەنە ژىر پكىفى خۆيان و كۆنترۆلى ھەست و نەستىيان بكەن بۆ پوونكردنەوھى ئەوھى كە چۆن ھەستى كۆمەلگا سەپ دەكرىت و كار لەسەر نەستى دەكەن لە بابەتىكى

سادە ھو ە بۆت باس دەكەم كە ئەویش پىرۆگرامسازىيە ھەلبەتە ئەوانەي كە شارەزايان لە كۆمپىتەر و پىرۆگرامسازى ھەبىت زۆر جوانتر و وردتر لەو بابەتە تىدەگەن و ئەزانن مەبەستم چىيە، بەلام لەگەل ئەو ەشدا ھەولە دەم زۆر بە سادەيى باسى بكەم تا ھەموو كەسك لە ھەر ئاستكدا بىت بتوانىت تىبىگات.

با لە نمونەي پىرۆگرامسازىكە ھو ە باسى بكەم ئەو كەسانەي كە پىرۆگرام دروست دەكەن و لەسەر ھاردو پىرەكان سىستم دادەنن چۆن ئەم كارە دەكەن؟ ئايە پىرۆگرامسازەكە ھەموو پۆژىك ھەمان كردار لەسەر ھاردو پىرەكە دوبارە ئەكاتە ھو ە؟ يان سىستمىكى بۆ دائەنىت وازى لىدىنىت خۆي كارەكان بكات؟ چۆن ئەم سىستمە دادەنىت؟ ... ئەندازىارى پىرۆگرامسازى يان ھەر كەسك كە لەو بواردەدا كار دەكات ئەگەر بىەو پىت

پروژە يەككى ھەبىت يان رۇبۇتتىكى سادە دروست بكات
 بە بەكارھىنەنى ھاردوھرىكى دەرەكى پېويستە ئەم
 ھاردوېرە پروگرام بكات و سىستېمىكى بۇ دابنىت كە
 چۆن كار بكات چۆن ئەم كارە دەكات؟ نمونە يەككى
 سادە كە ئەويش ھاردوېرى ئاردويناويە ئەم ھاردوېرە
 بەكاردىت بۇ دروستكردنى پروژەي بچوك و
 پروگرامكردن و دروستكردنى رۇبۇتى سادە ئەو كەسەي
 كە ئەيەويت ھاردوېرە كە پروگرام بكات و سىستېمى بۇ
 دابنىت يەكەم جار بە پىكەبەستىك ھاردوېرە كە
 ئەبەستىتەو بە كۆمپىتەرە كەو پاشان بە بەرنامە و
 زمانى تايبەتى پروگرامسازى ئەو پروژە يەي كە
 ئەيەويت ئەينوسىتەو و كۆدەكان دائەپىژىت كە
 بەرنامە كانىش بۇ ئەو كارە زۆر زۆرن وەك (ماتلاب و
 سى □ فېژوھل بەيسك و جاڧا و ... ھتد) پاشان

لەرپىگەى پىكەبەستەكەوہ ئەو سىستەمەى كە دروستى
 كەردوہ ئەىنىرپىت بۆ سەر ھاردوېرەكە پاشان
 ھاردوېرەكە ئەو كار لەسەر ئەو سىستەمە دەكات بى
 لادان ... كەواتە ئىستا ھاردوېرەكە لەلایەن
 پرۆگرامسازەكەوہ كۆنترۆل كراوہ و بە وىستى پرۆگرام
 سازەكە ئەتوانرپىت دووبارە سىستەمەكە دابرىژىتەوہ و
 دەسكارى بكرپىت بەلام لىرەدا ھاردوېرەكە ناتوانپىت
 خۆى كۆنترۆل بكات بەلكو پرۆگرامسازەكە ئەو كارە
 دەكات لەبەر ئەوہى ئەو سىستەمەكەى بۆ
 دروستكردوہ. ئەمە نمونەىەكى سادەبوو لە
 بەرنامەرپىزكردنى ھاردوېرپىكى دەرەكى بۆ كارپىكى
 تايبەت ئەگەر بىين و مروڤ بەمە بچوئىن ئەوا لىرەدا
 بەشى ئاگاھى(ھەست) پۆلى پىكەبەستەكە ئەبىنپىت و
 بەشى نائاگاھى(نەست) پۆلى ھاردوېرەكە ئەبىنپىت و

ژيانى پۇژانەي كەسەكەش پۇلى ئەو كىردارە ئەبىنىت كە
 ھاردۇپەرە كە جىبە جىيى ئەكات . ئىستا بابزانىن كۆمەلگا
 چۆن ئەكەۋىتە ژىر كارىگەرى خەۋەندىن و پىرۇگراممىردىن
 لەلەين ھىزىكى تر... و كى پۇلى پىرۇگراممىسازەكە
 ئەبىنىت و ئەو ھۆكارانە چىيە كە وا دەكەن ھەست سىر
 بىت و لەو پىگەيەۋە بگەن بە نائاگاھى .

ھەر تاكىك لەم جىھانەدا بەشئوھەيەكى لائىرادى
 كەۋتوتە ژىر كارىگەرى خەۋەندىن لە پىگەي چەن
 ھۆكارىكەۋە بەتايبەتى كۆمەلگەي كوردى و پۇژەلەتى
 ناۋەپاست بە گىشتى لە ژىر جۆرىك خەۋەندى
 مۇگناتىسىداين بەبى ئەۋەي ھەستى پىبەكەين و كى يان
 چ ولاتىك پۇلى خەۋىنەرەكە دەبىنىت ئەۋە لە دواتر
 باسى دەكەين .

مەرج نىيە كە دەلئىن خەواندنى موگناتىسى يەكسەر
بىرمان بۇ قۇناغە قولەكانى خەواندن بچىت . . نەخىر ،
ھەريەكىك لە ئىمە كە سەيرى درامايەكى تەلەفىزيۇن
دەكەين دەكەوينە ژىر كاريگەرى خەواندەوہ و لەو
كاتەدا بەشى ئاگاہى تارادەيەك سېر دەبىت و بەشى
نائاگاہى ئەكەويتەكار، لەكەسىكەوہ بۇ كەسىكى تر
سېپوونى بەشى ئاگاہى جياوازە بۇ نمونە لە منال
زوتتر ئەگات بە حالەتى چالاكبوونى بەشى
نائاگاہى(لەم كاتەدا)، بەلام كەسىكى تر درەنگتر
دەگاتە ئەم حالەتە و كەسىك كە پىشتەر كىشەيەكى بۇ
دروستبويى ياخود گرفتىكى ھەبىت زۆر درەنگتر ئەگاتە
حالەتى چالاكبوونى نائاگاہى . ھەر لەبەر ئەوہيە كە
ولاتانى پىشكەوتوو لەم بوارە زياتر گرنگى ئەدەن بە
كاركردن لەسەر منال بەبەكارھىنانى ئەنيمەيشن و

ئەفلامكار تۆن چونكە ئەوان مەبەستىيان لەوئوھ دەسپېكەن پاشان راستەوخۇ بەشئوھىيەكى لائىرادى ھەموو ئەو كۆمەلگا ئەكەوئتە ژئير كاريگەرييان . ئەنيمەيشن و ئەفلامكار تۆن زۆرە كە زۆر مەبەست و پەيامى شاراوھى لە پشتەوھىيە لەوانە ئەفلامكار تۆنەكانى (عدنان و لينا، تۆم و جىرى، ...) شىكردنەوھى كارەكتەرەكانى ناو ئەنيمەيشنەكە ھەرىكە و بۆ مەبەستىك بەكاهاتووه بەلام ئەوھى گىرنگە ئەو كاراكتەرەيە كە بۆ مەبەستى سەرنجراكىشان و سىرپوونى شعور بەكارهاتووه بۆ گەيشتن بە لا شعور. پۆلى ئەو كاراكتەرەانە لەدوايدا باسى دەكەين.

پاشان پىگاي دووھم كە بەكارھىناني فيلم و دراماكانە جا ئىتر ھەر جۆرىك بىت كۆمىدى، تراژىدىا، ئەكشن، ... ھتد لەم پىگايەوھ بىنەرى

ئەو فىلىم و درامايە بەشىۋەيەكى لا ئىرادى ئەكە وئىتە ژىر
 كارىگەرى خەواندەنەوہ لەم كاتەدا دەرھىنەرى فىلمەكە
 ياخود دەزگای پشت فىلمەكە پۆلى خەولېخەر دەبىنن
 لە رېگەي چەند تەكنىككە بەشى ئاگاہى سېر دەكەن و
 پەيوەندى بە نائاگاہى دەكەن و ئەوہىي كە دەيانەوئىت
 لەرېگەي بىننىنى فىلمەكەوہ لە بەشى نائاگاہى چەسپى
 دەكەن، ھەندى جار بۆ سېرکردنى بەشى ئاگاہى پۆلى
 ئەكتەرەكان بەكاردىنن وەكو لە زۆر فىلىم و درامادا
 ھەيە كەسك پۆلىكى كۆمىدى ئەبىنئىت لەراستىدا
 مەبەست لە دانانى ئەم دەورە زياتر بۆ سېرکردنى
 ئاگاہى بىنەرە نەك چىژ وەرگرتن لە دراماكە بەلكوو
 لەرېي ئەو ئەكتەرەوہ ئالوودەي دراماكە دەبىت بەم
 جۆرە بەشى ئاگاہى پۆژانە سېر دەبىت و لەرېگەي
 ھەستەكانەوہ ئەو مەبەستەي لە پشتى فىلمەكەوہ

هه یه به ئاسانی وهری ده گریت و له نائاگاهی چه سپ
ده بیټ.

نمونه کانی به کارهینان

دوای ناسینی زانسته که و ئاشانبوون به نهینیه کانی
میښک و به هیزی ئیراده ی مرؤف ئیستا باسی ئه و
به کارهینانه ده که م که له میژودا پرویداوه له ریگی
خه واندنه وه.

نوسه ری عیراقی (عه لی وهردی) ده گپریته وه
ده لیت "نایشارمه وه له خوینه ر، که له سه ره تا کانمه وه
منیش وه که هر خوینه ریکی تر که باسی خه واندنم
ده بیست، گالته م پیده کرد و به فروفیلی جادووبازیم
ده زانی... تا ئه وه بوو له سالی (۱۹۳۸) دا ئه زمونیکم
له خه واندنی موگناتیسسی بینی، له وساو ه ئیتر بۆچونم

لەبەرانبەر خەواندىن دا گۆپرا و، وام لېھات تا زۆر گرنگى
 پېيدەم. پوختەى بەسەرھاتەكەم ئەوھىە: لەو سالەدا
 خەوینەرىكى مۇگناتىسى شارەزا لە يەككە لە ولاتە
 عەرەبىيەكانەو ھاتە عىراق، ئەو خەوینەرە كورپكى
 گەنجى لەگەلدابوو كە خۆى دەىگوت كورمە ... ئەو
 پىاوھ و گەنجە بەناو كورپكەى لەسەر ھەندى تەختى
 شانۆكانى (بەغداد) دا كوردەوھى خەواندىيان ئەنجام
 دا... من ئەوھ ھەلەم بۆ پرەخسا كە چومە ئەو ئۆتیلەى
 ئەوى لى بوو، داوام لىكرد لەپىش چاوم دا ئەزمونىكى
 خەواندىن ئەنجام بدات، ئەمە ديارە دواى ئەوھى لەسەر
 كرىكەى رېكەوتىن. ھەزناكەم لىرەدا درىژەى ئەو
 ئەزمون و بەسەرھاتە باس بكەم. ئەوھەندە بەسە
 لىرەدا بلىم : من ھەولمدا زۆر بەوردى چاودىرى و
 وردبىنى كارەكەى بكەم تاكو ھىچ غەش و فرۇفیللىكى

تېدا نەكات... بۆيە كاتىك كۆرە گەنجەكەى خەواند،
 ھەستم كۆر دەتوانى ھەر بېرۆكەيەك ۋە رېگرى كە دى
 بەمېشكى خەوئىنەرەكەى دا، سەپەرپاى ئەۋەى
 ماۋەيەكى باشىشى لىكەۋە دور بوون، يەككە لەۋ
 كارانەى من كۆردم، ئەۋە بو لەسەر پارچە كاغەزىكى
 بچوك ناۋى خۆم و باوكم و نازناۋى خۆم و پېشەكەم
 نووسى، ھەر كە خەوئىنەرەكە كاغەزەكەى خەوئىندەۋە
 پىرسىارى كۆر لە خەوئىنەرەكە، ئەۋ بە جۆرىك رېك و
 پىك و ورد ۋە لىمى داۋەۋە كە بەتەۋاۋى سەرسامى كۆردم
 ... ئەمە لەكاتىكدا خەوئىنەرەكە ھەردوۋ چاۋى شەتەك
 درابوۋ، بەھىچ جۆرىكىش منى نەدەناسى. جا ئاياچۆن
 ئەۋ زانىارىانە لە مېشكى خەوئىنەرەكەۋە گوزارنەۋە بۆ
 نىۋ مېشكى خەوئىنەرەكە؟ رەنگە كەسىك لە ۋە لىمى
 ئەم پىرسىارەدا بلىت: لەۋانەيە خەوئىنەرەكە و

خەوئىنراوۋەكە پېئىش وەخت رېكەوتېن لەسەر ئەنجامدانى
 فېلئېك بەجۆرېك بتوانن لەيەكدى تېبگەن و ئەمىيان بزانى
 ئەوئىترىيان چى دەلئەت... لەپاستى دا بەندە ئەو
 لېكدانەوۋەيەم پى قبول نىيە ... چونكە لەكاتى
 تاقىكدنەوۋەكەدا من زۆر بەئاگا و ورد لەمەر ھەر
 شتېكەوۋەكە لە خەوئىنەرەكە و خەوئىنراوۋەكە
 دەردەچوو... ھەرۋەھا ئەوۋەندەش گەژە نەبووم ئەو
 دووانە بتوانن يارى بەئەقلم بكن."

يەكەمىن ئەزموونى خۆم كە زۆر سودم لېبىنى لېرە
 باسى دەكەم پوختەي باسەكەم ئەمەيە: من زۆر كەيفم
 بە وانەي كىمىيا نەدەھات لە مەكتەب ئەوئىش بەھۆى
 ئەوۋەي زوو كەوتمە ژىر كارىگەرى ھاوپۆلەكانم
 لەبەرئەوۋەي كەسمان ھەزمان بە وانەي كىمىيا نەبوو و
 بۆيە زۆر بەكەمى دەرجەمان تيا ئەھىئا بەلام لە كۆتا

قوڼاغی ناماده ییدا بووم هیشتا دهوام به تهواوی دهسی
 پینه کردبوو به ریکهوت به نهینیهکانی میښک و بهشی
 ناناگاهی ئاشنا بووم له په پهکانی ئینتهرنیت ئه گه پام
 به ریکهوت ناوینشانیکم بهرچا وکهوت زور سهرنجی
 پراکیشام و وهکوو خه یالیش وابوو له لام بویه باوه پرم
 پیی نه بوو نه مخوینده وه و تیمپه پاند پاش چند
 خوله کیك گه پامه وه بو ئه و ناوینشانه خویندمه وه
 به تهواوی هر پیم راست نه بوو و تا راده یه کیش
 ئه مووت له وانه یه راست بیټ بهس زور زور ده گمه نه
 پاشان به دوا داچونم بو کرد به کوردی له کومینتهکانی
 ئه و بابه ته نوسرابوو ئه وه خه واندنی موگناتیسیه منیش
 یه که مجارم بوو ئه وه بیستم پیشتتر ئه و وشه یه م
 بیستبوو بهس نهک به و جورهی باسی دهکرا ئیدی
 له وکاته وه به وردی گه پام به دوا یا له سهرچاوه

كوردىيە كانەو دەسمپىكرد ھەرچەندە زۆر كەم
سەرچاۋەى كوردى دەسەكەوى لەو بوارانەدا، پاشان
ناونىشانە كانم كرد بە عەرەبى و ئىنگلىزى وردە وردە
بە ھەرسى زىمانەكە بەدوای دەگەپام پاشان لە
ناوەرپۆكى بابەتەكە قال بوومەو ھەكە مېشك و بەشى
نائاگامى و ھىزە سەروو ئاساييە كانە پاش تىگەيشتن لە
ناوەرپۆكى بابەتەكە خۆخەواندىم كرد بۆ مەبەستى
ھەزكردىم بەو بابەتە (شىۋەى رايىنانە كان لە بەشى
كۆتىادا ئەنوسمەو ھە) پاش ماو ھەكە بە تەواۋى ھەستم
كرد كە مەبەستەكەم پىكاۋە و تا رادەيەكى زۆر باش لە
وانەكە دەگەم و ھەزم بۆ وانەكە زۆر بوو ھە و
لەكۆتايىشدا بەرزترىن دەرەجەم تيا ھىنا.

خەولپخەرىكى بەناوبانگ بەناۋى (لويس) ئەگىرپىتەو ھە
كە ئافرەتتىكى خەواندوۋە و ناردوۋىتە بۆ مالى خويان

بزانی خیزانه که ی چی دهکات ئه ویش ئه لئى چوم و
 بینیم خه ریکی ئیشی ناومال بوون و دوو ژن له
 چیشخانه که دا کاریان ده کرد ئینجا لويس ئه لئى پیم وت
 دهس بده له دهستی یه کیکیان خه ولیخراوه که پیکه نی
 وتی دهستم لیدا به لام ژنه که راجله کی و ترسا، پاشان
 بو دلنیا کردنه وه ی لويس یه کیک له ئاماده بووان
 ئه نیریتته ئه و ماله و بو ئه وه ی بزانی چی بووه دوی
 ئه وه ده لئین خه ولیخراوه که چی وتوووه پاسته له ناو
 ماله که دهنگه دهنگه و ده لئین شتی کمان بینووه وه ک
 تارمایی له چیشخانه که دا بووه .

راستکردنه وه ی چه مکی موگناتیسی

خه واندنی موگناتیسی تا راده یه ک به لار پيدا براوه و
 یه کیک له هه له تیگه یشتنه کان ناوه که یه تی که له

کورد ستان و ژور بهی ولا تانی عه رب به خه واندنی
 موگناتیسې نا سراوه هر چه نده ئی ستا له ولا تانی
 عه ربی تا راده یه ک گورانی به سهردا هاتووه وشه ی
 ئی حا به کار دیت وا ته په یام یان سرو شکاری به لام
 ناتوانین ب لئین سرو شکاری ب نه مای سهره کییه له
 خه واندن که واته ئه م وشه یه ش ته واونیدیه .. بوچی ؟
 خه واندن پرؤسه یه که هیچ په یوه ندی به موگناتیسې وه
 نییه و پیوستیشی به هیژیکې ئه وتو نییه به لکو وشه ی
 موگناتیسې بو مه به ستی راکئ شان به کاره یئراوه وا تا
 راکئ شانی سهرنجی خه ولیخراو وه ک چون موگناتیسې
 کانزاکان راده کیښیت که له م پرؤسه دا که سی خه ولیخه ر
 ته واونی سهرنجی خه ولیخراو راده کیښیت به لای خویدا و
 ئه شگونجی که سی خه ولیخه ر له پرؤسه که دا نه بییت
 به لکو که سیک خوی خوی بخه وینیت به مه ش وشه ی

موگ ناتیس واتا یه کی وای نامینډ ته وه و شتیکی
 سه ره کیش نییه . وشه ی ئیحا که له ناو عه ره ب زیاتر
 به کار دیت و وشه کور دیه که ی که سروش یان په یا مه
 که متر به کار دیت مه به ست لپی په یامدا نه به که سی
 خه ولیخراو له لایه ن خه وینه روه واته که سی خه وینه ر له
 ریگه ی په یامدانه وه کونترولی خه وی خه ولیخراو ده کات
 ئه م وشه یه تا راده یه که ئه توانم بلیم با شتره له وشه ی
 موگ ناتیس به لام به ه مان شیوه ئه میش کاریکی
 بنچینه ی نییه له پرۆسه که دا چونکه ئه گونجیت دیسان
 خه ولیخه ر نه بیټ و له وکاته شدا که سی خه وتوو خوی
 خوی کونترول ده کات و ئه گونجی به بی په یام بچپته
 خه وی قول وه ته نا نه ت ئه گهر خه ولیخه ریش بونی
 هه بیټ به پیی شاره زای خوی ئه توانیت به چند
 ته کنیکیک که سه که بباته خه وی قول وه به بی په یا مدان

که واته په پیام و سروشکاری کاری سهره کی نییه . بۆ یه
 لیره به دواوه بۆ خه واندن و شه ی ورد گه ری بۆ زیاد
 ده که م و تا ئیستا ش ئه و وشه یه م نه بینیه به کار بیټ
 بۆ یه ئه توانم بلیم که یه که م که سم توانی بیټم چه مکی کی
 گونجاو بۆ ئه م زانسته بدؤزمه وه که ئه ویش خه واندنی
 ورد گه ری به مه به ستم له دانانی ئه م چه مکه سهره کی ترین
 ب نه مای خه واند نه که ئه ویش ته رکیز و ورد بونه وه یه
 چونکه تا که سه که ته رکیزی چر نه کری ته وه ئه سته مه
 بچپته خه وی قول ه وه له بهر ئه وه من ئه م وشه م پی
 راستره و تا ئیستا له ناو عه ره بی شدا نه مبینیه و شه ی
 ته رکیز له گه ل ته نویم به کار بیټ .

لوتکه ی هیزی بیر

بیرگورکی یا خود ته له پاتی

ئه گهر سه ره تا له شیکردنه وهی وشه که وه ده سته پیکه یین
tele واته دوور و pathy واته هه سته پیکردن که به
گشتی واته هه سته کردن له دووره وه. بیرگورکی له سهر
دهستی (فریدریک ویلیام هینری مییرس) گه شه ی پیدرا
و زیاتر ناسرا... ناتوانین بلین له سهر دهستی که سینک
یان چهنده که سینک دوزراوه ته وه چونکه بیرگورکی و
ته له پاتی ههر له کونه وه بوونی هه بووه به لام وهک
زانست نه ناسینراوه به لکوو به شیوه یه کی هه په مه کی
به کارهاتووه

فریدریک ویلیام هینری له ۱۸۴۳/۲/۶ له دایکبووه و له
۱۹۰۱/۱/۱۷ کوچی دواپی کردووه

بیرگورکی چییه ؟ بیرگورکی بریتییه له ناردن و
وهرگرتنی بیر له ریځه ی میښکه وه و زورچار به شیوه ی
وینه ی میښکی پرووده دات وه ک له قسه کردن و دوان.

ناردن و ۋەرگرتنى بىر لەنئوان دوو كەس يان زياتر كە
 يەككىيان نېرەر و يەككىيان ۋەرگرە ئەم پەيوەندىيە
 لەپپى شەپۆلى كارۆمۇگناتىسىيە ۋە پوودەدات و دوو
 كەسەكە پەيوەندى مېشكى دەبەستن و ئەم دوو كەسە
 پەيام و وینەى مېشكى بۆ يەك ئەنېرن و ھەركەسىكيان
 ھەست دەكات كە ئەو پەيامەى پىدەگات ئەم ھېزە
 بەشيوەيەكى خۆنەويستانە لە ھەموو كەسىكدا ھەيە و
 ھەموو كەس لائىرادى ئەم دياردەيە جىبەجى دەكات ..
 بەلام بە راھىنان ئەتوانىت خۆت كۆنترۆلى بكەيت .
 بەشيوەيەكى ھەستپىكراو زياتر لەلاى دايك و كچ دايك و
 كورپ خوشك و برا پوودەدات و ئەتوانىت ھەستى
 پىبكەيت و تاقىبكەيتە ۋە .. زۆر جار تۆ بىر لە شتىك
 ئەكەيتە ۋە بەبى ئەۋەى قسە بكەى دواى كاتىكى كەم
 دايك يان خوشك و برا يەكسەر باسى ئەو شتە ئەكات

كە بىرت لىكردۆتەوہ . . لەناو كوردەوارىدا قسەيەك باوہ
 كە دەلین (دلم خەبەرى داوہ) ئەمەش ھەر بىرگۆرپكىيە
 و خۆنەويستانە پوودەدات بەلام توانای وەرگرتن و
 ناردنى بىر و وینە و پەيامى مېشكى لەكەسيكەوہ بۆ
 كەسيكى تر ئەگۆرپت . كردارەكە بەم شيوہيە
 پوودەدات: تۆ كە بىر لە كەسيك دەكەيتەوہ لەم كاتەدا
 شەپۆلىكى موگناتىسى ئاراستەي ئەو كەسە دەكەيت
 لە ھەر شوينىك بيت دوور يان نزيك جياوازی نىيە ئەو
 كەسەش كە بىرەكەي تۆ وەرەگرپت لەوانەيە شەو بە
 خەوبىنين وەرى بگرپت يان راستەوخۆ ھەستپىكردن كە
 ئەمەيان زياتر پوودەدات وەك لە خەوبىنين .
 لەبەر ئەوہى بىرگۆرپكى توانايەكى زۆر سەرو ئاسايى
 ناويت و بەبى ئاگادارى خۆمان خۆنەويستانە لاي
 ھەريەكيكمان پوودەدات بەلام تىبىنى كردن و

وردبۇنەوہ لىي ئەكەوئىتە سەر ئىمە بۆيە لىرەدا نمونەي
 زىندوو ئەھىنمەوہ لەسەر كۆمەلگاي خۇمان پوختەي
 باسەكەش ئاوايە: ئەم دياردەيە زۆر لاي داىكم پوویداوہ
 لىرەدا باسى نمونەيەكى بىرگۆرپكى ئەكەم كە لاي
 ھەندىكمان ئەم جۆرە بە ھەستى شەشەم ناوبراوہ
 بەلام بە بپرواي من ئەمە ھەستى شەشەم نىيە چونكە
 پەيوەندىيەكى زەينىيە لەنىوان دوو كەسدا پوو دەدات
 نەك ھەستىكى جيا بىت لەلاي تۆ بەلكوو ئەوہى كە
 دەيزانى لە بووندا بونى ھەيە تۆ تەنھا وەرگري ئەو
 وئىنە زەينىيەي كە لە كەسى نىرەرەوہ ھاتووہ. با
 باسى بەسەرھاتەكە بكەم: داىكم ئەگىرپىتەوہ لە
 سالەكانى دەورى ۱۹۹۹ بۆ ۲۰۰۰ بە تەواوى سالەكەي
 نازانم بەس لەو نىوانەدا بوو دەستنوئىژم گرتبوو چوومە
 سەر بەرمال نوئىژ بكەم پىش ئەوہى نىەت بىنم و دەس

بکه م به نویژ هر له خومه وه هات به خه یالما که ئیستا
 برازا که م (د) یهت بو ئیره و هه والی نه خوشییه ک
 ئه هیئیت .. ده سم کرد به نویژه که م و رکاعه تی ۳ ته او
 کرد نه گیشتمه رکاعه تی چوار (د) له ده رگای دا و هاته
 ژوره وه وتی با بچین بو خهسته خانه (ر) نه خوشه ...
 پاشان چووین له خهسته خانه نه شته رگری بو کرا.

وهک له سه ره تای باسه که باسم کرد ئه م دیارده یه لای
 زور که س به ههستی شه شه م ناوده بریت به لام له
 راستیدا ئه مه ههستی شه شه م نییه ئه بی جیاوازی
 بکه ین له نیوان بیرگورکی و ههستی شه شه م، پیشتر
 باسی بیرگورکی مان کرد له م نمونه یه دا که باسم کرد
 دایکم ده وری که سی وه رگری شه پوله کانی میښکی
 بینیوه شه پوله کانی له (د) وه رگرتووه به شیوه یه کی
 خونه ویستانه و به هه مان شیوه هر به شیوه یه کی لا

ئیرادی (د) هه ستاوه به ناردنی ئەم شه پۆلانه
 ئەشگونجی (د) شه پۆله کانی نه نارد بیټ به لکوو
 یه کیکیتر بیټ که هه ردوو لا ئەناسیټ. به لام ههستی
 شه شه م جیا یه ههستی شه شه م زیاتر وهک پیشبینی
 وایه و یهک کهس تیا به ژداره واته کاره که پیویستی به
 دوو کهس نییه وهک بیرگۆرکی.

بیرگۆرکی و کۆنترۆلکردن

به هه مان شیوهی بیرگۆرکی که له سه ره وه با سم کرد
 ئەمه ش هه ر بیرگۆرکییه به لام قولتر و تا راده یهک هه له
 به کارهینانیشی تیدایه چونکه ئەم ئەتوانیت خۆت
 کۆنترۆلی بکهیت و له گه ل ئەوه شدا به درێژی کات
 ئەتوانی له م رێگه یه وه بیرکردنه وهی که سانی تر
 کۆنترۆل بکهیت و به و شیوه یه ئاراسته یان بکهیت که

دەتەۋىت ... من لىرەدا رايىنانى ئەم بەشە نانسەمەۋە
 لەبەر ئەۋەي دىنىام بەكارهينانى بە ھەلە زياتر دەبىت
 ۋەك لە باش بەكارهينان لەبەر ئەۋە من بەپرسىيار نىم
 لە بەلاپىدا بردنى بۆيە بەپىۋىستى نازانم كە
 رايىنانەكانى ئەم بەشە بنوسمەۋە بەلام تەنھا
 زانىارىيەكى كورتى لەسەر ئەدەم و بەكارهينانى لە
 مېژوودا.

ۋەكوو زۆربەي بەشەكانى تىرى پاراسايكۆلۈجى
 بەكارهينانى بىرگۆپكى كارتىكەر يان كۆنترۆلكردن لە
 دەزگا ھەۋالگىرىيەكان بەكاردىت، لە كۆمەلگاي خۇمان
 فالگىرەۋەكان و قاۋەگرەۋەكان ئەم تاكتىكە بەكادىنن
 بۆ چاۋبەستنى خەلك.

ھەرچەندە ھېچ سەرچاۋە يەككى باۋەرپېيكرام نەدىۋە
 كە باسى كارتېيكردى سەروو سىروشتى بىكات ۋەك تەۋاۋ
 كۆنترۆلكردى بىركردنەۋەي كەسانى تر لە دوورەۋە يان
 كوشتنى كەسانى تر تەنھا بە بىركردنەۋە (ۋا باسى
 لېدەكرېت كە روو دەدات) بەلام نەمۇنەي بەرچاۋو
 لەبۋارى فال و جادوو زۆر ھەيە بەتايىبەت لە كۆمەلگەي
 خۆمان بۆ چاۋبەستكردى ئەۋ كەسانەي كە سەردانىان
 دەكەن لەپاستىدا نە ئەۋان نە ئەۋ كەسانەش كە بەناۋى
 شېخ و پىرى دىنى (ھەندىكىان) ئەۋ كارە دەكەن لە
 ئەسلدا زۆربەي كارەكانيان ھېچ پەيوەندى بە
 كاريگەرى ئەۋانەۋە نىيە بەلكو ئەۋەي كە مەبەستەكە
 ئەپىكىت بىركردنەۋەي خۆتە نەك سەركەۋتنى
 كارەكەي ئەۋ بىت مەبەستم لەۋەي كە بىركردنەۋەي
 خۆتە ئەۋەيە لەم كاتەدا تۆ بىرگۆرپكىي كارتېيكردى

ئەنئىرىت ... ئەم كارە چۆن پروو دەدات؟ لەو كاتەكەى
كەسەكە ئەچىتە لای فالگرەوہكە بە برۋايەكى
بەھىزەوہ ئەچىت و وابىر دەكاتەوہ كە ئامانجەكەى
ئەپىكىت ئەم بىرکردنەوہى لە نائاگاہى چەسپ دەكات
پاشان ئەچىتە لای فالگرەوہكە ئەویش ھەندى تەكنىك
و كارى خۆى دەكات كە لەوانەيە ئەسلەن ھىچ
پەيوەندى بەو كەسەوہ نەبىت كە چۆتە لای بەلكوو
تەنھا بۆ چاوبەستکردن و قەناعەتپىكردنە كە جارپكى
تر ئەم تاكتىكە برۋايەكى پتەوتر لە نائاگاہى چەسپ
دەكات و لەوانەيە لەو كاتەدا تۆ چوبىتتە حالەتى ئەلفا
كە بە ئاسانى نائاگاہىت كۆنترۆلبكرىت پاش ئەمە
ئەگەر ئامانجەكەى پىكا ئەوہ واتە تۆ بىرگۆرپكى
كارتىكردنت ئەنجامداوہ لەبەرئەوہى ئەم بىرکردنەوہت
لە نائاگاہى چەسپ كردبوو و باوہرت پىيىبوو كەواتە

بەم شیۆهیه ئەم بیرکردنەوانەت ئاراستە کردوو بەرەو
 ئامانجە کەت ئیتر ئامانجە کەت هەرچییه ک بیّت . بۆیه
 ئەمە پەیوهندی بە کەسی فالگرهوه نییه تەنها
 بیرکردنەوهی ئیجابی خۆتە بۆ ئەو شتە ی کە دەتەویّت
 تەنانەت ئەگەر ئەم بیرکردنەوهشت هەبیّت و نەشچیتە
 لای ئەو کەسە هەر پوودەدات بەلام بە چوونت
 باوەرپە کە لە نائاگاهیت زیاتر و بە کرداری چەسپ
 دەکەیت.

بایکونیس:

هیژی بیر زؤر له وه گه وره تره که بیری لیده کهینه وه
بیرکردنه وهی ئیمه له ئیستادا له به رانه بر کۆمپیتهریک
دهسته وسان وه ستاوه وه ک بلیی کۆمپیتهر مروؤ
دروستی نه کردبیئت!

بایکونیس یه کیکه له به کارهینانه کانی توانای میښک له
ئاستیکی بهرز که گورین و دووباره دارښتنه وهی
بۆهیله کانی ناوکه ترشی دی ئین ئه ییه، ئه م کارهش

تهنها به بیرکردنه وه ئه کریت، به لام بیرکردنه وه یه کی
 زور قول به بیرکردنه وه یه کی قول له و مه به سته ی
 ئه ته ویت دوا ی چه ندجاریک دووباره کردنه وه ئه م
 بیرکردنه وه کاریگه ری دانه نیت له سهر بوهیله کانی دی
 ئین ئه ی و به و جوړه ئه گوړیت که بیرت لیکردوته وه .
 زیاتر بو مه به سته ی گوړنی بوهیله کانی به پرسی له
 په نگی چاو و قژ و بوهیله کانی تر به کار دیت .

وهک له سهره تا باسم کرد ناناگاهی به پرسی له کرداره
 خونه ویسته کان و ریزبوونی ناوکه ترشی دی ئین ئه ی
 خوویست نییه به و پییه ناناگاهی ئه توانیت کاری
 له سهر بکات هه رچه نده ئه م به شه تا ئیستا
 تاقینه کراوه ته وه و ئه وه شی باسی لیده کریت
 سه رچاوه یه کی باوه پییکراو نییه، راهینانی ئه م
 به شه ش نانوسمه وه چونکه به کارهینانی به هه له

كارىگەرى ئەبىت لەسەر خوینەر بۆیە تەنھا وەك
زانىارى بىزانىت باشترە نەك بەكارهینان.

چۆنیەتى خەوبىنین بە ویستی خۆت

بۆ خەوبىنین بۆ ھەر مەبەستىك بىت پراھىنانىكى
تايپەتى نىيە تەنھا ئەوہیە ئەم شىۋازە پەپرەو بگە بۆ
ئەو مەبەستەى كە دەتەوئىت من لىرەدا تەنھا يەك
نمونەت بۆ باس دەكەم تۆ خۆت ئەتوانى بۆ ھەر
مەبەستىك بتەوئىت بۆ ئەو مەبەستەت خەو ببىنىت.

چۆنیەتى خەوبىنین بە ھاورپىيەكتەوہ(خۆم
تاقىمكردۆتەوہ): لەسەر جىگا پراكشى كاتى خەوبىت
نەك خەوت نەيەت بەلكوو خەوت بى باشترە بۆماوہى
نزىكەى ۱۰ خولەك ھەموولاشەت بى جولە بگەم
تەنانەت بچوكترىن جولە ئەوگەرىنىتەوہ خالى سەرەتا

دوای ئەو ھەستەكەى كە خەرىكە ئەچىتە خەو لەم
كاتەدا بىر لەو ھاوړپپىت بکەرەو ە كە دەتەوئیت خەوى
پپو ە ببىنیت كە خەوت لپكەوت خەوى پپو ە دەبىنیت
بەو شپو ەى كە وىستى تۆى تيا بەدیدیت.

بۆ مەبەستەكانى تریش بەو شپو ەى تەنھا گرنگە كە
لاشەت بى جۆلە بكەى تا دەگەیتە حالەتى نزیك لە خەو
و لەو كاتەدا بىر بکەرەو ە لەو ەى كە دەتەوئیت.

كۆتایى بەشى دوو ەم

به شی سییه م

به کرداریکردنی خه واندنی موگناتیسی

دوای تیگه یشتن له مه بهستی خه واندنی موگناتیسی
 نیستا کاتی نه وهیه که به کرداری جیبه جیی بکهین
 واته چۆن بتوانیت خوڅه واندن بکهیت یا خود که سیک
 بخه وینیت بو نه و مه بهستی که دهیه ویت (مه بهستی
 نه م کتیبه خوڅه واندن و بهرنامه پړیژی خوده نه ک
 خه واندنی که سانی تر، نه وهی نوسراوه ته نها وه ک
 زانیاریه).

نه وکاته ی مروڅ نه یه ویت خوی یان که سیکی دیکه
 بخه وینیت شه پوله کانی میښکی خه ولیخراو جا نیتر
 خوت بیت یان که سیکی تر به چند قوناغیکدا تیپه ر
 ده بیت و قوناغ دوای قوناغ شه پوله کانی میښک خاو

دەبنەوہ و تا دەگەيتە قۇناغى ئەلفا كە حالەتى ئەلفا
ئامانجى كارەكەيە و نزيك خەوتنە و واتە هېشتا
تارادەيەك ئاگاھيت كارەكات بەلام خەريكە سېر بېيت و
لەم قۇناغەدا نائاگاھى چالاكە.

بۇ مەبەستى گەيشتن بە تواناكانت پيويستە هەندى
راھينان بکەيت بەتايبەتى بەدەستەينانى توانای زەينى
و چاوكە بۇ خەواندن ئەم دووانە كرۆكى بابەتەكەن.

راھينانى يەكەم: باوەرپەخۆببون

بۇ گەيشتن بە هەستى بالا و بەھيزبوونى مېشك و
باوەرپەخۆببون چەند راھينانئىكمان هەيە كە بنەماي
سەرەكين بۇ بەدەستەينانى توانای (موگناتىسى) و
جگە لە توانای موگناتىسى بۇ بەدەستەينانى
باوەرپەخۆببون كە ئەمەي دواي زۆر زۆر گرنگە لە

زانستی خه واندن و هه موو لقه کانی دیکه ی پاراسایکۆلۆجی چونکه پاراسایکۆلۆژی تا ئیستاش له هندی ولات و له ناویشیاندا ولاتای خو مان و پوژده هه لات به گشتی به خه یالی زانستی ناوده بریت و هندی که س له پرووی ئاینه وه به حه رام و جاددوی ئەزانن و هه ندیکیش به ئەسته م و خه یال وه سفی ده که ن به هه رحال هیچکام له بوچوونه کان راست نییه . من پری به خوم ناده م له پرووی دینه وه فتوا بده م حه رامه یان نا به لام به پیی چند به لگه یه ک ئەتوانم بلیم که وه کو هه موو زانسته کانی تر زانستی پاراسایکۆلۆژی و خه واندن به تاییه تی چونکه زیاتر په یوه ندی به میښکه وه هه یه دروستی و نادرستی ئەکه ویته وه سه ر خودی که سه که خو ی. له ئیستادا به ربلاوترین زانست ته که نه لوژیایه بیگومان هیچ دینیک ریگه له

به دهسته یینانی زانست ناگریت به لکوو هانی ئەدات بۆ
 به دهسته یینانی زانست به داخه وه هه ندی جار ئەوه
 شوینکه وتوانی ئاینه كانن كه به ناوی ئاینه وه ئەوه ی
 نه یانه ویت به نادروستی له قه له م ئەدهن. بۆ مه بهستی
 زانستی خه واندن ئەتوانین بلین حه رامه یان نا ؟
 بیگومان نه خیر ئەوه ی به هه له به کاریبیینیت كه سه كه
 خوی تاوانباره و ئەمه ئەوه ناگه یه نییت كه زانسته كه
 به لاریدا ببهین به تان و ئەو كه سه شی به باش به کاری
 بیینیت ئەوه کاریکی باشی کردوو له بهر ئەوه ناگریت
 له بهر به کاره یینه ر زانست به لاریدا ببهین به لکوو خودی
 كه سه كه ئەوه دیاری دهكات با به نمونه یه كه باسی
 بکه م "كه سیك له ولاتیکی وهك ئەمريكا ئینته رنییت
 به کارده هیینیت بۆ کاری سیخوری و هاكکردن و
 بیزارکردن .... و كه سیکیش له كوردستان هه مان

ئینته رنیت به کار دینیت بو کاری چاکه و بانگخوازی و
 هوشیاری تهنروستی و ... هتد " نایه ئەکریت ئیمه
 بلین ئینته رنیت باش نییه له بهر ئەوهی سیخوری
 پیده کریت ؟ بیگومان نه خیر.

له پووی زانستییه وه تا رادهیه ک مافی ئەوه به خوم
 ئەدهم که بلکم خهیاڵ نییه و راستیه له بهر چه ند
 هۆکاریک یه که م تاقیکراوه ته وه و له زۆربهی ولاتان
 خویندنی تاییه تی ههیه دووه م ئەکه ویتته وه سه ر ویستی
 که سه که بو فیروون و باوه پوون به زانسته که
 له بهر ئەوهی ئەم زانسته نادیاره و زیاتر پشت به
 باوه رده به ستیت . سییه م نا کریت به هوی که م زانینی
 خومانه وه جاریکی تر به لارییدا ببهین که راست نییه
 چونکه ئیمه ئەو زانیاریه مان نییه به داخه وه له م پوه وه
 زور دواکه وتوین له چاو گهلانی تر ... ئیستا خه واندن

لە ئىران بۇ نەشتەرگەرى گەورە بەكاردىت و لە نەمسا
 و ئەمىرىكا و چىن و پوسىيا و زۆر ولاتى تر بۇ ھەوالگىرى
 بەكاردىت ... لە بەرئەوہ ئەتوانىن بلىين كە لە خەيال
 دەرچوۋە   زۆر   راستە .
 ئىستا باسى راھىئانەكانى بەھىزبونى مېشك و ئىرادە
 دەكەين

سەرەتا ئەبى باوہرپت بە كارەكە ھەبىت و كاتى بۇ
 تەرخان بكەيت واتە بە زانستىكى لاوہكى سەير نەكرىت
 ياخود بەبى باوہرپ راھىئانەكان بكەيت چونكە ۸۰٪
 پەيوەندى بە باوہرپەوہ ھەيە و ۲۰٪ راھىئانەكان ....
 ھەر دىنىك پەپرەو دەكەيت زۆر گرنگە كە ئەبىت
 بەراستى پەپرەوى دىنەكەت بىت واتە لە جىبەجىكردى
 پەرسشەكان كەمتەرخەمىت نەبى ... بەپىي دىنى
 خۆت پەرسشەكان ئەنجام بەدى (زۆر ئىعجازى

زانستى سەلماندويەتى كە دىنى ئىسلام يەكە گرىتەو
 لەگەل زانستەكە بۆيە ئەوانەي كە لەسەر دىنى ئىسلامن
 زووتر ئەگەن بە ھەستى بالالە بەر ئەوہى كە بابەتەكە
 پوحيە و زياتر پەيوەندى بە پوحوەو ھەيە پيويستە
 پوحت پاك بيت چونكە ھەيزىكى گەورەتر چاودىرئيت
 دەكات و ھەميشە چاوى لەسەرتە ... بۆيە تا ئاستى
 پوحيەت بەرز بيت باشترە و ئاستى پوحي بەو بەرز
 ئەبى كە پەرسشەكان لەكاتى خويدا ئەنجام بەدى و
 زياتر لە مەجلىسى پياوچاكان و ئەھلى زىكر دابنىشيت
 و بەردەوام يادى خوا لەدلئا بيت . و دل بەرامبەر خەلك
 پاك بيت ... ھتد

بۆ باوہرپەخۆبوون ئەم راھىنانە بۆ ماوہى ھەفتەيەك
 ئەنجام بەدە (ھەفتەيەك تا ئەوكتەي كە ھەست دەكەيت
 باوہرت بەخۆتە)

وا باشتره له شوینیکې بیدهنگ بیت و هیچ دهنګیک نه بیت که ته رکیزت تیک بدات ... یاخود ۱۰ خولهک پیش کاتی خه و له وکاته ی که شه پوله کانی میښک خاو دهنه وه و نزیک نه بیته وه له قوناغی نه لفا (هیشتا نه گه یشتویته قوناغی نه لفا) له م کاته دا ته واو لاشته خاو که ره وه و له په نجی قاچ تا ناوچه و انت به شیوه یه ک هیچ گرچییه ک له ماسولکه کانت مه هیله وا نه ندیشه بکه که له شوینیکه وه که وتووی به زهویه که دا واته ته واو خوت خاو که ره وه به تیبه ت (قورگ تا سه رو ناوچه وان) (۱) ... چاوت داخستوه وا نه ندیشه بکه که تو له شوینیکې سه وزایدا دانیشتووی و هاژهی ئاو دیت و ئاسمان ساماله و گژ و گیا سه وزه ... له م کاته دا په یام به خوت بده (په یامی میښکی واته دهنګ نا ته نها به میښک) که تو که سیکی سه رکه وتووی و ته ندروستیت

باشه و باوهړت به خۆته چه ند جارېك ئەم په یامه به
 خۆت بده پاشان خۆت بهینه پیشچاوت و په یام به خۆت
 بده وه دووباره که ئەتوانیت به مه بهسته که ت بگهیت و
 باوهړت به خۆته (ئەم به باوهړه وه دووباره بکه وه که تۆ
 باوهړت به خۆته) واته تهنه کات کوشتن نه بیټ به لکو
 ههستی پیبکه ... ئەم راهینانه ئەنجام بده تا
 ههستیکی ته واوت بۆ دروست ده بیټ که باوهړت بۆ
 دروست بووه. (له زۆربه ی که سدا ناگاته ههفته یه ک
 راهینانه کان وه ک خۆی ئەنجام بده ی که متر ته واوی
 ئەکه ی)

پاشان راهینانی میښک

به پیی چه ند سه رچاوه یه ک ئەم راهینانه غانډی هه موو شهوی
 شه ممه له سه ر په کشه ممه ئەنجامی داوه بۆ ماوه ی یه ک
 سه عات

ئهمه وهك خه لوه تيک وايه به لام سوډه که ی زور زوره تا
 ئه نجامی نه ده يت نازانيت که چهنده به سوډه

لانی که م له شه و و پوژيکدا يه ک سه عات دابنی له و
 سه عاته دا هيچ مه که ته نها بيده نگ به و بير له ناخی
 خوت بکه ره وه و بير له توانای خوت بکه ره وه

به شيوازی چوارمه شقی دابني شه و پ شتت پړيک ب يت و
 لاشه ت ته واو خاو که ره وه پا شان هه موو کي شه و
 موشکيله پوژگار له بيرت مه هي له (ره نگه بو يه که مجا تا
 راده يه ک گران ب يت به لام زوو رادي يت) با ته رکيزت
 نه پ چرپ يت

هه نا سه يه کی قول له لو ته وه هه لدمژه و له ده مه وه
 ب که ره (۳) جار

پا شان بيرکرد نه وه ت له هه موو شتيکی پوژ گار

بۈستىنە و بىر لە ھېچ مە كەرەۋە تا مېشكەت ساف
بىت و ئارام بىت

بەم شىۋەيە بەردەۋام بە پەزگە پۇژى يە كەم تا ۱۰
خولەك بتوانى بەلام وردە وردە پادىيت و خۆت ئەتوانى
كاتەكەى زياتر بەكەى

سودى ئەم پراھىنە چىيە ؟

لە ژيانى پۇژانەماندا زۆر سەرقالين بە ئىش و كارەۋە
بەتايبەت لە ئىستادا كە ژاۋەژاۋى سىياسەت گەيشتوۋە
بە ھەموو شوينىك و ھەۋالە ناخۇشەكانى تۆرە
كۆمەلەيەتتەكان و پراگەياندن و... ھتد . بۆيە پىۋىستە
كاتىك دابنىين تەنھا بۆ بىر كەردنەۋە لە خودى خۇمان و
بۆ ئىسراھەتى مېشكەت و كۆنترۆلكەردنى
بىر كەردنەۋە كانمان... موعجىزەى مېشكەت لىرەۋە

دەستپىدە كات دواى ماۋەيەك ھەستەكەى كە چەند
گۆرپانكارى پۈيداۋە لە ھەموو بۈارەكانى ژيانتا... مېشك
فراوان دەبىت... ۋەلامى ھەموو پىرسىارىكت لايە ۋ لات
دروست دەبىت... نىمۇنەى پاستىت بۆ دروست دەبىت
.... فكرەى داھىنەرانەت بۆ پەيدا دەبىت... مېشك
خۆى چالاک ئەبىتەۋە... ھتد

بۆنەۋەى باۋەرت بە تواناى خۆت ھەبىت كە ئەتوانى
بگەيت بە ۋ ئامانجەى كە دەتەۋىت يان بىتتە خەۋىنەرى
مۇگناتىسى جا ئىتر خۆخەۋاندن بىت يان خەۋاندنى
كەسى تر جىاۋازى نىيە.. پىۋىستە باۋەرت بەۋە ھەبى
كە تۆ ئەتوانى ئەم كارە بكەيت بۆ ئەم مەبەستەش
ئەبىت ئەم بىر كىردنەۋەيە لە نائاگامى چەسپ بكەيت تا
ئەبىتە باۋەر لەلات ۋ پەنگدانەۋەى ئەبىت لەسەر دنياى
دەرەۋەت. بۆ ئەم مەبەستە ئەم پراھىنەنە چەند جارېك

دووبارە بىكەرەوۋە تا ھەست دەكەيت كە باوۋەرى
تەواوھتەيت بۆ دوستبۋوۋە و ئەو توانايت
بەدەستھەيناوۋە .

پۆژانە لانى كەم يەك كاتزىمىر بەبى دەنگى دابنىشە بە
چوارمەشقى پشتت پىك بىت بىر لە ھىچ مەكەرەوۋە
كەيشە و گىرقتەكانى پۆژانەت لە خەياللت دەر كە با ئەو
كاتزىمىرە مېشكەت بەتال بىت لە بىر كىردنەوۋە و تەنھا
تەركىز لەسەر ھەناسەدانت بىت كە لە دواتر پراھىنانى
ھەناسەدان ئەنوسمەوۋە .

پاشان ئەم پراھىنانە لەشۋىنىك ئەنجام بدە با وىنەيەكى
واى تيا نەبىت كە سەرنج پراكىشىت و بۆنىكى وا نەبى
تەركىز تىكدا و دەنگە دەنگ نەبىت لەبەر ئەوۋەى
ئەمانە تەركىز تىك ئەدات .. پراھىنانەكە بەم شىۋەيە .

لەشۋىنى خەوتن پرابكىشى ھەردوو دەست لەسەر
 ئەژنۆت دابنى و تەواو ماسولكەكانت خاوبكەرەوہ
 بەتايبەت ماسولكەكانى مل و دەموچاۋ ... نايىت قاچ
 لەسەر قاچ بىت پاشان چاۋ دابخە و وردە وردە خۆت
 خاوبكەرەوہ بەخەيال بە جەستەدا بگەرپۆہ بزانه گرژى
 لەكويدا دروستبووہ خاويبكەرەوہ لە بنى پەنجەكانى
 قاچت تا ناوچەوانت با ھىچ شوينىك نەمايىت كە گرژى
 تيايىت .. پاشان ھەناسەيەكى قول لە لووتەوہ ھەلمژە
 و لە دەمەوہ بيكەدەرەوہ وا ھەست بكە لەگەل
 ھەناسەدانەكە تەواۋ لاشەت خاوبۆتەوہ وەك بلىي ھىچ
 شتىك لە دەسەلاتى خۆتا نەماوہ وەك ئەوہ وايە لە
 شوينىكەوہ فرىدرايىتتە سەر زەوى ... پاشان تەركيز
 بخە سەر ھەناسەدانىت .. ھەول بەدە گويت لە دەنگى
 ھەناسەدانىت بىت ... وردە وردە تەركيزت لە دنياى

دەرەوہ ئەپچرپىت .. و زىاتر گویت لە دەنگى
 ھەناسەدانى ئەبىت بەم شىۋەيەش تەركىزىت
 كۆئەبىتەوہ .. لەم كاتەدا لە مېشكەت و يىناى ئەوہ بەكە
 كە تۆ ئەتوانىت بە ھىزى چاۋ و لىدوانى مېشكى خەلك
 بخەوئىنى وئىنەى ھاۋرپىيەكت بىنە پىشچاۋ كە
 ئەيخەوئىنىت و بە ئاسانى ئەيىبەيتە قۇناغەكانى
 خەواندىن .. پاشان وئىناى ئەوہ بەكە كە خۆت
 خەواندووہ بۆ ئەو مەبەستەى ئەتەوئىت و پىي
 گەيشتووئىت ... ئەم وئىناكردىنە چەند جارئىك دووبارە
 بەكەرەوہ پاشان دەس بەكە بە جولە ئەبىنىت ھەست بە
 ئارامى ئەكەيت و ماسولكەكانت تەواۋ ئارام بوونەتەوہ
 .... ئەم پراھىئانە چەند پۆژئىك دووبارەى بەكەوہ
 ئەبىنىت لە ماۋەيەكى كەمدا ئەو ھەستە لە ناختا
 دروستەبىت كە تواناى خەواندىن بەدەستەيئناۋە

... (لېدوانەكان و ويناكردنەكان تا زۆرتەر و زياتر بە
تەركيزەوہ دووبارەي بکەيتەوہ باشتەر و باشتەر کەمتر
نەبېت لە ۲۰ جار)

پراھيئەنەي دووہم: تەركيز(خالە پەشەكە)

ئەم پراھيئەنە لای ھەندى كەس بە خالە پەشەكە
ناسراوہ .. مەبەست لە ئەنجامدانى ئەم پراھيئەنە بۆ
فراوانبوونى مەوداى بينين و بەھيژبوونى تيشكى چاوہ
و چركردنەوہي تەركيز .

پراھيئەنەكە بەم شيوەيە :كاغەزىكى سپى پاك بېنە با
ھيچ لۆچىيەكى پيوە نەبېت تا تەركيزت تىك نەدات
پاشان لە ناوہپاستى كاغەزەكە خالىكى پەش
دروستبەكە بە قەدەر نينوگىكى پەنج ئەم لاپەرە لە
شوئىنيك ھەلواسە يان لەلای شتىك دايبىنى با لە رىكى

چاوت بېت و دەۋرۋوبەرەكەي ھېچ شتېكى وای لېنەبى
 كە سەرنجراكىشىت .. لە دەۋرى يەك مەتر دابنېشە
 بەرامبەر خالە پەشەكە بەمەرجى چاوت لە ئاستى خالە
 پەشەكەدا بېت واتە خالەكە بەرز و نزم نەبېت و بە
 چوارمەشقى دابنېشىت .. بەبى چاوتروكاندن سەيرى
 خالەكە بكەو بېر لە ھېچ مەكەرەوہ بزانە ئەتوانىت تا
 چەند چاۋ نەتروكىنىت ... لە سەرەتادا كەمىك ناخوشە
 بۆ چاۋ بەلام دواى چەند راھىنانىك رادىيت .. ئەم
 راھىنانە تا ئەۋكاتە پىۋىستە كە بتوانىت بۆ ماۋەي
 زياتر لە ۱۵ خولەك سەيرى ئەو خالە بكەيت بەبى
 ئەۋەي چاۋ بىروكىنىت و چاۋىشت ئاۋ نەكات ۋەكو
 پىشتر وتم بۆ يەكەمجار ئاسان نىيە لەۋانەيە بتوانىت
 ۳۰ چركە چاۋ ئاۋ نەكات بەلام ۋردە ۋردە رادىيى تا
 وات لىدىت زياتر لە ۱۵ خولەك بەبى چاۋ تروكان

سهیری نه که یت و چاوت ئاو ناکات .. پاش نه م راهینانه
 به چوارده وری خاله که بازنه ی پیچاوپیچ دروستکه که
 بگاته وه به خاله که ئینجا راهینانه که به م شیوه یه بکه
 خاله که له ریکی چاوت بیټ ته نها به جولای چاو له
 سهره تای بازنه که وه ده سپیکه تا نه گه یته خاله که
 پاشان بگه ریوه .. به بی جولانندی سهر به لکوو ته نها
 چاو بجولینه .. نه م راهینانه ش بو فراوانکردنی مه ودا ی
 بینین و به هیزبوونی تیشکی چاوه .

راهینانی سییه م: ده نگی کاریگر

وهك له پیشتی باسم کرد یه کیك له بنه ما
 سهره کییه کانی خه واندنی وردگری بریتیه له په یام
 پیدان یاخود ته لقین به تایبهت بو کاتیک که بهت ویت
 خه لك بخه وینیت نهك خو خه واندن چونکه له

خۆخەواندن پەيامەكان زياتر ئەبى بە مېشكە بېت نەك
بە دەنگ..

بۆئەوھى بەتەواوى سەرنجى كەسى بەرامبەر رابكېشىت
بۆ پەيوەندى كىردن بە نائاگاھىيەوھ و خەواندنى
پىويستە لەسەرتاوه بە شىوہىەك پەيامى پىبەدى كە
كارىگەرى لەسەر دروستبەكى و كەسەكە ناچار بېت كە
سەرنجى پەيامەكانت بدات و لەو رېيەوھ ئەچىتە خەو
بۆ ئەم مەبەستەش پىويستە تۆنى دەنگ نزم و خاو
بەكەيتەوھ تا كارىگەرى دروستبەكى لەسەر نائاگاھى
كەسى بەرامبەر .... ئەم رايىنانەش ئەتوانىت بە
خۆخەواندن لە نائاگاھى خۆتدا چەسپى بەكەيت كە
ئەتوانى بە پەيام پىدان خەلك بەخەوئىت ... بەم
شىوہىە رايىنانەكە بەكە: لە شوئىنك رابكشى كە هېچ
بۆن و وئىنەكى لى نەبېت كە تەركىزت تىكبدات وا

باشترە ئەو شوپىنە ھېچ دەنگىكى لى نەبىت تەنانەت
دەنگى چرکە چرکى كاترۇمىرىش لەبەرئەوھى خەيالت
ئەپرات بەلايدا بەبى دەسەلاتى خۆت و تەركىزىت
نامىنىت بۆيە واباشە دەنگ نەيەت .. پاشان چاوت
دابخە و ھەناسەيەكى قول لە لووتەوھە ھەلمزە و لە
دەمەوھە بېكەدەرەوھە (۳ جار) پاشان لە مېشكەتتا بە
قولى بېرېكەرەوھە و ویناي ئەوھە بکە كە ھاورپىيەكت يان
ھەر كەسىك بىت ھاتووھە بۆلات بۆئەوھى بېخەوینىت بۆ
ئەو مەبەستەي ئەيەوئىت بۆ نمونە ترس لە شوپىنىك
تۆش لەم كاتەدا وردە وردە بە ھەندى تەكنىك
(تەكنىكەكانى خەواندىن لە دوايدا دەينوسمەوھە)
كەسەكە خاوە ئەكەيتەوھە و خەرىكە بخەوئىت ئىنجا بە
پەيامپىدان بە دەنگىكى كاریگەر نە بەرز نە زۆر نزم
پەيامى پىئەدەي ئىتر كەسەكە ئەچىتە خەوى قولەوھە

(نمونهى پەيامەكە لە بەشى سىيەم ھەيە) ... بە
 ھەمان شىۋەى رايىنانەكانى تر دووبارەى بكارەوھ تا
 تەواو لە نائاگاھىت چەسپ دەبىت و ئەو ھەستەت بۆ
 دروستەبىت كە ئەتوانى كارەكە بكەيت.

رايىنانى چوارەم: بەخشىنى وزە
 بەھەمان شىۋەى رايىنانەكانى تر ئەم رايىنانەش لە
 شوئىنىكى بى دەنگ و بى وئىنە و بۆنىك كە تەركىزت
 تىكېدات دەكرىت و ابزانم پىۋىست ناكات زۆر لەسەرى
 بدوئىم ھەر وەكوو رايىنانى دەنگى كاريگەر دەكرىت
 بەلام لەبرى وئىناكردى دەنگ و پەيامدان وئىناى ئەوھ
 بكە كە بە ئاراستەكردى دەست و پەنجەكانت و
 ناوچەوانت و چاۋ بەتايىبەتى بۆ كەسەكە وزەى
 پىئەدەيت و كارى لى ئەكەيت . بەھەمان شىۋەيە ئەگەر
 رايىنانەكە وەك خۆى جىبەجى بكەى لە كاتىكى كەمدا

لە نائاگاھى ئەچەسپىت و ئەو ھەستەت لا دروست دەپىت.

تەكنىكەكانى خەواندىن

ھەندى كەس خەواندىن بە شتىكى زۆر گەورە و جادوو تىگە يىشتوو ھەندى ھەيە تەنانەت ھەر باوھ پىشى پىي نىيە بەلام لە راستىدا نە جادوو نە ھىچ ھىزىكى ئەو نە گەورەشى ئەوئىت كە لاي كەمىكى خەلك ھەبىت بەلكو ئەكەوئىتەو ھەر باوھ پى كەسەكە و لىھاتووى لە گەشەپىدانى تەكنىكەكانى خەواندىن بۆ زوو چوونە خەو .. ھەندى كەس ھەيە زۆر بەئاسانى خەلكى تر ئەخەنە قۇناغى خەوى قول لەماوھى چەند خولەكك ئەو كارە ئەكەن ھەندىكىش ھەن زىاتر لە چارەكە سەعاتى لەوانەيە پىچىت تا پەيوھندى بكات بە

ناښکاهیه و ه له وانه یه ټیټینیت کردبیت له سر ته خته ی
 شانۆ یا خود له پره کانی ئیته رنیت قیدیوی خه واندنت
 بینیبیت زورجار که سه که (خه وینه ر) به یه ک ناماره و
 که متر له خوله کی هه موو ناماده بووان هه وینه ییت ئایه
 هه مه تا چند راسته ؟ پیم وایه هیچ هه سل و هه ساسی
 نییه هه م جوړه خه واندنه به لکوو ته نها ریکه و تنیکه
 له گه ل به ژدار بووه کان یان سپونسره کان یان
 که ناله کانی راگه یاندن بو هه و نمایشه چونکه خه واندن
 هه روا به ئاسانی ناکریت و ناتوانریت به ئاسانی هه سستی
 (خه وینه راو) سر بکه ییت و بیخه یته خه وی قوله وه جگه
 له وهش به پیی ریکه راوی ته ندروستی گشتی .% ۹۰ خه لک
 هه توانریت بچنه ژیر کاریگری خه واندن .. و هه و
 که سانه ی که بیرکردنه وه یان که متره له و کاته دا زووتر

ئەخەوئىنرېت بەبەراورد لەگەل ئەو كەسەي سەرقالە و كېشەي ھەيە و ھەموو كات بېردەكاتەوہ .

لەبەر ئەوہ تەكنىكەكانى خەواندن بەكاردېت بۆئەوہي كەسەكە (خەوئىنراو) ماندوو بکەيت تا بچېتە خەوي قولەوہ .. ئەم تەكنىكانە يارمەتيت ئەدات بۆ خاوكردنەوہي كەسەكە .

تەكنىكەكانىش ئەتوانى خۆت دروستىبکەيت مەرج نىيە ئامادەكراوئىت بەلكوو تەنھا چەند ئاماژەيەكە تا بېرکردنەوہي كەسى بەرامبەر بوەستىنيت و تەواوي سەرنجى پابكېشى بەلاي خۆتدا (ناوانانى خەواندنى (موگناتىسى) لىرەوہ ھاتووہ) كە ئەمە قۇناغى يەكەمە بۆ چوونە ناو پرۆسەكە .

تەکنیکە کان

بە کارهێنانی پەنجەکانی دەست بۆ ژماردنی ژمارەکان
 ئەم رێگایە بریتییە لە جولاندنی پەنجەکانی دەست و
 داوا لە کەسی ئامادەبوو (خەوینراو) بکە ی کە سەیری
 پەنجەکانت بکات و بیژمیڤت .
 سەیرکردنی ناوڵەپی دەست (دەستی خۆت بێت یان
 کەسە کە خۆی جیاوازی نییە) ئینجا دەست بجولێنە و
 داوای لێبکە سەیری دەستت بکات و بیر لە هیچ
 نەکاتەوه .

بە کارهێنانی ئاوینە بۆ بینینی وینە ی خۆی ئاوینە یە ک
 بێنە و نزیک ی بکەرەوه لە چاوی کەسە کە (خەوینراو)
 پاشان پێی بلی سەیری چاوت بکە و لێی وردبەوه
 ئینجا داوای کەمی ک وردبەونهوه یە کسەر ئاوینە کە لابه .

به رنامه ی خواردن و خواردنه وه

زور گرنگه بو که سی راهینه ر (خه وینه ر) بزانیټ چ
 خواردنیك باشه و وزه ی زیاتره ئه وه بخوات له م به شه دا
 به کورتی ئه و خواردن و خواردنه وانه داده نیم که
 پیوسته بخوریټ و ئه وه شی که ئه بیټ که مکریته وه
 له پیناو گه راندنه وه ی وزه .
 خواردنی سه وزه وات و میوه (جگه له میوه ترشه کان
 که ئه بیټ که متر بخوریټ)

که مکردنه وه ی خواردنی شیرینی (جگه له و میوانه ی که
 شیرینی سروشتی تیایه وه ک هه نجیر و تری... هتد)
 نه خواردنی خواردنه وه گازییه کان به هیچ شیوه یه ک
 چونکه زیانیکی زوری بو ته ندروستی هه یه .

خواردنەۋەى شىر و زۆر خواردنەۋەى ئاۋ لانى كەم لە
 پۇژىكا زىاتر لە ۵ لىتر ئاۋ بخۆيتەۋە باشە چونكە لەش
 و مېشك بەتايبەتى زۆر پىۋىستى بە ئاۋە بۆيە باشترە
 لەۋكاتەى كە تىنوت نىيە ئاۋ بخۆيتەۋە چونكە لەكاتى
 تىنوتى ئەبىت ئاۋ بخۆيتەۋە لەبەرئەۋەى لەش وشك
 ئەبىتەۋە و بېرى پىۋىستى لە ئاۋ نىيە .. بەلام لەكاتى
 ئاسايى لەش ئەۋ بېرى كە پىۋىستىتەى پەيداي
 كىدوۋە لەم كاتەدا باشترە زىاتر لە پىۋىستى خۆى
 دابىن بكەيت.

خواردنى ھىلكە:ھىلكە وزەيەكى زۆر دابىن دەكات و
 پىۋىستىكى باشى تىدايە لەبەر ئەۋە بۆ ئەم مەبەستە
 خواردنى ھىلكە لە ژەمەكان زۆر زۆر سودى ھەيە
 بەتايبەت بەيانىان بەلام وا باشترە ئەگەر بە كولاۋى
 بىخۆيت نەھىلىت زۆر بكوئىت و زۆر سوربىتەۋە بەلكوۋ

ھەر كەمىك گەرم بېت و بىخۆيت لەوانە يە بۆ يە كە مجار
ئاسان نەبېت يان بېز بېتەۋە بەلام رادىي لەگەلى .

كېشانى جگەرە و نىرگەلە: زىانىكى زۆرى بۆ
تەندروستى ھەيە و مروف ئالودە دەكات و ھانى دووبارە
دەردانەۋەى دۇپامىن ئەدات بۆيە پىۋىستە جگەرە و
نىرگەلە تەرك بىكرىت لەوانە يە پىرسىيار بىكەى لە
سەرەتادا وتمان خەۋاندنى موگناتىسى بۆ تەرككردنى
جگەرە پىگايەكى زۆر باشە؟ بەلى لەۋىدا مەبەستمان
كەسىكە كە جگەرە بىكىشىت و بېتە لای تۆ بۆ
چارەسەر نەك خۆى راھىنەرى بواری خەۋاندن بېت .

نەخواردنى چا و قاۋە: يەكىكىتر لە خواردنەۋەكان چا
و قاۋە يە كە و اباشترە نەخورىتەۋە ئەگەر نەشتوانى

كەمتر بىخۆيتەوۈ لەبەر ئەوۈى ئەوانىش بەتايبەت قاوۈ
 كافاين تىايە و ورياكەرەوۈىە .

شىۋازى ھەناسەدان

وَالصُّبْحِ إِذَا تَنَفَّسَ نَأْيَهُ تى ۱۸ سۈرەتى التكوير

ئەگەر بەتوانىت كۆنترۆلى ھەناسەدانت بىكەيت ئەوا
 ئەتوانى ئەوۈى تا ئىستا خەيال بووۈ لەلات پىي
 بىكەيت، ئەگەر تۈانىت بە درۈستى ھەناسە بەدەيت ئەوا
 ئەتۈانى ژيانت بەتەواۈى كۆنترۆل بىكەيت... زۆرى تر
 وتراوۈ لەسەر گىرنگى ھەناسەدان . نأيه ئىمە تا ئىستا
 بە درۈستى ھەناسە ئەدەين؟ نأيه گىرنگى ھەناسەدان
 چىيە؟ نأيه ھەناسەدان مېشك بەھىز دەكات؟

وہك ئاشكرايە سەرەتايترىن پىداۈىستى بۆ ژيان ھەواى
 پاك و ئوكسىجىنە و گۆپىنەوۈى بە دۈانە ئوكسىدى

کاربۆن که ئەمەش له رپڼگه ی سیه کانه وه ده بیټ لایه نه زانسیته که ی زۆر باس هه له گریټ به لام لیږه دا ته نها باسی گرنگی هه ناسه دان ده که م بۆ ئارامبوونه وه ی جهسته و ئارمی زهینی و به هیژبوونی توانای کارتیکردن که ئەمە ی دوا ی له خه واندنی موگناتیسې زۆر گرنکه چونکه تا نه توانیت کار له به رامبه ره که ت بکه یت ناتوانیت بیخه یته حاله تی نا ئا گاهی .

هه ر ئە وه نده به سه له گرنگی هه ناسه دان و کاتی به یانیان به تایبه تی تی بگه ین که خودای گه وره سوینی پی خوار دووه وه ک له ئایه ته که ی سوره تی التکویر هاتووه .

هه ناسه دانی دروست زۆر کاریگه ری له سه ر مرؤف دروسته کات و زۆر سو دی هه یه له وانه (به هیژبوونی

مېشك و تواناي بېركردنەو، تواناي كارتىكردن %۸۰ ،
ئارامبونەو، جەستە ، فېربوونى زۆرتىن زانىارى لە
كەمترىن كاتدا ، كۆنترۆلكردنى كات ، ... ھتد)

لەم بەشەدا چەند شىواز و كاتى ھەناسەدانى دروست
ئەنوسمەو، كە بۆ ئەم بوارە ئەوئەندە بەسە .

كاتى بەيانىان پېش خۆرھەلاتن: ئەم كاتە يەككە لە
كارىگەرتىن كاتەكان بۆ ئەم پراھىنەنە و لەپووى
زانسىشەو، سەلمىنراو، كە زۆر بەسوودە و ئايەتەكەي
سورەتى التكوير باسى ئەم كاتە ئەكات و زۆر قسە
ئەكرىت دەربارەي ئەم كاتە لە پووى دىنەو، يەككە
لەوانە كە سەرنجى پاكىشام ئەو، يە : لە فەرموودەدا
ھاتو، ھەركەسى چل بەيانى ھەستى لەخەو نوپى
بەيانى بكات و تا خۆرھەلاتن زىكر و يادى خوا بكات

ئەۋا خودا زانستىكى پى ئەبەخشى كە لە ھىچ كىيىكدا
نىيە .

ئەمەي خوارەۋە چەند شىۋازىكى ھەناسەدانە بۆ
بەھىزكردنى تەركىز و بەھىزبونى مېشك و ئارامى
جەستە .

تېبىنى/ۋا باشترە كاتەكەي بەيانىان دۋاي نوپىزى
بەيانى بىت واتە پىش خۆرەلاتن بە نيو كاترمىر .

ھەناسەدان ۲-۴-۲

دۋاي ھەستان لە خەۋيان ھەر كاتىكى تر بىت پىش
راھىنانەكە دەموچاوت بشۆ پاشان بچۆ شوپىنىك ھەۋاي
پاك بىت ئەگەر لە باخچەيەك يان سەۋزايىەك نزيك بىت
ئەۋە زۆر باشە ئەگەر نا ئەتوانى لەھەرشوپىنىك بىت
ئەنجامى بدەيت بەمەرجى ھەۋاي ئەۋ شوپىنە پىس

نه بیټ و هیچ بونیکې وا نه بی که ته رکیزت تیځدات.
 له و شوینه به چوارمه شقی دابنیشه یان له سره
 کورسیه ک دابنیشه به لام باشته به چوارمه شقی
 دابنیشیت پاشان پشتت ریځ بیټ و چاو دابخه و خه یال
 ساف بکه و بیر له هیچ مه که ره وه پاشان هه ناسه یه کی
 قول له لوته وه هه لمژه و له دهمه وه بیکه دهره وه
 پاشان به م شیوه یه هه ناسه بده . به ۲ چرکه هه ناسه
 له لوته وه وهرگره و به ۴ چرکه له سییه کانتا رایبگره و
 به ۲ چرکه به هیواشی له ریی دهمه وه بیکه دهره وه به م
 شیوه یه نزیکه ی نیو کاتزمیر ئه م راهینانه ئه نجام بده
 له وانیه یه یه که مجار ئاسان نه بیټ و نه توانیت به لام ته نها
 یه که مجار وایه دواتر زور ئاسان ده بیټ.

هه ناسه دا ۴-۸-۴

به هه مان شیوه ی راهینانه که ی پیشوو به لام ته نها
ژماره ی چرکه کان بگوره واته به ۴ چرکه هه ناسه
وهرگره له لوته وه و به ۸ چرکه له سییه کانتا پایگره و
به ۴ چرکه به هیواشی بیکه دهره وه له ریی دهمه وه .

هه ناسه دان ۱۰-۲۰-۱۰

هه مان شیوه کانی پیشوو ته نها ژماره ی چرکه کان زیاد
ده که یت. ۱۰ چرکه هه ناسه وهرگرتن ۲۰ چرکه پاگرتن
له سییه کانتا ۱۰ چرکه کردنه دهره وه له ریگه ی دهم .

له م به شه دا ته نها خوځه واندن ئه نوسمه وه له به رئه وه ی
خوم ئه زموونم کردووه م به لام له راستیدا به هو ی ئه وه ی
که سه ره تام له زانسته که و ئه و هوکارانه ی تریش که له
به شی دوا ی ئه م نوسیومه ته وه به هو ی ئه وانه وه

تائىستا كەسم نەخەواندووہ بۆيە ئەوہى ئەينوسمەوہ
 تەنھا خەواندى خۆييە و زياتر مەبەستەكەشم ئەوہيە
 لەبەر ئەوہى ئىمە كار لەسەر ھىزە سەرو ئاساييەكان و
 خەواندى خەلك ناكەين، بەلكوو بۆ بەرنامەريژكردى
 مېشك و گۆرپىنى بىركردنەوہكانمان ئەم باسەم بە گرنگ
 زانيوہ بۆ خەواندى خەلك و بەكارھيئەنى ھىزە سەروو
 ئاساييەكان خويىنەر ئەتوانىت سود لە پراھيئەنەكانى
 سەرەوہ بىيىت بەلام ليرەدا فيرى ئەوہت ناكەم چۆن
 خەلك بخەويىنى.

بۆ خەواندى خۆت و بەدەستھيئەنى ئەو ئامانجەى ھەتە
 يان بۆ گۆرپىنى بىركردنەوہكانت و تەرككردى خووہكان
 دوای پراھيئەنەكان بۆ ھەر مەبەستىك ويىست خۆت
 بخەويىت سەرەتا پيويستە باوہرت بەخۆت بيىت و
 باشترە دوو كاترئيمير پيش ئەنجامدانى كارەكە گەدەت

به تالّ بیټ و نه گهر کرا په رداغیک ئاو بخو پاشان له
 ژوریک دابنیشه با هیچ بون و دهنګ و په نگیکی لی
 نه بیټ که سهرنچراکیش بیټ و ته رکیزت تیګبدات و
 پله ی گهرمی ژوره که مامناوهند بیټ نه زور سارد نه
 زور گهرم پاشان له سهر پشت رابکشی و دلنیا به ره وه
 له وهی که جل و بهرگیکی وات له به ردا نییه که پی
 بیټاقت بیت و ته رکیز تیګ بدات. له سهر پشت رابکشی
 و چاوت دابخه و هموو ماسولکه کانی له شت خاو
 بکه ره وه، له لوته وه هه ناسه یه کی قول هه لمزه و
 ماوه یه که له سیه کانتا رایبگره دواتر به دم بیکه
 دهره وه ئینجا به خه یال به سهر هموو لاشته بگه ریوه
 له نوکی په نجه کانی قاچت تا ته وقه سهرت با هیچ
 گرژییه که نه بیټ هه مووی خاو خاو بکه ره وه نه گهر
 زانیت هه ر گرژی ماوه دووباره و سی باره به خه یال

بچۆرەوۈ ئەو شوپنەي گۈرۈي تىايە و گۈرۈيە كە مەھىلە،
 لەسەر ھەناسەدان بەردەوامبە ھەناسە ھەلمژە بە
 لەسەر خۆي و ھېچ خۆت تېكەمدە ھەولدە گویت لە
 دەنگى ھەناسەكەت بېت كە ھەوا دەچىتە سىيەكان و
 دېتە دەرەوۈ لەوانەيە يەكەمجار نەتوانىت گویت لىيىت
 بەلام كە داپراي لە دەوروبەر وردە وردە گویت لى
 دەبىت بەم شىۋەيە تەركىزت چر دەبىتەوۈ لەسەر
 ھەناسەدان پاشان وىناي ئەوۈ بكە كە لەسەر تەختە
 رەشىك ژمارە نوسارەوۈ لە ۱۰ تا ۱ كەم دەبىتەوۈ و
 لەگەل ھەر ژمارەيەكدا پەيام بە خۆت بدە كە زياتر
 ئەچىتە خەوي قولەوۈ و لەگەل ھەر ژمارەيەك زياتر لە
 دەوروبەرت دائەبىيىت و ھەستەكانت سېر دەبن تا
 ژمارەكە دەبىت بە ۱ ئىتر لەم كاتەدا تۆ لە دەوروبەر
 داپراويت و ئامادەي ۋەرگرتنى پەيامىت.

ئەگەر دواى ۱۰ ژمارەكە ھەر ھەستت كىرد نەچۈيتە
ھالەتى ئەلغا جارىكى تر ژمارەكان دووبارە بىكەرەوھ و
لەگەلئا بە باوھپىكى پتەو لەگەل ھەر ژمارەيەك تۆ
زىاتر دەچىتە خەو.

كۆتايى بەشى سىيەم

به شی چواره م

نمونه ی کرداری

له به شی یه که می ئەم نوسراوه دا ئاشانا بووی به وزه
شاراوه کانی مروؤ و به شی ئاگاهی و نائاگاهی و
ئاراسته کردنی بیرکردنه وه کانمان و له به شی دووم
ئاشنابووی به یه کیک له لقه کانی پاراسایکۆلۆژی که
خه واندنی موگناتیسېیه و ئاشانابووی به به کارهینانی
خه واندن و تیگه یشتن له ناوه پوکی خه واندن و هندی
زانپاری تر دهرپاره ی خه واندن . ان شاء الله له م به شه دا
هندی نمونه ی کرداری ئەنوسمه وه که بتوانیت
ئهنجامی بدهیت بو ئەو مه به سته ی ئەته ویت پیم باشه
پیش دهستیپیک چهند شتیك روونبکه مه وه یه که م
هه ولده م ئەو نمونانه بنوسمه وه که خوم ئەزموونم

كردووه و سودم لېبىنيووه و پاشان ئەو نمونانەي كە
 لە ولاتى خۆمان بووه بۆ ھەر مەبەستىك بوويىت، ئەو
 توانايانەي كە نوسيوومە بەتايىبەت ھىزە سەرو
 ئاسايىھەكان و بەكارھىناني خەواندن لە دەزگا
 ھەوالگىيەكان مەرج نىيە خۆم بتوانم ئەو كارانە
 ھەمووى ئەنجام بەدەم و بېروايش ناكەم ھەندىك لەوانە بە
 كەسى ئاساي ئەنجام بەدرىت بەتايىبەت لە ولاتى خۆمان
 لەبەر چەند ھۆكارىك ئەوانىش:

۱- لە كۆمەلگاي ئىمەدا زياتر بىرى نەرىنى زالە و
 بىركردنەوھى نەرىنى ئاراستەمان دەكات بۆيە بەو
 شىوھىيە بەرنامەپىژكراوين كە ئەوھى پىمان ھەزم
 ناكىت بە ناراستى بزانىن لەبەر ئەوھ زەحمەتە لەناو
 كۆمەلگايەكى بەو جۆرە پراھىنەكان ئەنجام
 بەدەيت. (وھ ئەلەين چويته شارى كوپران دەست بە

چاوته وه بگره. تهنانهت زور کهس له و خاوه
 بیرکردنه وانه ئەم رَاهینانانه به شیت بوون ئەزانیت!!)
 ۲- کۆمه لگه به خه یال و ناته واوی سهیری ئەم زانستانه
 ئەکه ن و لئی تیناگه ن و به بی زانین برپاری له سه ر
 ئەده ن،

۳- له پووی دینه وه به هۆی که م شاره زایمان یه که سه ر
 برپاری حه رام بوون و گونا ه ئەده ی ن، جار یکی تر
 ئەوه ش ئەگه رپتته وه بو بوچوونی نه زانانه ی خو مان و
 به کاره ی نانی دین بو مه به ستی پشتگه ریکردن له
 بیرکردنه وه کانمان.

۴- نه بوونی شوین و کاتی پیویست بو ئەنجامدانی
 رَاهینانه کان. (راهینانه کان وا باشتره لای ئەو چینه ی
 کۆمه لگا که له م زانسته تینه گه یشتوون نه کریت، چونکه

ھەر قەسە كەردىكى ئەوان ئەبىتتە ھۆى ورە پوخاندنى تۆ،
 بۆيە ئارام بگرە و ھەولده لە شوئىنىكى چۆل ٲاھىنان
 بگەيت.)

۵- تەرخاننە كەردنى كات بۆ ٲاھىنانە كان و بەردەوام
 نەبوونى بە ٲىيى ٲىويست. بەھۆى سەرقالبون بە
 خوئىدن و كارى تايبە تىيەو نەمتوانىوہ كاتى ٲىويست
 بۆ ٲاھىنانە كان تەرخانبگەم.

ئەمانە و چەند ھۆكارىكى تر ھەن كە واى كەردوہ
 ھەندى ٲاھىنان نەتوانرىت وەك خۆى ئەنجام بەرىت و
 نتوانرىت ھىزە سەروو ئاسايىيە كان ٲەرە ٲىبىدەين و
 بەكارى بىنين بۆيە ئەوہى كە ئەينوسمەوہ لەم بەشە و
 ئەزموونم كەردوہ زىاتر لايەنە دەروونىەكەيە و

چارەسەرى بىر كۆردنەۋەكان و بەرنامە پىژ كۆردنى
 نائاگاھىيە .

سەرەتا ئەبى بزەنن ھۆكارى نەرىنى بوون چىيە

ئەگەر بلىين ھەر تاكىك كە لەدايك ئەبىت سەرەتا
 بىر كۆردنەۋەي ئەرىنىيە لەۋانەيە ھەلە نەبىن، مندا لا لە
 سەرەتادا بىر كۆردنەۋەي ئەرىنىيە و ھىچ شتىكى لا
 محال نىيە و دوو شت ھەيە كە ۋائەكا كە ئەرىنى بىت
 ئەۋىش نەبوونى (درو و ترس) لەلاي منال ئەگەر تىبىنى
 بكەيت منالىك كە و تازە فىرى قسە بووہ و ھىشتا زور
 تىكەل بە كۆمەلگا نەبووہ، ئەگەر كارىكى نابەجى بكا،
 پەرداخىك بشكىنى لىي بپرسە بلى كى ئەو پەرداخەي
 شكان بەبى درو ئەلى من، بەھەمان شىۋە ترسى نىيە
 دەست بو كارەبا و ئاگر دەبات و ناترسىت، بەلام وردە

وردە دواي تىكەلبوونى بە كۆمەلگا و خىزان فىرى ئەو
دووانە دەبىت(ترس و درۆ) كە ئەوانەش ھۆكارى
نەرىنى بوون تا دەشگاتە تەمەنى كامل بوون.

دواي پىگەيشتن و كرانه وە لەناو كۆمەلگا ئەوەي
كارىگەرى لەسەرت دادەنى چ بە ئەرىنى بىت يان
نەرىنى و ئەتوانن بە ويستى خويان كۆنترۆلى نائاگاھىت
بكەن و ئاراستەت كەن بەو شىوہىەي دەيانەويت
ئەمانەن:

خىزان: يەكەم ھۆكار بۆ ئاراستەكردنت و شىوۋازى
بىركردنەوہكانت خىزانە، كە وا ئەكات ئەرىنى و
گەشبىنانە لە ژيان بىروانىت يان نەرىنى و پەشبىنانە،
جگە لەوہى كە ھۆكارى سەرەكىن بۆ چاندنى ترس و
نەرىتى ناپەسەند(لاي خويان پەسەندە)، ئەو منالەي

كە لەناو خېزانەكەي زۆر بە شەرمن و گۆشەگىر ناو دەبىت دواي ئەوەش كە گەورە دەبىت ئەم پەيام و لىدوانانەي لەگەل گەورە دەبن و لە نائاگەي چەسپ دەبىت.

هاورپى: دووهمين و كاريگەرترين ھۆكار بۆ كاريگەري خستنه سەر بىر كەرنەو ھەكانمان ھاورپىكانمان، بە ھەمان شىۋەي خېزان ھاورپىش دەورى سەرەكى ھەيە لە بەرنامە پىژگەردنى مېشكى ھاورپىكەي بە ئەرىنى يان نەرىنى.

پاگەياندن: من بىرم بىت كە سەيرى ئەفلامكار تۆنمان ئەكرد ھەموو دىمەنە سەير و سەرو ئاسايەكانى ئەفلامكار تۆنەكانمان بە (درو و دەلەسە) و خەيالى باس دەكرد، بەلام پرسىارىك ئەو ئەنیمەيشنەنە ھەروا ئاسان

بەرھەم ناھېنرېن و پارەيەكى زۆرى ئەوئىت ئايە پېي تى
 ئەچى كۆمپانايەكى گەرەى بەرھەمھېنى ئەو
 ئەنېمەيشنە ھەر بى ھۆكار ئەو ئەنېمەيشنە بەرھەم
 بېئىت؟ نەخېر ھەرچەندە ئەم باسەش زۆرى ئەوئىت
 پشت بەخوا لە دەرفەتېكى تر باسى دەكەم بەلام بە
 كورتى ھېچ ئەنېمەيشنېك بەرھەمناھېت ئەگەر كۆمەلى
 مەبەستى سەرەكى لە پشتەوہ نەئىت، زۆربەى ولاتان
 لەو پېگەيەوہ كار لەسەر بېرکردنەوہى مندال ئەكەن
 لەبەر ئەوہى مندال زووتر ئاگاھى سېر دەبېت و ئەچېتە
 حالەتى خەو بۆيە بە ئاسانتر ئەتوانن بېرکردنەوہ لە
 نااگاھى چەسپ بکەن و تا گەرەبوون لەگەلېا بېت.

كۆمەلگا: لەوانەيە زۆر شت ھەبى ھەرام نەبى لەپرووى
 دېنەوہ بەلام ئېمە پېمان گوناھە، ئەم بېرکردنەوہيە لە
 كويۆہ سەرچاوہى گرتووہ؟ يان بېستوتە ئەلېن

"ويژدانم رېم پېنادات" باشە ويژدان چىيە؟ ويژدان
 جۆرە بىرکردنە وە يەكە كە كۆمەلگا لەلای بە سود
 وەرگرتن لە ھەستى خەلك كەردويتى بە نەريت لەلامان و
 ئيمەيش ئەو نە كە وتوينە تە ژير كاريگەرى ئەم
 بىرکردنە وە بە جۆريك لە مېشكەمان رەگى داکوتاوە كە
 وا ئەزانين گوناھە.

قۇناغەكانى خويندن: يەككى تر لە و كاريگەريانە
 كاريگەرى خويندنگا و زانكۆ و پەيمانگاكانمە كە لەرپى
 مامۆستا و ھاوپى و ئەو مەنھەجەي ئەخوينریت
 ئەتوانریت بىرکردنە وەكانت بە ويستى خوى ئاراستە
 بكات.

گۆرانى: يەكك لەوانەي كە كاريگەرييەكى زۆر زۆرى
 لەسەر مەوۆ و بىرکردنە وەي ھەيە گۆرانىيە، زۆربەي

ھەرە زۆرى گۆرانىيەكان نەرىنىيە و باسى كېشە و خەم
 و پەژارە دەكات زۆر گۆرانىيېژىش لە ئەنجامى
 كېشەيەكى خۆى دەسى داوۋتە گۆرانى وتن وەك بلىي
 بۆ دلدانەوۋى خۆى، بەلام ئەو كەسەى گوئى لىدەگرىت
 بى ئاگايە لەوۋى كە زۆر بە ئاسانى ئەتوانىت
 بىر كەردنەوۋە سەلبىيەكان لە مېشكى بچەسپىنىت، زۆر
 كەس لەكاتى گوئىگرتن لە گۆرانىيەكان بە زوۋى ئاگامى
 سە دەبىت و ئەچىتە حالەتى چالاكبوۋنى نائاگامى كە
 ئەمەش رېخۆشكەرە ۋئەوۋى ھەموو وشە سەلبىيەكانى
 گۆرانىيەكە بەبى بەرەسەست راستەوخۆ كار لە نائاگامى
 بكات. (زۆر كەس بە دەم گوئىگرتن لە گۆرانىيەوۋە
 دەخەوئىت كە ئەوۋە كارىگەرىيەكى زۆر زۆر سەلبى
 ھەيە).

تۆرە كۆمەلەيە تىيە كان و وتە نەرىنىيە كان: زۆر جار لە
 تۆرە كۆمەلەيە تىيە كان وتەى نەرىنى ئەبىنن كە پىرە لە
 بى ھىوا بوون ئەم وتانەش بە ھەمان شىوہ كارىگەرى
 خوى ھەيە لەسەر بىر كىردنە و ھە كانمان چونكە دووبارە
 لەكاتى بە كارھىنانى تۆرە كۆمەلەيە تىيە كان لەوانە يە
 بچىتە حالەتى ئەلفا و چالاكبوونى نائاگاھى.

ئەگەر بە شىوہ يەكى ھىلكارى باسى كارىگەرى پەيام و
 وتە كان بكەين بۆ بىر كىردنە و ھە كانمان ئەوا بەم شىوہ يە:
 پەيام و كارتى كىردن بۆ ھەستە و ھە كان (ئەگاھى) بۆ
 نائاگاھى دەبىتە كىردار.

پەيام و كارتى كىردن چىيە؟ بىرىتىيە لە و لىدوان و وتانەى
 كە ئەدرىت بە گوئى كەسى كىدا بۆ رىگە خۆش كىردن بۆ

پەيوەندى كىردن بە نائاگاھىيەۋە و كۆنترۆلكىردنى
بىركىردنەۋەى كەسە كە لە و پىگە يەۋە .

جا ئىتر مەرج نىيە پەيام و كارتىكىردن ھەر لە كاتى
خەۋاندى مۇگناتىسى بە كارىت، ئىمە ھەر لە
مىندالىيەۋە كەۋتوئىنەتە ژىر جۆرىك لە پەيام و
كارتىكىردنى دەۋرۋبەۋە جا ئىتر بە پەيامى وتە و
لىدوان بىت يان بە وئىنە واتە لە پىگە يىننىنەۋە
كارىگەرى ھەبوۋە لە سەرمان، لە و پىگە يانەى كە
لە سەرۋە باسەم كىرد كارىگەرىيەكانى پەيامەكان
دەردە كەۋىت .

خۆخەواندن بۆ ئەم مەبەستانە

پېش دەسپېك وا باشا جلىكى وات لەبەرا نەبىت كە
تەركىزت تىكېدات و خەيالْت بېروا و نابىت خواردن
خواردبى بە يەك دوو كاترمىر پېش خۆخەواندن... وا
باشترە دوو پەرداخ ئا و بخۆيتەوہ پېش خەوتن...
ئەگەر خۆتئشۆردبىت باشترە لەبەرئەوہى لاشەت
خاوينبىت باشتر ئەتوانىت كۆنترۆلى جولەكانت بکەيت.

يەكەم ئەزموونى خۆم.. شكاندى بەستەلەكەكانى
ناخ:كاتى خەوتن بە نيوكاترمىر پېش خەوتن لە شوينى
خۆت رابكشى و چاوت دابخە و تەواو لاشەت خاو
بکەرەوہ بەجۆرىك هېچ گرزىيەك لە ماسولكەكانتا
نەبىت ... هەناسەيەكى قول لە لوتەوہ وەرېگرە و لە
سىيەكانتا بېھيلەوہ پاشان لە دەمەوہ بىكەدەرەوہ بەم

جۆرە ھەناسە بدە و خۆت لە دەوروبەر دابېرە تەنھا
 تەركىزىت لەسەر دەنگى ھەناسەت بېت كە ھەوا دەچىتە
 سىيەكانت و دىتە دەرەوہ پاشان لە ژمارە ۱۰ بىژمىرە
 بە پىچەوانە تا دەگەيتە ۱ و لەگەل ھەر ژمارەيەك
 وىناى بکە كە تەواو لەشت خاوبۆتەوہ و لە دەوروبەر
 دابراويت و ئەچىتە خەويكى قول لەگەل پەيامدانى
 ئەوہى كە ئەتوانىت كۆنترۆلى نائاگاہىت بکەيت...
 پەيام بەخۆت بدە و زۆر دوبارەى بکەرەوہ بەبى دەنگ
 تەنھا بە مېشك (من كەسىكى كراوہم...من باوہرم
 بەخۆمە... من بەھىزم...باوہرم بەخۆمە...ھتد) لەم
 پەيامانە بەخۆت بدە و زۆر زۆر دوبارەى بکەرەوہ و
 لەگەل ئەوہشدا وىناى خۆت بکە كە لەگەل خەلكدا
 قسە ئەكەيت و زۆر ئاسايى وەستاويت و شەرم ناكەيت
 پاش ماوہيەك كەسەكان گۆرە و وا وينا بکە كە

لەبەردەم خەلكىكى زۆردا قىسە ئەكەيت و باوەرت
بەخۆتە و هېچ كېشەت نىيە و شەرم ناكەيت.

ئەم رايىنانە شەوانە دووبارە بکەرەوہ لە ماوہيەكى
كەمدا ھەست بە گۆرانكارىيەكى گەرە دەكەيت و
ھەست دەكەيت كە تەواو گۆراويت و بەستەلەكەكانى
ناخت تەواوتەوہ.

حەزكردن بە وانەيەك: لەوانەيە تۆ كەسيك بىت لە
قوتابخانە يان لە زانكۆ و پەيمانگا حەزت بە وانەيەك
نەبىت جا ئىتر بە ھەر ھۆكارىك بىت وەك
بەرنامەپىژكردنت بە سلبى يان مامۇستا و ھاورپىكانت
ھۆكاربووبىت بۆ ئەوہ و ئەمەش وات لى بكا كە تاقەتى
سەعىكردن لەو وانە نەبىت، لە رىگەي خۆخەواندەوہ
ئەتوانىت ئەو كېشەيە چارەسەر بکەيت و

خۆشەۋىستىت بۇ ئەۋانە زىاد بىكەيت و بتوانىت زۆر
باش لىي تىبگەيت و دەرهجەيەكى بەرزى تيا بىنىت
چونكى تا زياتر وانەيەكت خۆش بوۋىت ئەتوانى باشتر
لىي تىبگەيت.

بۇ ئەم مەبەستە پىۋىستە ئەۋبىرە سىلبىيە لە
نائىگاھىت دەربىكەيت و لەشۋىنى ئەۋبىرىكى ئىجابى
بچەسپىنىت، بە ھەمان شىۋەى راھىنانى پىشۋو
ئامادەكارى تەۋاۋ بىكە كاتى خەۋتن بە نىۋ كاتزىمىر
پىش خەۋتن و اباشترە ھىچ خواردىنىكت نەخاوردىت و
دوۋ پەرداخ ئاۋ بخۋىتەۋە باشترە و لە شۋىنى خۆت
رەبكىشى و چاۋت دابخە و تەۋاۋ لاشەت خاۋ بىكەرەۋە
بەجۆرىك ھىچ گىزىيەك لە ماسولكەكانتا نەبىت ...
ھەناسەيەكى قول لە لوتەۋە ۋەربىگرە و لە سىيەكانتا
بىھىلەۋە پاشان لە دەمەۋە بىكەدەرەۋە بەم جۆرە

ھەناسە بدە و خۆت لە دەوروبەر دابېرە تەنھا تەركىزىت
 لەسەر دەنگى ھەناسەت بېت كە ھەوا دەچىتە
 سىيەكانت و دىتە دەرەو، پاشان بە مېشك چەند
 جارىك ئەم پەيامانە بە خۆت بدە و دوبارەى بکەرەو
 (من حەزم بەم وانەيە... من زۆر بەباشى لەم وانە
 تىدەگەم... ئەتوانم نمرەيەكى بەرز لەم وانەيەدا بىنم
 ... ئەتوانم بە ئاسانى ھەموو پەرسىيارەكانى
 شىكاركەم... من ئەم وانەم زۆر لەلا خۆشە... لەم
 پەيامانە چەند جارىك دووبارە بکەرەو و لەگەلئا
 وىناى خۆت بکە كە تۆ لەو وانەيە زۆر باشىت و وانەكە
 بۆ خەلكى تر شىدەكەيتەو. پاش چەند رايىنانىك
 ھەست دەكەيت كە وانەكەت لا خۆشەويست بوو و لىي
 تىدەگەيت.

ترس: پىۋىست ناكات بە دورودرىژى باسى ئامادەكەرى
 دەروونى بگەم چونكە ھەر وەك دوو نمونەكەى پىشتر
 ئىتر ئەبىت خۆت بزىنيت كە چ شتىك تەركىز تىك ئەدات
 خۆتى لى بەدوربگريت و ژىنگەيەكى اش و ھىمن بۆ
 خۆت دروست بگەيت.

بۆ نمونە تۆ كەسىكى لە بەرزايى ئەترسىت لەكاتى
 چالاكبوونى نەست چەند جارېك ئەم پەيامانە بە خۆت
 بدە (من ئازام... من كەيفم بە بەرزايى دىت..) لەگەل
 ويناكردنى خۆت كە خۆت ببىنيتەوہ لە شوينىكى
 ەرزيت و زۆر ئاساييت و ھىچ ترسىكت نىيە بەلكوو
 دلخوشيت.

تەرككردنى جگەرە و ماددە كھولپەكان: لەبەر ئەوہى
 جگەرە و ماددە كھولپەكان ماددەى نىكۆتىن و كھولپان

تيايە بۆيە مۇؤڧ ئالودە دەكەن لەبەر ئەوہ بۆ ئەم
 بارەيان وەك ئەوانى تر نىيە لەبەر ئەوہ پىويستى بە
 دوبارە كوردنەوہ و ويىناسازى باشتر و كاتىكى زياتر ھەيە
 تا تەواو بەسەر خۇتدا زالّ بيت و لە نائاگاھيت ئەوہ
 بچەسپىنىت كە وازيان لىّ دىنىت.

بۆ ئەم مەبەست دواى دروستكردنى شوپىنىكى گونجاو
 بۆ پراھىيان چەند جارېك ئەم پەيامە بەخۇت بدە(من
 ئىتر وازم لە جگەرە ھاوردوہ... ئىتر من جگەرە
 ناكىشم... بەلى بەتەواوى وازم لە جگەرە كىشان ھىنا..
 لەبرى ئەوہ ھەركاتى ئارەزووم بۆ جگەرە ھەبوو
 بىنىشت ئەجووم) لەم پەيامانە چەند جارېك دووبارە
 بكەرەوہ و لەگەلىا ويىناى ئەوہ بكە كە تۆ پقت لە
 جگەرە ئەبىتەوہ ويىناى ئەوہ بكە كە لەبرى جگەرە

بنیشت ته جوویت چند جارېك به و شیوه یه به رده وامبه
و راهینان بکه .

زور گرنگه که له راهینانه کان ماندوو نه بیت و بی ئومید
نه بیت چونکه ته گونجیت به جارېك و دووان نه گیت به
مه به سته کهت به لام دلنیا به به به رده وامبونت ته گیت
به وهی ده ته ویت چونکه هموو ته وانه ی که باسم کرد
کاریگه ریبه که ی له نه سندا چه سپاوه و هر له و
رېگه یه شه وه ئیمه کاری له سر ده که یین و بیر و باوه رپه
چه سپاوه کان ده گورپین .

کوټایې به شی چواره م

كۆتايى

خوينەرى بەپىز ئەۋەى فېرى بوويت و خوئىندتەۋە
 بەرھەمى لىكۆلېنەۋەيەكى وردە كە نىكەى دوو سال
 پىۋەى خەرىك بووم ھەر لە لايەنە تيۆرىيەكەى تا
 ئەزمونە كرادارىيەكان و گىتوگۆكردن لەگەل خەلك و
 كارىگەرىيەكانى بىركردنەۋەى خەلك كە لەم كىتېبەدا
 ھەموويم بۆ باس كىردوۋى رېگاكانى سود ۋەرگرتن لە
 نائاگھىم پىشان داۋى، ئىدى ئەۋە كەۋتۆتەۋە سەر
 خۆت كە چۆن بەكارى دىنىت و سودى لى ۋەردەگرى.
 بەھەلە بەكارھىنان و بۆ خۆ نواندن و نامىش سەرەنجام
 ھەلەى گەۋرەترى لى دەكەۋىتەۋە و نەك ھەر لەم دنيا
 لەۋ دنياش خەسارۆمەند دەبىت و لىت دەپسرىتەۋە،
 بەكارھىنانىشى بۆ كارى باشە و بلاۋكردنەۋەى

زانسته که بۆ کاری باش پشت به خوا چاکه ی نه برآوده یه
و خیر و پاداشتی لای خوای گه وره یه .

به لئی بیرکردنه وه کانمان زۆر له وه گه وره تره که ئیمه
بیری لی ده که یینه وه، نه وه بزانه که ته نها خۆت خاوه نی
بیرکردنه وه کانت به نه وه ی که به پرسیاره له گوپینی
ژیانت ته نها خودی خۆتی بۆیه هه میشه ئه رینی
بیربکروه ئه رینی له روداوه کان پروانه په رداخیکی
نیوه له ئاوت بینی مه لئی نیوه ی خالییه بلئی نیوه ی
ئاوی تیایه هه رچه نده هه ردوو بیرکردنه وه که ت هه ر
راسته به لام به رئه نجامه که ی سه رسوره یینه ره .

ئه گه ر دوو که س له پیشبرکییه ک بن بۆ برینی ۱۰۰ مه تر
یه کیکیان ئه رینی بی و نه وی تر نه رینی له کاتی کدا
هه ردووکیان ۵۰ مه تریان برپوه، به لام ئه رینییه که ئاوریک

بۆ دواوۋە دەداتەوۋە و بە خۆي ئەلئەت من ۵۰ مەترم
 بېرپوۋە، نەرىنئەكە سەيرى داھاتوۋ ئەكات و ئەلئەت ۵۰
 مەترم ماوۋە بېرپم.

سەيركە ھەردوۋ قسەكە يەك مەبەست بوو و ھەردوۋ
 قسەكە راستە بەلام ئەگەر بەراوردئەك لە نئوان وزەي
 ناوۋەكى كەسى يەكەم(ئەرىنى) بكەين لەگەل كەسى
 دووۋەم(نەرىنى) ئەبىنئەت ئەرىنئەكە چەند بە وزە ترە
 و ورەي بەرزترە.

داھاتوۋ بە گوئى من و تۆ ناكات ئەو خۆي دئەت ئەوۋەي
 لەسەر ئئەمەيە بە گەشبىنئەكە وە لئى پروانين و لايەنە
 باشەكانى رابردوۋمان بەئىنئە و ياد و شانازى پئوۋە
 بكەين و لايەنە خراپەكانئشى بكەينە ئەزمونئەك بۆ
 ئئەستا و بۆ داھاتوۋ.

خودای گەورە بەجۆرىك ئىمە دوستکردوۋە كە لىۋان
 لىۋىن لە نەينى و سەير و سەمەرە كە بە ئاشكرابوون و
 سەلماندى ھەر نەينىيەك لەوانە زياتر گەورەى خۋاى
 بالادەستمان بۆ دەردەكەۋىت. ۋا بىر نەكەيتەۋە كە تۆ
 ناتوانىت ئەۋە بىت كە دەتەۋىت بەلكوۋ دەتوانىت ۋەك
 لە پىشەكى ئاماژەم بە فەرموۋدەكەدا ئەۋەمان بۆ
 دەردەكەۋىت كە ۋازەينان و ساردبوونەۋە لە كارى باش
 با نەبىتە رېگر لە گەيشتن بە ئامانجەكەت بەلكوۋ ھەر
 بەردەۋامبە دۋاجار ھەر دەگەيت بەۋەى كە دەتەۋىت.

ئالان محى الدين قەرەداغى

خويندكارى زانكو

۲۰۱۷/۷/۱۶

سليمانى

سەرچاوه کان

خه و نه کان له نێوان زانست و بیرو او هه ره کاندادا... د. عه لی

وه ردی... و: عبدالله جبار

خۆپروگرامکردن..... به ختیار ئه حمه د

خه واندنی موگناتیسی..... محه مه د کزه ل

ته فسیری پامان.... ئه حمه دی کاکه مه حمود

مالپه پی سه رده م www.sardem.info

مالپه پی پینوسه کان

خه واندنی خۆیی..... جه بار عوسمان

NLP زانستی سه رکه وتن..... سه روه ر حه سه ن

به ریوه بردنی خود..... د. اکرم رچا... و. چیا عبدالله

Alan Science

<https://www.facebook.com/AlanScience>